اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۴ فروردین ۱۴۰۰
• ۲۰ شعبان ۱۴۴۲
• ۳ آوریل ۲۰۲۱

• سال سی‌ویکم دوره جدید شماره ۱۷۵۷ • پیاپی ۳۰۷۵ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۲۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

روزهای سخت کرونایی در پیش است

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت: هر چه گفتیم و التماس کردیم که صبوری کنید تا ویروس سرکش انگلیسی گسترش پیدا نکند، توجه نکردند. روزهای سختی در پیش است. امیدوارم دستاوردهای افتخارآمیز گذشته به سادگی به باد نرود. سعید نمکی روز جمعه در اینستاگرام نوشت: ویروس سرکش انگلیسی از راه رسید، خوزستان را گرفتار کرد، شبانه روز تلاش کردیم تا در آن استان که بیشتر از سه پیک کشوری قبلی گرفتارمان کرد مهارش کنیم. عملا ضرب شصت ویروس موتاسیون یافته را چشیدیم. ویروس مهاجم از هوا و زمین به دلایلی که بحثش در این مقال نمی‌گنجد به همه جا پر گشود.
۲

سرمقاله
پای گاوشیرده بر سرموش موذی ۲

گفت وگو
توسعه تجاری نگاه فراگیر می‌خواهد ۸
بورس و هزار راه نرفته ۱۵

یادداشت‌های امروز
روی پای خود بایستیم ۷
مقررات‌زدایی رمز موفقیت در سال ۱۴۰۰ ۱۱
پایان دوره رکود در اقتصاد ایران ۱۵

پرونده

صمت به مناسبت آغاز سال جدید در گفت‌وگو با کارشناسان بررسی کرد

نقشه راه

توسعه صنعت ۱۴۰۰ دغدغه مسئولان باشد ۴
تامین ماشین آلات قابل رقابت با همتایان خارجی ۵
رشد تولید همگام با توسعه صادرات ۶
افق‌های روشن اقتصاد در تجارت با اوراسیا ۷
برای خروج از رکود باید دوباره بین‌المللی شویم ۹
توسعه تجارت با اعتمادسازی و برنامه‌ریزی میسر است ۱۰
هدف گذاری برای شروعی جدید ۱۱
تسریع در تجمیع معادن کوچک ۱۲
برنامه‌ها در اجرا لنگ می‌زنند ۱۳
درس‌هایی از ۹۹ برای ۱۴۰۰ ۱۴

طرح: آیدا فریدی

پروژه ملی شیرین سازی و انتقال آب خلیج فارس به صنایع جنوب شرق کشور

معرفی پروژه

۱ احداث تاسیسات آب شیرین کن
این بخش از پروژه با هدف نمک زدایی سالیانه ۱۸۰ میلیون متر مکعب آب دریا در محل تاسیسات آب شیرین کن واقع در ۳۰ کیلومتری غرب شهرستان بندر عباس و در ساحل خلیج فارس و در قالب ۳ مدول انجام می شود

ظرفیت شیرین سازی	میزان انتقال به صنایع	آب اختصاص یافته به استان هرمزگان
۱۸۰ میلیون متر مکعب در سال	۱۳۰ میلیون متر مکعب در سال	۵۰ میلیون متر مکعب در سال

مدول اول این طرح به ظرفیت ۶۰ میلیون متر مکعب در سال آماده افتتاح می باشد

۲ احداث خطوط انتقال آب:
این بخش از پروژه شامل احداث ایستگاه های پمپاژ و ۸۲۰ کیلومتر خط انتقال آب از محل تاسیسات آب شیرین کن بندر عباس به صنایع منطقه گل گهر، مس سرچشمه و چادرملو در استانهای کرمان و یزد در قالب سه قطعه است. مشخصات هرقطعه به شرح ذیل است.

قطعه اول انتقال آب
این خط لوله به طول ۳۰۰ کیلومتر
از محل تاسیسات آب شیرین کن بندرعباس شروع شده و تا محدوده مجتمع معدنی و صنعتی گل گهر امتداد دارد.

قطعه دوم انتقال آب
این خط لوله به طول ۱۵۰ کیلومتر
از محدوده مجتمع معدنی و صنعتی گل گهر شروع و تا صنایع مس سرچشمه ادامه دارد.

قطعه سوم انتقال آب
این خط لوله به طول ۳۷۰ کیلومتر
از محدوده مجتمع مس سرچشمه شروع و تا صنایع فولادی چادرملو در استان یزد ادامه دارد.

آنچه که امروز شاهد افتتاح آن هستیم

بهره برداری مدول اول آب شیرین کن به ظرفیت ۶۰ میلیون مترمکعب در سال و قطعه اول خط انتقال آب به طول ۳۰۰ کیلومتر از بندر عباس به مجتمع معدنی و صنعتی گل گهر با مشخصات ذیل

۳۰۰ میلیون یورو	۷,۲۰۰ میلیارد تومان	۸,۰۰۰ نفر به صورت مستقیم	۱,۲۰۰ نفر به صورت مستقیم
میزان سرمایه گذاری ارزی	میزان سرمایه گذاری ریالی	میزان اشتغال زایی در زمان اجرای پروژه	میزان اشتغال زایی در زمان بهره برداری

شرکت صنایع مس و صنعتی گل گهر

روابط عمومی و امور بین الملل

سر مقاله

پای گاو شیرده بر سر موش موذی

ناصر بزرگمهر / مدیر مسئول
management@smtnews.ir
به نام او که هر چه بخواهد همان می‌شود

در آخرین یادداشت سال ۱۳۹۹ آرزو کردم در سال موش و گاو و ببر و اژدها و هر حیوان دیگری، جهان رنگ صلح را به خود ببیند و ملت و مملکت ما، در آرامش روزگار بگذرانند و تنگناها برطرف و روزهای بهتر و لحظات شادتری برای یکایک مردم ما فراهم شود و در این اوضاع و احوال کرونایی، بیشتر مواظب ویروس بدذات چینی کرونا باشیم تا سلامتی مردم و خودمان حفظ شود.

دعا کردم براساس اعتقادات چینی‌ها، پای گاو شیرده، روی سر موش موذی قرار گیرد و از دست کرونای چینی و کالای چینی و سیاست چینی‌ها خلاص شویم و ماهی‌های خلیج‌فارس باز هم بر سفره ماهیگیران جنوب وطنم دیده شوند.

اما درست در روزهای تعطیلی، چند روزی از دعای ما نگذشته بود که موضوع قرارداد ۲۵ساله دولت ایران و چشم‌بادامی‌های چینی مطرح شد و مردم باهوش ما، در دنیای مجازی به دو گروه موافق و مخالف تقسیم شدند و به موضع‌گیری پرداختند. از همان ابتدا بدون هیچ‌گونه آمارگیری دقیق، تعداد مخالفان بر موافقان چربید. اما شاید تعداد کم و زیاد مهم نباشد، نکته مهم‌تر این بود که هیچ کدام از دو طرف متن این توافقنامه یا قرارداد یا هر اسم دیگری که روی آن گذاشته‌اند را نخوانده‌اند و همه اظهارنظرها برمبنای پیش‌بینی‌های ذهنی و دلی افراد مطرح شده و پایه و اساس آن بر شایعات شکل گرفته و این از عجیب‌ترین اظهارنظرهای رسانه‌ای است که با سکوت دولتمردان همراه شده است.

یک موضوع کاملا سیاسی و اقتصادی که برمبنای علم حقوق بین‌الملل، نیاز به اظهارنظر کارشناسان متخصص دارد، دستمایه من بی‌دانش و بسیاری از افراد کم‌دانش دنیای مجازی قرار گرفته است.

من جزو کسانی هستم که به‌صورت تاریخی، چنین ارتباطی را خالی از اشکال نمی‌دانم و در همه این سال‌ها از کالاهای چینی و حضور آنها در بازار و اقتصاد کشورم ناراضی بوده‌ام، اما ضرورت ارتباط با چینی‌ها را در عرصه سیاست باتوجه به تحریم غرب می‌فهمم، اما مثل بسیاری از مردم، بخش عمده‌ای از سیاست‌های خارجی و موضع‌گیری‌ها را باتوجه به شعار نه غربی و نه شرقی نمی‌فهمم. با این حال در نهایت فکر کرده‌ام که حتما هیچ تصمیمی بدون نگاه کارشناسان و حقوقدانان دانا، گرفته نشده، وگرنه باید مسئولان در مقابل تاریخ پاسخگو باشند.

البته این حجم از مخالفت مردم را باید ناشی از عملکرد مسئولانی دانست که بسیاری وقت‌ها حرف صادقانه با مردم نزده‌اند؛ دولتی که بیش از یک سال است در مقابل کرونای چینی جز توصیه اخلاقی و جریمه کردن مردم و شعار دادن، گام مثبت دیگری بر نداشته است.

این مخالفت‌ها را باید در تصاویری که از جارو کردن ماهی‌های خلیج‌فارس توسط کشتی‌های چینی وجود دارد و قراردادهای نامعلوم در این حوزه و آن حوزه دید.

وقتی سخنگوی محترم دولت به‌راحتی اعلام می‌کنند که چینی‌ها با اعلام مفاد توافقنامه مخالف هستند، وگرنه ما مشکلی نداریم، باید پاسخ دهند که چرا به طرف مقابل اعلام نکردید که ما هم با اعلام نکردن مفاد این قرارداد به‌خاطر افکار عمومی ملت خودمان مخالف هستیم.

دولت محترم باید پاسخ دهد که این چگونه کشور دوست و برادری است که حتی در برابر میلیون‌ها دلار ایران که در دستانش است، هنوز قطره‌ای از واکسن کرونایی که خودش مسبب جهانی شیوع آن است را در اختیار ایران قرار نداده است؟

حالا به سایر مسائل سیاسی و اقتصادی ۴۰ سال اخیر اشاره نمی‌کنم که بدون شک هیچ گربه‌ای در این سال‌ها محض رضای خدا موش نگرفته و بدون توجه به منافع ملی خودش با دیگری ارتباطی برقرار نکرده است.

به‌نظر می‌رسد در چنین شرایطی وزارت خارجه محترم باید هرچه سریع‌تر پاسخ مناسبی به افکار عمومی ارائه و متن توافقنامه را در اختیار رسانه‌ها قرار دهد تا از هرگونه شایعه جلوگیری شود.

شروع سالی دیگر، بهانه‌ای است برای نوشتن عیدانه و گفتن سخنی برای دلخوشی سالیانی که نوروز با همه گرفتاری‌ها و مشکلات کرونایی و اقتصادی و گرانی، نوروز مانده است.

سال‌هایی که به از سال قبل نیست، اما می‌توان دلخوش بود و همچنان آرزوهای خوب کرد. آرزو که خرج ندارد و دچار تورم هم نشده و تا دولت تدبیر، دست رویش نگذاشته، آرزوهایم را برای شما می‌گویم:

آرزو می‌کنم که خواننده‌های ما همیشه سلامت بمانند.
آرزو می‌کنم که خودتان و خانواده‌تان سلامت بمانید.
آرزو می‌کنم که شادی‌های‌تان زیادتر شود.
آرزو می‌کنم که غم از شما دور شود.
آرزو می‌کنم که دخل‌تان با خرج‌تان بخواند.
آرزو می‌کنم که حسودها از شما دور شوند.
آرزو می‌کنم که عشق در خانه دل‌تان را بزند.
آرزو می‌کنم که بیماران شفا یابند.
آرزو می‌کنم که همه مردم ایران و جهان در سلامت زندگی کنند.
آرزو می‌کنم که دولتی سر کار بیاید که زیر باران خیس نشود.
آرزو می‌کنم که عمر جلبکی مدیریت‌های کوتوله به پایان برسد.
آرزو می‌کنم که مسئولانی باسواد، که دکتر نباشند، اما کتاب خوانده باشند، سر کار بیایند.
آرزو می‌کنم که کسانی مسئولیت قبول کنند که فیلم دیده باشند، تئاتر رفته باشند، موسیقی گوش کرده باشند.
آرزو می‌کنم که مدیران ما، ایران را، مردم را، آزادی را دوست داشته باشند.
آرزو می‌کنم که وزیر و وکیل ما، چند باری از نانوایی محل نان خریده و یک بار به بازار میوه و تره‌بار رفته باشد.
آرزو می‌کنم که مدیرعامل و مدیرکل‌های ما یک بار تاکسی و اتوبوس و مترو سوار شده باشند.
آرزو می‌کنم کسانی سرنوشت جامعه را در دستان‌شان بگیرند که مزه عشق را چشیده باشند و راه مولا علی (ع) را سرمشق خود بدانند.
آرزو می‌کنم که پرنده‌ها پرواز کنند، بچه‌ها بخندند، درخت‌ها سبز شوند.
آرزو می‌کنم که آرزوهای شما رنگی باشد.
آرزو می‌کنم شازده کوچولوی سرزمین رویایی خودتان باشید.
آرزو می‌کنم سال جدید بر شما مبارک باشد.

روزهای سخت کرونایی در پیش است

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت: هر چه گفتیم و التماس کردیم که صبوری کنید تا ویروس سرکش انگلیسی گسترش پیدا نکند، توجه نکردند. روزهای سختی در پیش است. امیدوارم دستاوردهای افتخارآمیز گذشته به سادگی به باد نرود. سعید نمکی روز جمعه در اینستاگرام نوشت: ویروس سرکش انگلیسی از راه رسید، خوزستان را گرفتار کرد، شبانه روز تلاش کردیم تا در آن استان که بیشتر از سه پیک کشوری قبلی گرفتارمان کرد مهارش کنیم. عملا ضرب شصت ویروس موتاسیون یافته را چشیدیم. ویروس مهاجم از هوا و زمین به دلایلی که بحثش در این مقال نمی گنجد به همه جا پر گشود. گفتیم سفر و جمعیت سیال نمی گذارد طرح شهید سلیمانی اجرا شود و بیماری نیز از نقاط گرفتار به مراکز پاک تر منتقل می شود. گفتیم صف های طولانی تهیه ارزاق شب عید ساعت ها جمعیت سالمند تنیده در این صف ها را گرفتار می کند. گفتیم می دانیم تاب آوری مردم مهم است ولی تاب‌آوری مدافعان خسته سلامت پس از ۱۴ ماه کار بی وقفه و جانفشانی برای مدیریت پیک های پیوسته نیز مهم است. نمکی ادامه داد: گفتیم اقتصاد گردشگری اهمیت دارد ولی سرمایه اجتماعی نظام سلامت و هزینه های شیوع مجدد بیماری و اثراتش بر اقتصاد خرد و کلان کشور نیز بی اهمیت نیست. گفتیم اگر به حرف های کارشناسی مان گوش ندهند بهار سختی در پیش است. نمکی افزود: روزهای سختی در پیش است. خداوند یاری مان کند تا نمانیم، تا دستاورد افتخارآمیز روزهای سخت تحریم به سادگی به باد نرود.

صمت به مناسبت آغاز سال جدید در گفت‌وگو با کارشناسان بررسی کرد

نقشه راه ۱۴۰۰

سال ۱۴۰۰ خورشیدی در حالی آغاز شد که جهان همچنان درگیر کروناست. در نخستین پرونده سال جدید صمت پای صحبت کارشناسان نشستیم تا نمایی از نقشه راه ۱۴۰۰ اقتصاد ایران را به نمایش بگذاریم. اقتصاد ایران در حالی سال جدید را آغاز کرد که توافق ۲۵ ساله ایران و چین نهایی شد و به این ترتیب یک نقشه راه برای همکاری‌ها در بعد بین‌المللی ترسیم شد. این سند یک نقشه راه برای هدایت همکاری‌های دو کشور در زمینه‌های مختلف در طول سال‌های آینده است و همان طور که وزارت امور خارجه توضیح داده، حاوی رئوس همکاری بلندمدت دو کشور در زمینه‌های سیاسی، راهبردی، اقتصادی و فرهنگی خواهد بود. هرچند هنوز جزئیات زیادی از ابعاد این توافقنامه منتشر نشده اما همچنان با موافقان و مخالفان بسیاری همراه است. (صمت در روزهای آینده پرونده توافق ۲۵ ساله ایران و چین را نیز بررسی خواهد کرد) از خبر توافق نهایی ایران و چین و تاثیر آن بر نرخ ارز و طلا در روزهای گذشته که بگذریم به این مهم می‌رسیم که نقشه راه مولود یکباره نیست و برای تدوین آن باید یک روندشناسی از تحولات داخلی و خارجی تاثیرگذار بر مسائل اقتصاد صورت گیرد؛ روندی که انتظار می‌روند دولت در ماه‌های پایانی سال گذشته آن را پیموده باشد. علی ربیعی، سخنگوی دولت یکی از موارد مهم نقشه راه ۱۴۰۰ را پیشگیری از تکانه‌ها و فشارهای اقتصادی ناشی از کسری بودجه و اقتصاد، تولید و زندگی مردم عنوان و تصریح کرد منابع جایگزین نفتی برای جبران کسری بودجه از دیگر موارد این نقشه راه است. کسری بودجه بدون آنکه پول پرقدرت بانک مرکزی وارد بازار شود یا افزایش نقدینگی صورت بگیرد، در نقشه راه لحاظ شده و ورود پول پرقدرت در این نقشه راه دیده نشده است. او با بیان اینکه بخش دیگری از نقشه راه توسعه سرمایه‌گذاری‌ها در کشور است، گفت: دولت برای اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام دولتی و همچنین بخش خصوصی در حوزه‌های نفت، گاز، ارتباطات، راه‌آهن، جاده، فرودگاه، فناوری‌های نوین کشاورزی، صنعت و معدن همه تلاش خود را انجام خواهد داد. مثلا در حوزه صنعت ۱۷۱ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده که دست‌کم ۴۱ هزار شغل در حوزه صنعت و معدن ایجاد می‌کند. ربیعی مباحث پولی مالی و قاچاق را از دیگر محورهای نقشه راه اقتصادی در سال پایانی دولت دانست و گفت: در این نقشه برای بازگرداندن ارز حاصل از صادرات تدابیری اندیشیده شده است. از سوی دیگر باتوجه به تغییر دولت در سال جاری شاید داشتن نقشه راه از حساسیت بیشتری نسبت به سال‌های پیش برخوردار باشد.

شاید در مقایسه تطبیقی وضعیت کشورمان با برخی از کشورهای جهان بتوان مصداق‌های فراوانی آورد که نشان‌دهنده فاصله معنادار بین اقتصاد ایران با اقتصاد جهان است؛ وقتی امارات وزارت هوش مصنوعی ایجاد می‌کند و دولت کره قصد دارد میلیاردها دلار روی نسل جدید اتومبیل‌های خودران و برقی سرمایه‌گذاری کند. طبیعی است فاصله ما با جهان بیرون، محصول فاصله‌های ما در جهان درون خودمان است. برخی رفتارهای ایدئولوگ‌گونه در درون سبب شده دستیابی به توسعه پایدار با مشکلاتی همراه شود، در حالی که اصول توسعه‌یافتگی جهانشمول و شفاف است. برخی معتقدند یکی از دلایل ناکامی ما در توسعه، نداشتن اتفاق نظر بر سر اصول توسعه و فاصله‌هایی است که در دیدگاه‌ها وجود دارد. بیایید در سال ۱۴۰۰ برای آشنایی با روندهای جهانی همت گماریم و افق فکری برنامه‌ریزی‌مان را گسترده کنیم. باور کنیم جهان هرگز منتظر ما نخواهد ایستاد!

تعریف ۶۲ پروژه برای حمایت از سرمایه ثابت

وزیر صنعت، معدن و تجارت رتبه ایران در صادرات فولاد در جهان را ۱۱ عنوان کرد و گفت ۷۰ درصد کاشی کشور عراق ازسوی ایران تامین می‌شود. به گزارش ایسنا، مراسم بهره‌برداری از ۵ طرح ملی وزارت صنعت، معدن و تجارت به دستور رئیس‌جمهوری با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت به‌صورت ویدئوکنفرانس برگزار شد. برای راه‌اندازی این طرح‌ها بیش از ۴ هزار و ۵۳۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری شده و با افتتاح آنها برای بیش از ۱۲۹۰ نفراشتغال مستقیم ایجاد خواهد شد. این ۵ طرح در ۵ استان خراسان شمالی، کرمان، قزوین، سمنان و فارس در زمینه تولید شمش آلیاژی، مس کاتد، کاشی و سرامیک، خرد ایش و دانه‌بندی سنگ آهن و همچنین تکمیل زیرساخت‌های فاز ۱ منطقه ویژه اقتصادی گرمسار به بهره‌برداری رسید. وزیر صنعت، معدن و تجارت رشد صنعت پتروشیمی را «شگفت‌انگیز» توصیف کرد و درباره صنعت قطعه‌سازی گفت: ایران در صنایع فولاد بیش از ۶۵ درصد قطعات کارخانه‌ای خود را تولید می‌کند و تا ۹۰ درصد ساخت قطعات کارخانجات کاشی و سرامیک را صنعت ماشین‌سازی برعهده دارد. در سال ۱۳۹۹ طرحی برای حمایت از سرمایه ثابت آماده شد که در اجرای این طرح ۶۲ پروژه به ارزش ۱۵۲ هزار میلیارد تومان تعریف شد. به گفته وی در سال گذشته ۱۴۶ میلیون تن کالا صادر و وارد شده و ۷۳ میلیارد دلار هم مبادلات تجاری ایران بوده است. در این آیین علیرضا رزم‌حسینی اظهار کرد: نخستین پروژه‌ای که امروز به بهره‌برداری می‌رسد، مربوط به تولید فولاد خاص در کارخانه اسفراین است که خط جدیدی برای این منظور راه‌اندازی شده است. این فولادهای خاص برای لوله‌های بدون درز در صنایع شرکت نفت و گاز کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد و از این بابت به تولید داخل و تولید قطعات آلیاژی خاص، کمک خواهد شد. وی با اشاره به بهره‌برداری از یک معدن مس متعلق به بخش خصوصی در استان قزوین علاوه بر طرح یادشده، گفت: قبل از پیروزی انقلاب، تولید در بخش مس صفر بود، اما امروز به ۴۰۰ هزار تن رسیده و حتی صادرات مس هم انجام می‌شود. در حوزه معادن سنگ‌آهن نیز پروژه گل‌گهر امروز آغاز می‌شود. می‌توان گفت امروز گل‌گهر سیرجان به پارس جنوبی تبدیل شده و ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری فراوانی در این بخش در حال اجرا است. رتبه ایران در بین کشورهای تولیدکننده مس ۱۱ است. این مقام مسئول همچنین با اشاره به استفاده از آب شیرین دریا در پروژه انتقال آب برای پروژه‌های صنعتی، تصریح کرد: بخش فولاد در ایران در گذشته وارد کننده بوده و امروز فولاد تولید و صادر می‌شود و به رتبه ۱۱ دنیا رسیده‌ایم. رزم‌حسینی درباره تولیدات کاشی و سرامیک هم گفت: سالانه ۴۰۰ میلیون مترمربع کاشی تولید و ۷۰ درصد کاشی کشور عراق از ایران تامین می‌شود و بیشتر کشورهای منطقه در این زمینه پوشش داده شده است. حدود ۱۵۰ کارخانه فعال کاشی و سرامیک در کشور وجود دارد. وی همچنین با بیان اینکه فاز اول منطقه ویژه اقتصادی گرمسار امروز با همکاری سازمان ایدرو به‌منظور ایجاد زیرساخت برای تولیدات صنعتی به مساحت ۹۰۰۰ هکتار افتتاح می‌شود، اظهار کرد: ایران امروز در صنعت آلومینیوم صادرکننده و جزو ۱۴ کشور جهان در تولید این محصول است. صادرات در بخش سیمان هم انجام می‌شود و تولید سیمان به سالانه ۸۵ میلیون تن رسیده است.

صندوق بین‌المللی پول به درخواست ایران پاسخ دهد

رئیس کل بانک مرکزی گفت: انتظار داریم صندوق بین‌المللی پول بدون تبعیض و نفوذهای ایجاد شده یا فشارهای وارده ازسوی امریکا، هرچه سریع‌تر به درخواست قانونی ایران پاسخ دهد. به گزارش ایرنا از بانک مرکزی، عبدالناصر همتی در جلسه مجازی که در ادامه سلسله نشست‌های جانبی اجلاس بهاره صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی با حضور رئیس صندوق بین‌المللی پول، وزرا، رؤسای کل بانک‌های مرکزی و روسای موسسات مالی منطقه‌ای حوزه مناپ (MENAP) برگزار شد، افزود: از زمان شیوع کرونا، اقتصاد کشورها به‌ویژه کشورهای در حال توسعه به‌شدت آسیب دیده و ایران یکی از کشورهایی است که بیشترین آسیب را از این بیماری همه‌گیر در منطقه تجربه کرده است. وی با اشاره به تحریم‌های امریکا علیه کشورمان اظهار کرد: باوجود تحریم‌های اعمال شده توسط امریکا و سیاست فشار حداکثری، ایران توانسته بر مشکلات غلبه و تدابیر مناسبی را اتخاذ کند و آخرین رشد اقتصادی کشور در ۹ ماه سال ۱۳۹۹، در سطح ۲.۲ درصد بوده اما مانند بیشتر کشورهای در حال توسعه، برای پیشبرد سیاست‌های خود به منابع مالی نیاز دارد. عالی‌ترین مقام بانک مرکزی با اشاره به اقدامات موسسات مالی بین‌المللی یادآور شد: در این راستا، موسسات مالی بین‌المللی برای کمک به کشورهای نیازمند نسبت به ارائه برخی تسهیلات مالی اقدام کردند تا آثار منفی بیماری یادشده را کنترل و رشد اقتصادی‌شان را احیا کنند. همتی با بیان اینکه صندوق بین‌المللی پول تاکنون بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار به ۸۵ کشور وام ارائه کرده، افزود: صندوق به کشورهای منطقه مناپ نزدیک ۱۶ میلیارد دلار وام داده اما ایران که از نخستین کشورهایی بود که تقاضای وجوه اضطراری کرد، تاکنون هیچ‌گونه تسهیلاتی را بدون ارائه هرگونه دلیل منطقی دریافت نکرده است. وی افزود: متاسفانه در یادداشت اداری ۱۵ اکتبر ۲۰۲۰، به مدیر اجرایی گروه امریکا دستور داده شده با درخواست ایران برای دریافت تسهیلات مخالفت کند. به این ترتیب، تمایل یک کشور موجب سلب دسترسی کشور دیگر به منابع مالی موردنیاز برای مقابله با تاثیرات بیماری کووید-۱۹ می‌شود. رئیس کل بانک مرکزی این امر را تناقضی آشکار با روح و اهداف یک سازمان بین‌المللی دانست و گفت: انتظار داریم، صندوق بین‌المللی پول بدون تبعیض و نفوذهای ایجاد شده توسط لابی‌های سیاسی یا فشارهای وارده ازسوی امریکا، هر چه سریع‌تر به این درخواست قانونی پاسخ دهد. گفتنی است کشورهای حوزه مناپ (MENAP) منطقه خاورمیانه، شمال افریقا، افغانستان و پاکستان را شامل می‌شود. منا (MENA - Middle East and North Africa) به‌معنی خاورمیانه و شمال افریقا اصطلاحی است که برای نامیدن کشورهای عمده تولیدکننده نفت که در منطقه خاورمیانه و شمال افریقا قرار دارند به کار می‌رود. از آوریل سال ۲۰۰۳ میلادی، صندوق بین‌المللی پول واژه MENAP را در تحلیل‌های آماری خود به کار برد که شامل کشورهای منا (MENA خاورمیانه و شمال افریقا) به‌علاوه افغانستان و پاکستان است.

روی خط سیاست

انقلاب در صندوق

علی ربیعی- سخنگوی دولت: دولت در آستانه انتخابات ۱۴۰۰ تلاش دارد به حکم وظیفه ذاتی خود در جلب «مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی اقتصادی و اجتماعی» خود تسهیل‌گر حضور همان «همه با هم» رفراندم ۱۲ فروردین بر سر صندوق‌های انتخابات ریاست جمهوری باشد.

در ۱۲ فروردین به‌سرعت از یک انقلاب مردمی تمام‌عیار و عظیم اجتماعی به ساختار قانونمند صندوق رای رسیدیم و ۱۲ فروردین نماد رفراندم‌محور بودن نظام جمهوری اسلامی است. پدران قانون اساسی تمهیداتی اندیشیدند که تغییرات نگاه نسلی در صندوق‌ها متبلور شود و مردم باید بدانند صندوق‌های رای میراث گرانبهایی است که نباید مورد غفلت قرار بگیرد و همه وظیفه داریم تمهیداتی بیندیشیم که بر مبنای آن هر نسلی بتواند آرا و اندیشه خود را در صندوق بیندازد.

آنچه که در ۱۲ فروردین دیدیم یک حضور «یک بار برای همیشه» نیست. برعکس، هر بار که ملت با همه تنوع رنگین‌کمانی خود یک طیف انتخاباتی را در گستره همگانی کشور تشکیل می‌دهد، در واقع آن رفراندم در اشکال نوین خود تکرار می‌شود و نسل‌های جدیدتری را با نگاه‌های نوین در پای صندوق‌های تعیین سرنوشت مجتمع می‌کند. بدین‌سان عمل تاسیس جمهوری اسلامی در پای صندوق‌های رای در اشکال مشخص‌تر و جدیدتر خود تکرار می‌شود. ۱۲ فروردین سالگرد رفراندم تاسیس جمهوری اسلامی ایران امسال برای ما معنای خاصی دارد. قرنی را پشت سر گذاشته‌ایم که با کودتای شوم علیه دستاوردهای مشروطیت و علیه قانون اساسی مشروطیت آغاز شد و با کودتای امریکایی ۲۸ مرداد تداوم یافت و به یمن یک انقلاب شکوهمند و همگانی اختلال هویت ملی ایرانی رفع شد. اکنون ملت ما همچنانکه در بیانات رهبر معظم انقلاب در ۲۹ بهمن به‌روشنی منعکس شد یک جمهوریت سرشار از نشاط و پویایی را تجربه می‌کند.

یعنی یک سازگاری و تلفیق و ترکیب شیرین میان سه عنصر جمهوری، اسلامی و ایرانی. رای یکپارچه ملت ما به رفراندم جمهوری اسلامی ایران در ۱۲ فروردین ۵۸ رای به هر سه مولفه جمهوریتی، اسلامیتی و ایرانیتی این نظام بود و ملت ما این سه را با هم و در دل یک ترکیب هندسی سازگار خواستند.

دولت در آستانه انتخابات ۱۴۰۰ تلاش دارد به حکم وظیفه ذاتی خود در جلب «مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی اقتصادی و اجتماعی» خود تسهیل‌گر حضور همان «همه با هم» رفراندم ۱۲ فروردین بر سر صندوق‌های انتخابات ریاست جمهوری باشد.

به فیلم‌هایی که از آن حضور همه باهمی به یادگار مانده و به تنوع تیپ‌های اجتماعی آن دوره نگاه کنید؛ به‌واقع چه کسی، کدام قشر اجتماعی، کدام سبک زندگی، کدام قومیت و زبان و فرهنگ، کدام جریان سیاسی از گردونه و چرخه مشارکت در آن رفراندم بیرون مانده بود؟ هیچ‌کدام. همین حضور همه با هم را اندکی پس از رفراندم در انتخابات قانون اساسی و مجلس اول دیدیم که به‌واقع همه گرایش‌های سیاسی این کشور از حق نامزد داشتن ولو نامزد مخالف با ایدئولوژی متفاوت و مخالف بهره‌مند بودند. تلاش دولت آن است که به سهم خود و مطابق وظیفه ذاتی مکتوب خود در قانون اساسی تسهیل‌گر حضور رنگین‌کمان گرایش‌های گوناگون عامه مردم در انتخابات ریاست‌جمهوری باشد.

امام خمینی (ره) می‌فرمود یک انتخابات قوی پشتوانه آن خواهد شد که دنیا نیز «به شایستگی» یعنی آنچنانکه شأن این ملت متمدن است با ایران رفتار کند. ما اگر از لزوم مشارکت همگانی در انتخابات سخن می‌گوییم باید الزامات این مشارکت را هم در مقام عمل رعایت کنیم و اعتماد به ملت و انتخابات و انتخاب ملت که در صدر آموزه‌های تاریخی امام خمینی (ره) قرار داشت مولفه اصلی آن الزمات است.

عکس روز

ممنوعیت اتراق در پارک ها و بوستان ها در روز طبیعت

عکس: مهر

دریچه

دوستی انسان و طبیعت را پاس بداریم

معاون اول رئیس‌جمهوری با گرامیداشت روز طبیعت با بیان اینکه الزامات سلامت و رعایت بهداشت در مواجهه با شیوع کرونا، امسال مردم ما را از پایبندی تام و تمام به سنت حضور در طبیعت محروم کرده، خاطرنشان کرد: حکم علم و عقل و قانون هم همین است؛ همچنانکه سال پیش هم جامعه ما به نیکویی چنین کرد، اما روح آشنایی و دوستی انسان و طبیعت و روحیه شادی و نشاط و همبستگی جمعی را باید حتی در دوری‌ها و فاصله‌های فیزیکی هم پاس داشت. به گزارش ایسنا، اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهوری در حساب کاربری خود در اینستاگرام با اشاره به فرا رسیدن روز طبیعت نوشت: «امروز ۱۳ فروردین روز طبیعت است؛ روزی که براساس یک سنت دیرین ایرانی، هر خانواده‌ای به اندازه وسع خود به دامان طبیعت می‌رود و شادی و نشاط و دوستی را در میان جمع‌ها به اشتراک می‌گذارند. الزامات سلامت و رعایت بهداشت در مواجهه با شیوع کرونا، امسال مردم ما را از پایبندی تام و تمام به این سنت، محروم کرده است. حکم علم و عقل و قانون هم همین است؛ همچنانکه سال پیش هم جامعه ما به نیکویی چنین کرد، اما روح آشنایی و دوستی انسان و طبیعت و روحیه شادی و نشاط و همبستگی جمعی را باید حتی در دوری‌ها و فاصله‌های فیزیکی هم پاس داشت.»

گسترش صنعت
صمت
شنبه
۱۴ فروردین ۱۴۰۰
۲۰ شعبان ۱۴۴۲
۳ آوریل ۲۰۲۱
شماره ۱۷۵۷
پیاپی ۳۰۷۵

توسعه صنعت ۱۴۰۰ دغدغه مسئولان باشد

برنامه‌ها در اجرا لنگ می‌زنند

درس‌هایی از ۹۹ برای ۱۴۰۰

www.sanatnewspaper.com

صمت به بررسی رابطه تورم و معیشت پرداخت

چطور تورم افزایش مزد را بی‌اثر می‌کند؟

امیرعباس آذرموند: تورم دشمن دستمزد و معیشت است. این گزاره‌ای ثابت‌شده در اقتصاد محسوب می‌شود اما در سه سال گذشته همواره نرخ تورم بیش از ۳۰ درصدی بر اقتصاد کشور سایه انداخته بود. حتی شنیده‌ها نشان می‌دهد در سال جاری هم نرخ تورم کشور بیش از ۳۰ درصد خواهد بود. به همین دلیل نمایندگان تشکل‌های دولتی پس از افزایش ۴۰ درصدی دستمزدها بر کنترل تورم تاکید می‌کردند و از دولت می‌خواستند با کنترل تورم کاری کند که تقویت مزد خیلی زود و در همین فصل بهار بی‌اثر نشود. با این حال، به نظر می‌رسد امسال نیز نرخ تورم همچنان در کنترل دولت نباشد. گرچه شروع مذاکرات احتمالی و کاستن از میزان تحریم‌ها می‌تواند تا حدود زیادی برخی موانع را از سر راه کشور بردارد و نرخ تورم را کنترل کند. البته این مسئله هنوز قطعی نیست و باید منتظر ماند و دید تصمیم‌گیران سیاسی چه نقشه‌هایی برای رفع تنش‌های بین‌المللی دارند. با این حال، معیشت مردم یک مسئله جدی در شرایط امروز ایران است و حتی مقامات رده بالای سیاسی هم در ماه‌های اخیر به آن اشاره کردند و به گرانی‌ها اعتراض داشتند.

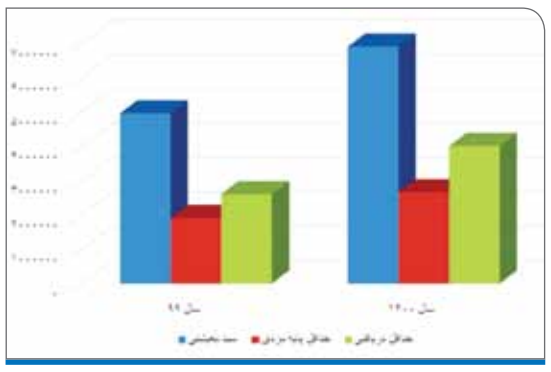

عکس: صمت

فاصله معنادار دستمزد با سبد معیشت

به گزارش صمت مزد ۱۴۰۰ خیلی زودتر از هر سال دیگری به تصویب رسید. روند تعیین حداقل مزد اغلب تا آخرین ساعات سال ادامه داشت. حتی در بعضی سال‌ها مانند سال گذشته در نهایت هم توافقی حاصل نمی‌شود و بخشی از مذاکرات به سال بعد موکول می‌شود. در سال گذشته ابتدا مزد افزایش ۲۱ درصدی پیدا کرد اما این تصمیم با مخالفت و ترک جلسه از سوی نمایندگان تشکل‌های دولتی کارگری مواجه شد و به همین دلیل ابتدای امسال هم این مذاکرات تا جایی ادامه یافت که حداقل دستمزد افزایش ۲۶ درصدی پیدا کرد و نمایندگان کارگری هم حاضر به امضای آن شدند.

حداقل دستمزد پایه‌ای که برای امسال به تصویب رسیده ۲ میلیون و ۶۵۶ هزار و ۲۹۰ تومان است. این در حالی است که با اضافه شدن دیگر مولفه‌های مزدی چون بن خواربار، حق مسکن و... حداقل دریافتی یک کارگر بدون فرزند حدود ۴ میلیون تومان خواهد بود. این در حالی است که اوایل اسفند ۹۹ اعلام شد سبد حداقلی هزینه‌های معیشتی در کشور ۶ میلیون و ۸۹۵ هزار تومان محاسبه شده است. این سبد در کمیته دستمزد، که یکی از کمیته‌های جانبی شورای‌عالی کار است تنظیم و تصویب شد. چند سالی است این سبد برای تعیین حداقل دستمزد محاسبه و تصویب می‌شود. خود این امر در جهت عملی کردن بند ۲ ماده ۴۱ قانون کار گامی رو به جلو به شمار می‌رود. با این حال، تصویب سبد امسال با اعتراضات گوناگونی از جانب حتی تشکل‌های رسمی کارگری مواجه شد. این اعتراضات به جایی رسید که حتی نماینده تشکل‌های کارگری حاضر در نشست هم نسبت به رقم سبد معیشت اعتراض کرد و گفت: این سبد با ارقام حداقلی به‌دست آمده و از سبد موردنظر نمایندگان کارگری

فاصله دارد اما برای اینکه بتوانیم کار را سریع پیش ببریم با آن موافقت کردیم.

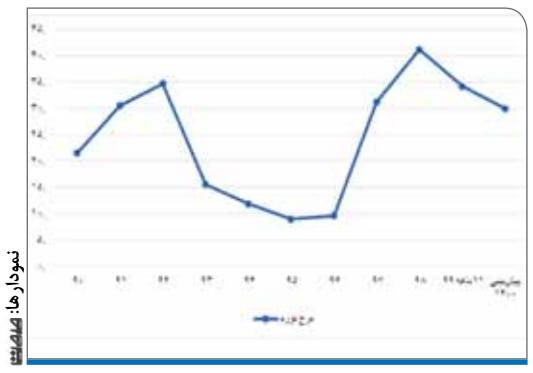
فرامرز توفیقی، نماینده کارگری عضو کمیته دستمزد، پس از چندی در گزارشی به سبد معیشت در بخش‌های مختلف کشور پرداخت و براساس آن ادعا کرد هزینه حداقلی سبد معیشت در تهران نزدیک به ۱۰ میلیون تومان و در سیستان و بلوچستان با توجه به ابعاد بزرگ‌تر خانوار بیش از ۶ میلیون تومان است. در نهایت مزدی که به تصویب رسید با سبد حداقلی معیشتی هم فاصله چشمگیری دارد. اگر معیار را مزد پایه قرار دهیم، مزد فعلی ۲ و نیم برابر کمتر از حداقل دستمزد تصویب شده در کشور است. اما اگر مزد مدنظر را حداقل دریافتی قرار دهیم هم تنها ۶۲ درصد سبد را پوشش می‌دهد.

تورم چه نقشی در معیشت طبقه کارگر دارد؟

مهم‌ترین چالش تعیین دستمزد در ایران رابطه آن با تورم است. کارفرمایان با اشاره به نقش افزایش مزد در هزینه نهایی بر افزایش نیافتن حداقل دستمزد تاکید دارند. در مقابل طبقه کارگر هم به روند تورمی اشاره می‌کنند و عقب ماندن دستمزد خود از هزینه‌ها را دلیلی برای افزایش دستمزد خود می‌دانند.

دلیل این مسئله پیش از هر چیز به نرخ بالای تورم در اقتصاد ایران برمی‌گردد. در جهان امروز تورم بیش از ۱۰ درصد را تورم شتابان می‌نامند و در ۴۲ سال گذشته به جز ۴ سال همواره تورم در ایران بیش از ۱۰ درصد بوده است. از سوی دیگر در ۳ سال گذشته روند افزایش قیمت‌ها حتی در قیاس با سال‌های دیگر جمهوری اسلامی نیز بالا محسوب می‌شود. از یک سو برای سومین سال پی‌درپی نرخ تورم در کشور بیش از ۳۰ درصد است و از سوی دیگر پیش‌بینی‌ها از بالا بودن نرخ تورم در سال آینده هم خبر می‌دهد. صندوق بین‌المللی پول در حالی نرخ تورم را برای سال ۲۰۲۱ ایران ۳۰ درصد پیش‌بینی کرده که برای امسال هم چنین رقمی را مدنظر قرار داشت اما در عمل تا پایان بهمن نرخ تورم میانگین در ایران به ۳۴.۲ درصد رسیده و همه شواهد از افزایش آن در اسفندماه خبر می‌داد.

از سوی دیگر بانک مرکزی هم گفت در یک سال منتهی به بهمن ۹۹ نقدینگی کشور ۳۹.۱ درصد افزایش پیدا کرد. این در حالی است که بخش مهمی از نقدینگی افزوده شده در اقتصاد ایران از محل افزایش پایه پولی به‌دست آمده است. به این ترتیب، کسری بودجه سبب شد تا دولت

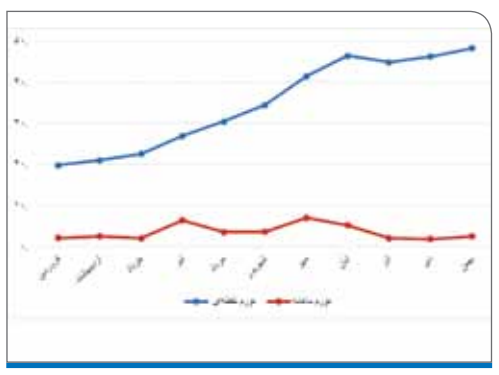
نمودارها: صمت

به شکل گسترده‌ای به استقراض از بانک مرکزی دست بزند و در مقابل پول پرقدرت خلق می‌شود که پیامدهای تورمی آن بسیار سهمگین است. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در تحلیلی برآورد کرده به ازای هر ۱۰ هزار میلیارد تومانی پول بدون پشتوانه‌ای که برای جبران کسری بودجه خلق می‌شود ۲ درصد بر نرخ تورم کشور اضافه خواهد شد. این در حالی است که در سال ۹۸ به‌تنهایی بیش از ۱۳۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه برای دولت به ارمغان آمد. به این ترتیب احتمال اینکه نرخ تورم در سال ۱۴۰۰ هم در ابعادی بیش از ۳۰ درصد حاکم شود، بسیار بیشتر از هر سناریوی دیگری است.

تورم شتابان در سال ۹۹

در ادبیات اقتصادی گفته می‌شود هیچ مشکل یا کج کارکردی به اندازه تورم به زیان مزدبگیران و طبقه کارگر و به سود سرمایه‌داران و صاحبان سرمایه نیست. این امر برای مردم ایران به مراتب بیش از هر جای دیگر جهان ثابت شده است. دستمزد هر سال یک‌بار و در پایان سال افزایش می‌یابد اما قیمت‌ها از چنین قاعده‌ای پیروی نمی‌کنند و هر روز یا هر لحظه می‌توانند دستخوش تغییرات شوند. حال یک مزدبگیر از ابتدا تا انتهای سال باید به یک نرخ مشخص دستمزد تن دهد و قرارداد خود را بر همان اساس امضا کند اما صاحب سرمایه در تمام طول سال با افزایش ارزش دارایی‌های خود مواجه می‌شود. به این ترتیب روند تورمی توزیع ثروت را به نفع سرمایه‌داران بازمی‌گرداند.

این امر تا جایی پیش رفته که یکی از نمایندگان کارگری شورای‌عالی کار ادعا کرده حاضر هستند تا ۵ سال هیچ افزایش دستمزدی صورت نگیرد به شرط اینکه دولت هم تضمین دهد قیمت‌ها ثبات داشته باشد و تورم را به طور کامل کنترل می‌کند. حتی در تعیین مزد ۱۳۹۹ هم نمایندگان تشکل‌های دولتی کارگری یکی از دلایل عقب‌نشینی خود را وعده نماینده وزارت اقتصاد مبنی‌بر کاهش نرخ تورم به ۱۵ درصد در سال گذشته اعلام کردند؛ وعده‌ای که البته هیچ‌گاه محقق نشد و از

ابتدای سال گذشته نرخ تورم نقطه‌ای بالا و بالاتر رفت.

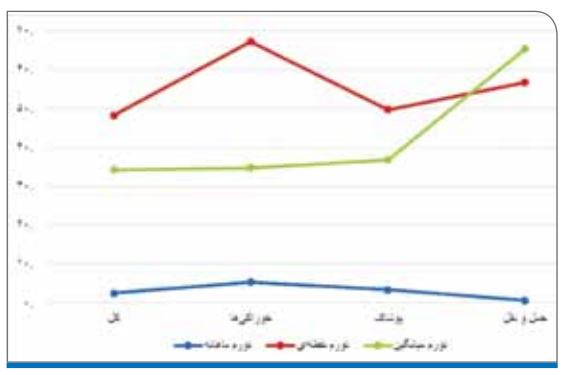
تورم ایران اکنون در شرایطی قرار دارد که می‌توان گفت در حال اوج گرفتن است؛ از ابتدای سال ۹۹ روند تورم نقطه‌ای افزایشی شده و در فاصله تابستان و پاییز شدت نوسانات تورمی به شکل چشمگیری افزایش پیدا کرد.

خوراکی‌ها پیشتاز تورم کشور

بررسی جزییات بیشتر گزارش تورمی مرکز آمار ایران نشان می‌دهد بیشترین بخش تورم برای خوراکی‌ها است؛ یعنی درحالی‌که نرخ تورم نقطه‌ای تا پایان بهمن گذشته بیش از ۴۸ درصد بود، نرخ تورم نقطه‌ای خوراکی‌ها بیش از ۶۸ درصد بود. به این ترتیب می‌توان گفت خوراکی‌ها به پیشتاز تورم در کشور تبدیل شدند.

بنابر گزارش‌های متعددی که منتشر شده خوراکی‌ها و مسکن تقریبا ۷۰ درصد از بودجه یک خانواده را تشکیل می‌دهد. به این ترتیب مسئله اصلی معیشت به این دو بخش خلاصه می‌شود. این در حالی است که گزارش‌های بانک مرکزی درباره نرخ مسکن در تهران هم از افزایش ۹۷ درصدی تورم این بخش نسبت به بهمن سال ۹۸ خبر می‌دهد. به این ترتیب دو بخشی که سهم اصلی هزینه مزدبگیران در کشور را تشکیل می‌دهد تورمی بالا را تجربه کردند و شواهد هم از ادامه این روند تورمی حداقل تا نیمه اول سال ۱۴۰۰ خبر می‌دهد.

همان‌طور که در نمودار مشاهده می‌شود براساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران، تورم سه بخش اصلی خوراکی‌ها، پوشاک و حمل‌ونقل به شکل چشمگیری بیشتر از نرخ تورم اعلام شده برای کل گروه‌ها است. به این ترتیب بخش‌هایی که برای معیشت خانوار اهمیتی تعیین‌کننده دارد، شتاب قیمتی به مراتب بیشتری نسبت به گروه‌های دیگر دارند. همچنین به جز بخش حمل‌ونقل، در

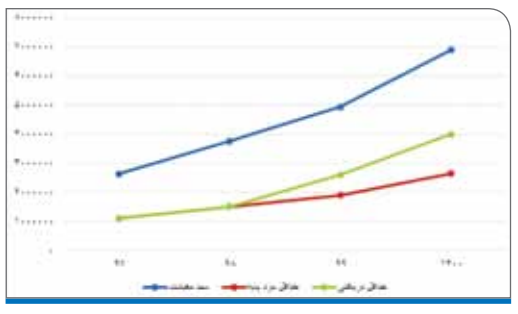

دیگر بخش‌ها تورم نقطه‌ای بیش از تورم میانگین است. به این ترتیب می‌توان ادعا کرد ظرف ماه‌های آینده این روند افزایشی تورم ادامه داشته باشد به نحوی که از شدت تورم ماهانه و نقطه‌ای کاسته شود. درواقع هرگاه نرخ تورم نقطه‌ای از نرخ تورم سالانه پیشی گرفت، به این معناست که در ادامه نرخ تورم سالانه هم روندی افزایشی خواهد داشت.

نمایندگان کارگری نسبت به آینده بیمناک هستند

هنگامی که به مصاحبه‌های متعدد نمایندگان کارگری پس از تعیین مزد رجوع شود، متوجه می‌شویم همه آنها نسبت به آینده بیمناک هستند. همگی بر این تاکید می‌کنند که اگر قیمت‌ها کنترل نشود و تورم پایین نیاید، افزایش قدرت خرید مزد به‌زودی بی‌اثر خواهد شد. وقتی از این گفته می‌شود که تورم در یک کشور مثلا ۳۳ درصد است به این معناست که از ابتدا تا انتهای سال نزدیک به یک‌سوم نرخ همه کالاها افزایش خواهد یافت. به طور مثال، سبد معیشتی حدود ۷ میلیون تومانی در یک تورم ۳۳ درصدی ظرف یک سال به ۹ میلیون و ۳۱۰ هزار تومان خواهد رسید. این در حالی است که حداقل دریافتی برای سال آینده حدود ۴ میلیون تومان است و افزایش ۳۳ درصدی قیمت‌ها در یک سال حدود نیمی از قدرت خرید این حداقل مزد را در ۱۲ ماه از بین خواهد برد. بررسی آمارها نشان می‌دهد در ۳ سال گذشته این اتفاق با شدت فراوانی در اقتصاد ایران رخ داد؛ به گونه‌ای که هر بار در پایان بهار نمایندگان کارگری درخواست تشکیل جلسه شورای‌عالی کار را برای ترمیم مزد می‌دادند. درخواستی که البته هر بار با بی‌توجهی مسئولان و به‌ویژه مدیران وزارت کار مواجه شد. به نظر می‌رسد در سال آینده هم با توجه به تغییراتی که در بدنه دولت صورت خواهد گرفت، در صورت اعتراضی مشابه باز هم پاسخ خاصی از سوی دولت و کارفرمایان داده نخواهد شد.

برای مثال، در ابتدای سال گذشته حداقل هزینه‌های معیشتی خانوار مصوب از سوی شورای‌عالی کار اندکی کمتر از ۵ میلیون تومان بود اما با گذشت حدود یک سال به این سبد یک میلیون و ۹۵۵ هزار تومان اضافه شد درحالی‌که مزد حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان در پایان سال تقویت شد. پس به نوعی با وجود ترمیم مزدی فاصله مزد و معیشت پیش از آنکه سال آغاز شود ۷۰۰ هزار تومان بیش از ابتدای سال ۹۹ شده است.

این روند تورمی سبب شده درحالی‌که در سال ۹۷ حداقل دستمزد به یک میلیون و ۱۱۱ هزار تومان می‌رسید، سبد معیشتی ۲ میلیون و ۶۴۵ هزار تومان باشد. درواقع فاصله میان مزد و معیشت ۳ سال پیش تنها یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان بود. این رقم برای سال ۹۸ با وجود افزایش ۴۰۰ هزار تومانی حداقل مزد به فاصله بیشتر مزد و معیشت انجامید؛ به گونه‌ای که با وجود تصویب حداقل دستمزد یک میلیون و ۵۱۷ هزار تومانی، سبد معیشتی بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان افزایش پیدا کرد تا فاصله میان مزد و معیشت به بیش از ۲میلیون و ۲۰۰ هزار تومان افزایش پیدا کند.

برای سال ۱۴۰۰ دولت و کارفرما تلاش داشتند با کمترین هزینه افزایش مزد را به نحوی انجام دهند که کمترین هزینه را در پی داشته باشد. به همین دلیل با افزودن بر دیگر مولفه‌های دستمزدی مانند حق مسکن یا بن خواربار فاصله میان حداقل مزد پایه و مزد دریافتی را به نحو چشمگیری افزایش دادند. برای سال ۹۹ مزد پایه یک میلیون و ۹۱۱ هزار تومان در نظر گرفته شد اما حداقل دریافتی به ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان افزایش یافت اما باز هم سبد حداقلی هزینه‌های معیشتی افزایش یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومانی را تجربه کرد و به ۴میلیون و ۹۴۰ هزار تومان رسید. به این ترتیب فاصله میان مزد پایه و معیشت به بیش از ۳ میلیون تومان رسید. باید توجه داشت بازنشستگان کشور براساس مزد پایه حقوق دریافت می‌کنند و به همین دلیل چنین اقدامی به افزایش فقر در میان بازنشستگان و کهنسالان منجر خواهد شد. همچنین فاصله میان حداقل دریافتی و معیشت به ۲ میلیون و ۳۴۰ هزار تومان رسید.

باید توجه داشت که سبد معیشت همواره در پایان هر سال تعیین می‌شود. در طول یک سال گذشته و با وجود اذعان نمایندگان به حداقلی بودن میزان افزایش بر سبد معیشت، باز هم سبد معیشتی افزایشی چشمگیر و نزدیک ۲ میلیون تومانی داشت. به این ترتیب می‌توان ادعا کرد در اواخر سال گذشته فاصله میان حداقل دستمزد و معیشت حتی بیش از آنچه بوده که محاسبه شده است. در اواخر سال گذشته همچنان مزد پایه یک میلیون و ۹۱۱ هزار تومان و حداقل دریافتی نیز کماکان ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان بود. با توجه به سبد ۶میلیون و ۸۹۵ هزار تومانی می‌توان گفت در اسفند سال گذشته حداقل دستمزد پایه با حداقل معیشت فاصله‌ای در حدود ۵ میلیون تومان داشت. این فاصله با حداقل مزد دریافتی به ۴ میلیون و ۲۹۵ هزار تومان می‌رسید. به این ترتیب حتی با وجود افزایش یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومانی بر حداقل دریافتی باز هم دره عمیقی میان مزد و معیشت برقرار است؛ به نحوی که برای تامین هزینه‌های یک خانوار به هیچ وجه با یک حداقل دستمزد نمی‌توان نتیجه‌ای گرفت. این مسئله در قانون کار کشور دیده شده و تاکید شده حداقل دستمزد باید به اندازه‌ای باشد که جدا از شدت کار بتواند هزینه‌های یک خانوار را تامین کند که حداقل در دو دهه گذشته هرگز دستمزد تعیین‌شده چنین قدرتی نداشته و همواره هم میان مزد و معیشت شکاف بیشتری افتاده است.

سخن پایانی

محمد شریعتمداری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، برعکس روندی که برای دستمزد ۹۹ در پیش گرفته بود، در جلسات تعیین مزد ۱۴۰۰ عمل کرد. همین تغییر رویه سبب شده لااقل نمایندگان کارگری شورای‌عالی کار رضایت بیشتری از جلسات تعیین دستمزد داشته باشند. این امر در سال آخر ریاست‌جمهوری روحانی همزمان شد با بیشترین افزایش دستمزد در دهه ۹۰. در این دهه با وجود ۵ سال تورم بیش از ۳۰ درصد و ۲ سال که نرخ تورم از ۴۰ درصد هم بیشتر شد، هیچ‌گاه مزد در یک سال حدود ۴۰ درصد افزایش نداشت. اما این مهم در شرایطی رخ داد که نرخ تورم در کشور به مراتب بیش از چیزی است که بتوان آن را باثبات دانست.

اکنون این افزایش مزد هم به‌راحتی می‌تواند بی‌اثر شود. کافی است تا دوباره نرخ‌ها رها شوند و قیمت‌ها به هر کجا که می‌خواهند پر بکشند تا دوباره شتاب‌های تورمی که هم‌اکنون نیز مشاهده می‌شوند، همه رشته‌ها را پنبه کنند. دولت‌ها بهترین حمایتی که می‌توانند در هر شرایطی از نیروی کار و جامعه داشته باشند، کنترل نرخ تورم است. کنترل نرخ تورم در بهبود عدالت اجتماعی گاهی از سیاست‌های حمایتی و یارانه‌ای نیز اثرات پررنگ‌تری بر جا خواهند گذاشت. به همین دلیل رکوردشکنی اخیر در معرض انواع شکست‌ها و بی‌اثری‌ها قرار دارد.

گرچه سکان قوه مجریه از نیمه سال به دولت جدید سپرده خواهد شد اما نزدیک به ۴۰ میلیون کارگر و خانواده‌های آنها از دولت آینده هم مطالباتی مشابه این دوره خواهند داشت و این مطالبات باید پاسخ بگیرند. برای اینکه شکاف میان واقعیت و مطالبات بیشتر نشود باید دولت فکری برای نرخ تورم کند. با توجه به روندی که از سوی نمایندگان کارگری و برخی نمایندگان مجلس در پیش گرفته شده، احتمال تعیین دو بار حداقل دستمزد در سال بسیار زیاد شده و این چیزی نیست که مطلوب هیچ دولتی باشد چراکه هر بار تعیین دستمزد نیاز به برگزاری جلسات متعدد و توافقات میان ۳ طرف کارگری، کارفرمایی و دولت دارد. دردسرهای تعیین دستمزد به گونه‌ای است که گاهی به نظر می‌رسد دولتی‌ها از حواشی آن بیزار هستند. به هر حال برای رخ ندادن چنین سناریویی باید نرخ تورم به اندازه‌ای برسد که در طول یک سال نتواند بخش مهمی از قدرت خرید جامعه را ببلعد.

یادداشت

تصمیمات مهم در سالی مهم

امیرحسن کاکایی
عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت

امسال به پایان برنامه توسعه‌ای ۱۴۰۴ نزدیک‌تر می‌شویم و در عین حال دولتی جدید بر سر کار خواهد آمد. از سویی جنگ اقتصادی با امریکا به نقطه اوج خود خواهد رسید. اگر موفق از آن عبور کنیم، حتی اگر تحریم‌ها ادامه یابد، مشکلات به‌تدریج کاهش پیدا خواهد کرد. تحریم‌ها بسیار هولناک هستند و ضربه می‌زنند. اما به‌هرحال تجربه و مطالعات بین‌المللی نشان می‌دهد معمولا بعد از ۳ سال که از تحریم‌ها می‌گذرد، آثار تحریم دیگر قابل تحمل خواهد بود. بدین معنا که کشورهای تحت تحریم، تکلیف خود را می‌دانند و نظام اقتصاد و تولیدی و مصرفی خود را بر مبنایی جدید مدیریت می‌کنند. البته کشوری مانند کشور ما که به اندازه کافی بزرگ است و منابع متعددی از جمله نفت و گاز، انواع مواد معدنی و زیرساخت‌های سخت‌افزاری را در کنار سرمایه انسانی بسیار عظیم در اختیار دارد، نه‌تنها خود را با شرایط وفق می‌دهد، بلکه از فرصت‌ها حداکثر استفاده را کرده، به تقویت اقتصاد مبتنی بر توانمندی‌های خود می‌پردازد. درحال‌حاضر ما در عمل سومین سال تحریم‌ها را پشت‌سر گذاشته‌ایم و در شرایط خاصی به‌سر می‌بریم. کافی است یک یا علی دیگر بگوییم و در صنعت خودرو به نتایج بسیار ارزشمند و پایدار برسیم.

اگر بخواهم بدون مرور تاریخچه و وضعیت فعلی، مختصر درباره تصمیمات مهمی که مسئولان باید بگیرند، بگویم، به دو دسته تصمیم‌گیر اشاره می‌کنم. نخست مدیران صنعت خودرو هستند. این مدیران باید در سال ۱۴۰۰، راهی را که شروع کرده‌اند با قدرت ادامه دهند. به‌طور خاص باید موضوع نهضت داخلی‌سازی، توسعه فناوری در کشور و رشد کمی و کیفی تولید را با قدرت ادامه دهند و تنوع محصولات را با اتکا بر توانمندی داخل بالا ببرند. چند پروژه مهم فناورانه مانند تولید موتورهای جدید، گیربکس جدید و سیستم‌های کنترل الکترونیکی است که مطمئنا به ثمر رساندن آنها بسیار سخت است اما نباید ناامید شد. در کنار این مسائل، توجه جدی به نظم بیشتر مالی و افزایش سرعت گردش پول در کنار افزایش بهره‌وری کل را باید سر لوحه کار خود قرار دهند و به‌طور روزانه پیشرفت در این مسیر را رصد کنند.

از سوی دیگر، مسئولان سیاست‌گذار که به انحاء مختلف برای صنعت مشکل‌آفرینی می‌کنند، باید در سال جدید، روی تصمیم‌هایی که می‌گیرند دقت‌نظر بیشتری داشته باشند. سال ۱۴۰۰ سال انتخابات است و برخی سیاستمداران حرف‌های پوپولیستی می‌زنند و وعده‌های سنگینی را به مردم می‌دهند تا رای بیاورند. اولا در انتخابات، پیشنهاد می‌شود پای صنعت خودرو را وسط نکشند تا مجبور نشوند وعده توخالی بدهند. دوم اینکه مسئولان فعلی و آینده می‌دانند که قیمت‌گذاری دستوری از نوع غلط، صنعت خودرو را مانند موریانه از داخل خالی کرده و به ورطه وشکستگی انداخته است. پس باید برای آزادسازی قیمت‌ها تصمیم‌گیری عاجل شود.

در کنار این موضوع مهم، کار سیاست‌گذاران باید این باشد که توجه خود را از بازار برداشته و بر تولید و رفع موانع آن تمرکز کنند. به‌طور مشخص، تعمیق ساخت داخل و تکمیل سرمایه‌گذاری‌ها روی فناوری، از مهم‌ترین وظایف مسئولان سیاست‌گذار در سال ۱۴۰۰ است. توسعه فناوری، آن هم فناوری‌های پیشرفته، مانند نهالی نوپاست که با کوچک‌ترین بادی از بین می‌رود. باید مراقب حرف‌های پوپولیستی سرمایه‌داران و دلالان واردکننده هم بود. اگر کوچک‌ترین روزنه‌ای در این دیوار برای قطعه‌سازی و خودروسازی باز شود، نهال فناوری از همه زودتر به زمین خواهد خورد.

در تعامل جهانی، کشوری که دارای فناوری است، در مذاکره هم قوی‌تر خواهد بود. بگذارید این نهال فناوری قدرت بگیرد و در مذاکرات به‌نفع کشور از طرف‌های خارجی امتیاز گرفت؛ نه‌اینکه برای امتیاز دادن به طرف خارجی، بدون درنگ بخشی از بازار داخل را دو دستی تقدیم کنیم. در کنار این موضوع باید به توسعه زیرساخت‌های زیست بوم فناوری و مبانی آن توجه جدی داشت. موضوع توسعه زیرساخت‌های لازم برای شناسایی و حمایت از مالکیت معنوی، توسعه ارتباطات فناورانه و تکمیل شبکه‌ها و تقویت حلقه‌های موجود، تامین مالی مناسب و مدیریت ریسک فناوری، از جمله مواردی است که جایش در صحبت‌ها و عملکرد واقعی مسئولان خالی است. مسئولان باور کنند که سربلندی جمهوری اسلامی در سایه توسعه فناوری و تولید واقعی افزایش می‌یابد، نه واردات.

توسعه صنعت ۱۴۰۰ دغدغه مسئولان باشد

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

صنعت یکی از بسترهای توسعه و پیشرفت هر کشوری به‌شمار می‌رود و در این میان، بخشی از خودکفایی از دل تولید زاده می‌شود. از این‌رو، توجه به تولید چه در حوزه صنعت، چه کشاورزی و... بسیار اهمیت دارد. دولت‌های مختلف هر یک برای رونق تولید در یکی از این بخش‌ها به‌طور متمرکز تلاش می‌کنند. براساس سخنان مسئولان و مدیران کشور، وضعیت صنعت ما در سال ۱۳۹۹ به‌نسبت خوب بود و حتی شاهد رشد ۶ درصدی در این بخش بودیم. اما اهداف بخش صنعت کشور در سال ۱۴۰۰ چیست؟ قرار است در حوزه صنعت در چه جایگاهی قرار بگیریم؟ سال گذشته بسیاری از صنعتگران از تحریم‌های داخلی گلایه‌مند بودند و آن را سدی جدی در مسیر تولید و توسعه صنعتی می‌دانستند. آیا در این‌باره قرار است فرجی شود؟

عکس: آیدا فریدی

رسیدگی به زیرساخت‌ها

صابر پرنیان، مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران درباره برنامه‌های این شرکت در حوزه صنعت و واحدهای صنعتی تحت پوشش به صمت گفت: چند رویکرد برای صنعت در سال ۱۴۰۰ دنبال می‌شود. نخست تکمیل زیرساخت‌ها برای فعالان صنعتی حاضر در شهرک‌های صنعتی است. از این‌رو برنامه داریم در سال ۱۴۰۰ آب و برق شهرک‌های صنعتی استان تهران را پایدار کنیم.

وی افزود: امسال حدود ۵۴۰ مگاوات، برق شهرک‌های صنعتی بهبود خواهد یافت. این عدد ۹۰ درصد برق تامین‌شده در ۳۰ سال گذشته برای این شهرک‌ها خواهد بود. به‌این ترتیب، ظرفیت برق شهرک‌ها افزایش می‌یابد. قراردادها بسته شده، پیش‌پرداخت‌ها انجام شده و برق مورد نیاز منتقل می‌شود.

پرنیان با بیان اینکه پروژه‌های مهمی در دست اقدام است، ادامه داد: زیرساخت‌ها در حوزه آب و برق شهرک‌های صنعتی و نیز گاز تامین خواهد شد. همچنین رسیدگی به راه‌های ارتباطی، زیباسازی شهرک‌ها، درختکاری مناسب، استانداردسازی تصفیه‌خانه‌ها و... در دستور کار است. تامین زیرساخت‌ها به اندازه کافی و مناسب از ضروریات فعالیت در شهرک‌های صنعتی است.

▣ تامین برق برای توسعه تولید

پیش‌تر بسیاری از صنعتگران از قطعی ناگهانی برق واحد تولیدی خود گلایه‌مند بودند و عنوان می‌کردند که این قطعی‌ها در بازه‌های زمانی مختلف و بدون اطلاع قبلی، آسیب‌های مالی زیادی به ماشین‌آلات و محصولات تولیدی زده است. این موضوع در شرایط تحریم‌های بین‌المللی از حساسیت بیشتری برخوردار است، زیرا در صورت خرابی هر قطعه، واردات آن با موانع زیادی روبه‌رو خواهد بود.

پرنیان در پاسخ به این پرسش که آیا قرار است مشکل واحدهای صنعتی در موضوع قطعی‌های ناگهانی رفع شود، گفت: در حوزه برق دو چالش اساسی واحدهای صنعتی را تهدید می‌کند؛ نخست اینکه هر زمان کشور دچار کمبود برق می‌شود، ابتدا واحدهای صنعتی دچار خاموشی می‌شوند. به‌عنوان مثال در زمستان به‌دلیل کمبود گاز مایع مورد نیاز سوخت نیروگاه‌ها، برق واحدهای صنعتی قطع می‌شود. البته این کمبود برق در کشور به‌دلیل بی‌تدبیری و بی‌برنامگی رخ می‌دهد. از این‌رو در چنین شرایطی با هر کمبودی، برخلاف ماده ۲۵ قانون فضای کسب‌وکار که صراحتا اعلام می‌کند اگر در حوزه زیرساخت‌ها به‌ویژه در حوزه برق و آب کمبودی پیش آید، واحدهای تولیدی در مرحله آخر قطعی برق قرار دارند، در عمل این‌گونه نمی‌شود. با هر کمبودی در تامین برق، نخست برق واحدهای صنعتی قطع می‌شود.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران با بیان اینکه به این موضوع اعتراض شده و از طریق مراجع مختلف از نهاد قضا، استانداری تهران و وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و نیرو پیگیر موضوع هستیم، گفت: با وجود پیگیری‌های مداومی که داشته‌ایم، هنوز اتفاق خاصی در این حوزه رخ نداده است اما تامین برق جدید مربوط به این معضل نبوده و برای افزایش ظرفیت و توسعه واحدهای صنعتی است.

او گفت: صنعتگران برای توسعه واحدهای تولیدی دچار مشکل تامین برق هستند و بخشی از این برق برای واحدهای جدیدالاحداث است. برخی واحدهای صنعتی ماشین‌آلات مورد نیاز را خریداری و نصب کرده‌اند اما به‌دلیل کمبود برق هنوز خط تولید آنها راه‌اندازی نشده است.

وی اظهارکرد: پست‌های جدید برق باعث می‌شود در واحدهای صنعتی شهرک‌های صنعتی ۱۷۰ هزار اشتغالزایی رخ دهد. در شهرک‌های صنعتی بسیاری از تولیدکنندگان به‌دنبال افزایش تیراژ تولید هستند اما شهرک‌ها قادر به تامین برق مورد نیاز آنها نیستند؛ از این‌رو برای ۱۴۰۰ قرار است ظرفیت برق شهرک‌های صنعتی افزایش یابد.

▣ استانداردسازی تصفیه‌خانه‌ها

در حوزه مسئولیت اجتماعی و حفظ محیط‌زیست، یکی از وظایف صنعتگران کاهش آلایندگی واحدهای تولیدی است؛ از این‌رو استانداردسازی تصفیه‌خانه‌ها از اهمیت بسیاری برخوردار است، به‌ویژه در صنایعی مانند چرم. پرنیان درباره برنامه‌های شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران برای تصفیه‌خانه شهرک چرمشهر گفت: تصفیه‌خانه این شهرک براساس استانداردهای لازم بوده اما مسئله این است که این شهرک محل دفع پسماند ندارد؛ بنابراین پسماند چرم در همان شهرک جمع‌آوری و دپو می‌شود. همین امر منجر به آلودگی شده و آسیب‌هایی به روند کار تصفیه‌خانه وارد می‌کند.

او ادامه داد: سال گذشته مقرر شد شهرداری به جمع‌آوری این پسماندها کمک کند و محلی برای دفع اصولی و مناسب پسماندهای صنعتی تا ۳ ماه آینده آماده کند. محل مشخص و مطالعات زیست‌محیطی انجام شده و پیمانکار در حال آماده‌سازی محل است. به‌این ترتیب به‌زودی پسماندها براساس اصول زیست‌محیطی دفع می‌شوند.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران اظهار کرد: تصفیه‌خانه‌های شهرک‌های صنعتی به‌لحاظ افزایش ظرفیت و کیفیت خروجی پسماندها در حال ارتقاست. این موضوع جزو برنامه‌های امسال در حوزه محیط‌زیست شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران بوده، زیرا یکی از وظایف ما حفاظت از میراث آیندگان است.

▣ تعیین زمان برای بهره‌برداری

پرنیان در ادامه سخنان خود به برنامه‌های بعدی شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران اشاره کرد و گفت: تمام زمین‌های راکد که سال‌های گذشته تا ابتدای سال ۱۳۹۸ واگذار شده بود را توانستیم تعیین‌تکلیف کنیم. وقتی زمین در شهرک صنعتی واگذار می‌شود، نباید این زمین‌ها حبس شود، زیرا سرمایه ملی بوده و باید فعالیت در آنها انجام شود؛ بنابراین ۸۰۰ قرارداد راکد تعیین‌تکلیف شد.

وی افزود: هر فردی که قرارداد واگذاری زمین را امضا می‌کند، باید در مدت ۲ ماه ساخت‌وساز آن را آغاز کند و در کمترین زمان ممکن به بهره‌برداری برساند.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران عنوان کرد: در صدد هستیم اشتغال قابل‌توجهی ایجاد کنیم و جلوی زمین‌خواری و سوءاستفاده‌ها را در شهرک‌های صنعتی بگیریم. شهرک صنعتی برای ایجاد واحدهای تولیدی است نه اینکه ۳ دهه زمین بدون استفاده باقی بماند. بنابراین با جدیت تمام قراردادهای قدیمی تعیین‌تکلیف شدند و واگذاری زمین در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ ملزم به بهره‌برداری در مدت زمان تعیین‌شده هستند.

▣ احیای واحدهای تعطیل شده

پرنیان در ادامه با اشاره طرح‌های نیمه‌تمام صنعتی راکد هم گفت: حدود ۵۰۰ طرح راکد در شهرک‌های صنعتی استان تهران وجود دارد که بخشی از کار آنها را انجام داده‌اند اما نتوانستند ادامه دهند و آنها را نیمه‌کاره رها کرده‌اند. کمیته‌ای از نهاد قضا، نهادهای نظارتی، استانداری، نمایندگان بخش خصوصی، سازمان و خانه صنعت، معدن و تجارت و... تشکیل شده است و با عارضه‌یابی برخی قراردادها باید فسخ و بعضی از آنها که نیاز به کمک دارند باید تسهیلات پرداخت شود تا رفع مشکل شده و به چرخه تولید بازگردند. بنابراین یکی از برنامه‌های امسال رسیدگی به طرح‌های نیمه‌تمام راکد است.

وی اضافه کرد: پیگیر راه‌اندازی دوباره واحدهای صنعتی تعطیل مطلق که زمانی فعال بودند و کارگر داشتند به‌دلیل کمبود نقدینگی یا مواد اولیه یا حتی اختلاف بین شرکا و نیز با بانک‌ها، هستیم. تعداد این واحدها در استان تهران حدود ۱۵ درصد کل واحدها بوده که تا امروز حدود ۱۵۰ واحد صنعتی تعطیل، احیا شده و به چرخه تولید برگشتند.

▣ آموزش نیروهای انسانی

پرنیان با بیان اینکه امسال بیش از ۱۰ هزار نفر ساعت برنامه آموزشی داریم، گفت: مسئله آموزش مدیران و کارگران واحدهای صنعتی از دیگر برنامه‌های شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران است. ما به‌دنبال توانمندسازی واحدهای صنعتی، رشد صادرات، حمایت از کنسرسیوم‌های صادراتی، کمک به بنگاه‌های اقتصادی برای حضور در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی و... هستیم. از این‌رو در نظر داریم ۵۰ درصد هزینه‌های مالی صنعتگران شرکت‌کننده در نمایشگاه‌ها را بپردازیم.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران با اشاره به توسعه خوشه‌های صنعتی هم گفت: راه‌اندازی چند خوشه صنعتی در دستور کار است تا بتوانیم خوشه‌های صنعتی منطبق بر یک جغرافیای خاص و رشته صنعتی خاص راه‌اندازی و آنها را توسعه دهیم. همچنین جزو برنامه‌های ۱۴۰۰ ما راه‌اندازی تور صنعتی تخصصی است.

▣ رشد سرمایه‌گذاری

پرنیان ادامه داد: سال گذشته ۲۱۵ درصد رشد سرمایه‌گذاری در شهرک‌های صنعتی تهران محقق شد و بیش از ۸۶ درصد رشد اشتغالزایی و ۸۲ درصد تعداد واحدهای صنعتی داشتیم. همچنین برای عملیاتی شدن تولید ۱۰۰ درصد واحدهای صنعتی که جواز ساخت دارند، به‌دنبال رفع موانع هستیم تا واحدهای صنعتی با آرامش بتوانند فعالیت داشته باشند. به‌این ترتیب، قیمت تمام‌شده پایین آمده و رقابتی شود.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران تصریح کرد: با توانمندسازی صنایع کوچک و متوسط به‌دنبال ارتقای کیفیت و تکمیل ظرفیت تولید در کشور هستیم. همچنین برنامه داریم حمایت ویژه‌ای از شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ داشته باشیم تا تولید براساس فناوری روز جهان پیش برود.

> صابر پرنیان: امسال حدود ۵۴۰ مگاوات برق در شهرک‌های صنعتی بهبود خواهد یافت. این عدد ۹۰ درصد برق تامین‌شده در ۳۰ سال گذشته برای این شهرک‌ها خواهد بود

> ابوالفضل روغنی گلپایگانی: مجلس شورای اسلامی و دولت باید خود را ملزم و مکلف به ایجاد شرایطی کنند که تولیدکننده با کمترین مشکل فعالیت داشته باشد

چالش‌ها کجاست؟

ابوالفضل روغنی‌گلپایگانی، رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران درباره اولویت صنعت در سال ۱۴۰۰ به صمت گفت: صنعت یک سلسله مشکلات و زخم‌های قدیمی در بخش کارآفرینی دارد که خیلی کهنه شده است. به‌طور مشخص نخست باید نسبت به رفع این مشکلات چاره‌اندیشی کرد.

روغنی‌گلپایگانی با بیان اینکه این چالش‌ها کاملا مشخص است، افزود: مسئولان کشوری اگر خواهان این هستند که رفاه اجتماعی و اشتغال پایدار در حوزه صنعت به‌وجود آید، باید به تولید توجه ویژه داشته باشند. در واقع دغدغه اصلی و مهم‌ترین برنامه استراتژی در کشور باید تولید باشد.

او یادآور شد: یکی از مشکلات اصلی تولید، ناکارآمدی سیستم‌های بانکی، تامین اجتماعی و مالیات و بار این ناکارآمدی بر دوش صنعت است. به‌عنوان نمونه، از وام ۱۸ درصد سخن گفته می‌شود اما در عمل شاهد سودهای بیش از ۳۰ درصدی هستیم، زیرا بخشی از این وام به عنوان سپرده در نزد بانک‌ها نگه داشته می‌شود که البته غیرقانونی است.

وی ادامه داد: بخشی دیگر از این زخم‌های کهنه، مسئله تورم و قوانین است. برای فعالیت صنعتی در جهان شاخص‌های مشخصی وجود دارد که ما هم برای موفقیت ناچاریم براساس این شاخص‌ها حرکت کنیم تا بهبودی در بخش تولیدات صنعتی به‌دست آید. رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با اشاره به برخی شاخص‌ها عنوان کرد: رقابت‌پذیری تولید، قیمت تمام‌شده پایین، رفع فساد اداری، اقتصاد سالم، کیفیت، تنوع و... سلسله شاخص‌هایی است که هر سال جایگاه صنایع کشورها را در سطح بین‌الملل مشخص می‌کند. در این راستا جایگاه و رتبه صنعت ایران مناسب نیست.

روغنی‌گلپایگانی تاکید کرد: مهم‌ترین موضوعی که در سال ۱۴۰۰ می‌تواند به صنعت کشور کمک کند، توجه به این شاخص‌ها بوده تا رتبه و جایگاه ایران در حوزه تولیدات صنعتی ارتقا پیدا کند؛ بنابراین باید شاخص‌ها از تولید تا توزیع اصلاح شود. رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با بیان اینکه صنعت در شرایط خوبی به‌سر نمی‌برد، گفت: بحث جهش ارزی، تحریم‌ها، مباحث واردات، قیمت مواد اولیه و... موانعی است که فاصله صنعت ایران را تا مطلوبیت فعالیت‌ها زیاد کرده است.

▣ دغدغه ذهنی مدیران دولتی چیست؟

رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در پاسخ به این پرسش که برنامه

کمیسیون صنایع اتاق ایران برنامه پیگیری این مسائل چیست، گفت: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی در قانون به‌عنوان مشاور ۳ قوه تعریف شده است؛ بنابراین نقش اجرایی ندارد.

ما در کمیسیون به‌طور مشخص پیشنهادهای خود را ارائه می‌دهیم و مسائل را پیگیری و مطالبه‌گری می‌کنیم. البته روشن است تا هنگامی‌که این مسائل به‌عنوان دغدغه مسئولان کشور در حوزه تولید نباشد، به نتیجه نمی‌رسیم.

وی ادامه داد: مجلس شورای اسلامی و دولت باید خود را ملزم و مکلف به این امر کنند که تولیدکننده با کمترین مشکل فعالیت داشته باشد.

اگر مسائل تولید دغدغه ذهنی مدیران دولتی نباشد، نمی‌توان انتظار داشت اتفاق خاصی در سال ۱۴۰۰ رخ دهد.

روغنی‌گلپایگانی با بیان اینکه صنعتگران سربازان جنگ اقتصادی هستند، گفت: کمیسیون صنایع اتاق ایران سرباز است و فرمانده نیست.

سران ۳ قوا فرمانده هستند و آیین‌نامه‌ها را آماده می‌کنند. همین که یک کارآفرین تمام سرمایه زندگی و مالی خود می‌گذارد تا تولید رخ دهد و ادامه داشته باشد باید دغدغه ذهنی و فکری مسئولان شود.

وی اظهارکرد: این کارآفرینان هستند که تمام سرمایه عمر خود را در تولید هزینه می‌کنند و مدیریت فضای کسب وکار و تسهیل این روند برعهده دولت است.

به‌عنوان نمونه، پس از تحریم بیش ۱۵۰۰ قلم کالا تولید داخل شد. نهضت تعمیق ساخت داخل با قدرت و جدیت در حال انجام است و باید مسئولان موانع را که امروز زخم کهنه به‌شمار می‌رود را مداوا کنند.

سخن پایانی

بنا بر این گزارش، قرار است برنامه‌های زیادی در شهرک‌های صنعتی استان تهران برای بنگاه‌های تولیدی اجرا شود و در ادامه سال ۱۴۰۰ تولید در این شهرک‌ها پویاتر از گذشته ادامه یابد که علاوه‌بر تامین نیاز بازار داخل، به سوی صادرات هم حرکت کنیم. هر سال برنامه‌های این‌چنینی در ابتدای سال تدوین می‌شود اما تحقق آنها نیاز به برنامه‌ریزی دقیق و پیگیری جدی دارد. البته بنا بر نظر برخی کارشناسان باید با الگوگیری از کشورهای موفق صنعتی، شاخص‌های رتبه‌بندی صنعتی را هم در کشور پیاده‌سازی کنیم تا بتوانیم وضعیت موجود صنعت را بهبود داده و مسیر توسعه هموار شود.

رشد تولید همگام با توسعه صادرات

هدف‌گذاری برای شروعی جدید

تسریع در تجمیع معادن کوچک

درخواست فعالان معدنی برای سال ۱۴۰۰

تامین ماشین آلات قابل رقابت با همتایان خارجی

عکس: آیدا فریدی

ملیکا انصاری: معاون امور معادن وزیر صنعت، معدن و تجارت در آخرین روزهای سال گذشته خبر داد واردات ماشین‌آلات معدنی و راهسازی در رده تولیدات هپکو که از نیمه دوم سال ۱۳۹۶ ممنوع شده بود، برای سال ۱۴۰۰ همچنان ممنوع خواهد بود و تنها ماشین‌آلاتی که تولید داخلی ندارند، امکان ثبت سفارش خواهند داشت. این موضوع گلایه بسیاری از فعالان معدنی را برانگیخت، زیرا ماشین‌آلات معدنی و فرسودگی آنها، از جمله موضوعاتی است که در این سال‌ها برای فعالان حوزه معدن دردساز شده است. فعالان این حوزه معتقدند تمامی معادن کشور با مشکل کمبود ماشین‌آلات مناسب دست به گریبان‌اند، با این حال کاملا مشخص است که رغبت معدنکاران ایران به استفاده از تجهیزات کارکرده خارجی، بیشتر از ماشین‌آلات صفر داخلی است. در این شرایط یکی از مطالبات جدی فعالان معدنی، رسیدگی به موضوع تجهیزات معدنی و بسترسازی برای تهیه ماشین‌آلات باکیفیت برای معادن است، چرا که با ادامه این روند، فعالیت‌های معدنی به‌طور جدی دچار مشکل یا حتی توقف خواهند شد. فعالان معدنی رفع محدودیت واردات ماشین‌آلات معدنی را مهم‌ترین خواسته سال جدید می‌دانند. با گزارش صمت در این باره همراه باشید.

دست‌اندازهای معادن

اسماعیل کهزادی یکی از فعالان معدنی است که توقف واردات ماشین‌آلات معدنی را به ضرر معدنکاران می‌داند. وی در گفت‌وگو با صمت درباره تصمیمات معدنی اتخاذ شده ازسوی نهادهای دولتی گفت: در چند سال اخیر به‌ویژه سال گذشته، شاهد اجرای برخی تصمیمات دولتی بودیم که فعالیت بخش معدن را تسهیل نکردند؛ از جمله این تصمیمات می‌توان به محدودیت صادرات مواد معدنی، افزایش حقوق پرداختی معادن به دولت، افزایش سهم دولت در معادن و همچنین محدودیت واردات ماشین‌آلات برای فعالیت‌های معدنی باوجود نیاز معادن و کمبود این تجهیزات در کشور اشاره کرد.

وی در ادامه گفت: با ادامه این روند و بازنگری نکردن در قوانین موجود، به‌نظر می‌رسد امسال روند رو به بهبودی در بخش معدنی کشور شاهد نباشیم، چراکه سنگ‌اندازی‌های مختلف این قوانین، کار فعالان معدنی را سخت‌تر کرده و حتی می‌توان گفت علت توقف فعالیت برخی معادن وجود این دست قوانین و تصمیم‌گیری‌های دولتی است.

ترجیح خریداری تجهیزات خارجی

به‌عقیده این فعال معدنی، برخی قوانین وضع‌شده توسط نهادهای دولتی، فعالیت‌های معدنی را دچار نوسان کرده که این کار به ضرر بخش معدن کشور است. یکی از پیامدهای این نوسانات، توقف فعالیت‌های معدنی است. وی گفت: باتوجه به شرایط موجود، نمی‌توان انتظار داشت شاهد رشد و توسعه فعالیت‌های معدنی در کشور باشیم. به‌عنوان مثال در نظر داشتیم چندین طرح معدنی امسال افتتاح شود که اواخر سال گذشته بنا به احتیاط این طرح‌ها متوقف شد تا نوسانات موثر بر اقتصاد برای سال ۱۴۰۰ به‌طور دقیق‌تری بررسی شود؛ نوساناتی که حاصل تصمیمات دولتی بوده و معمولا آثار منفی آنها در سال‌های بعدی بر بدنه بخش معدنی کشور نمایان می‌شود. یکی از تصمیمات مهم دولتی که قرار است از امسال اجرایی شود، افزایش محدودیت واردات ماشین‌آلات معدنی است.

واردات تجهیزات، درخواست معدنکاران

کهزادی یکی از مهم‌ترین درخواست‌های معدنکاران را ضمن ثبات قوانین، کاهش محدودیت واردات تجهیزات معدنی دانست و گفت: بنابر طرح ارائه‌شده توسط نهادهای دولتی، باید معدنکاران و صاحبان معادن از امسال (مانند سال‌های اخیر) نیازهای تجهیزاتی خود را تنها از شرکت‌های داخلی (شرکت هپکو) تامین کنند. این تصمیم، یکی از تصمیم‌هایی است که به‌نظر می‌رسد به هیچ وجه نمی‌تواند به نفع بخش معدن کشور باشد، چراکه به‌عقیده کارشناسان و فعالان این بخش، بنا بر تجربه، کیفیت ماشین‌آلات داخلی در حوزه معدن حتی پایین‌تر از تجهیزات دست دوم شرکت‌های بزرگ خارجی است. برخی فعالان معدنی معتقدند بسیاری از ماشین‌آلات تولید داخل، کمتر از یک سال بهره‌وری دارند و به همین علت به‌نظر می‌رسد خریداری این تجهیزات به نفع معادن و معدنداران نیست. بنا برآنچه گفته شد، یکی از درخواست‌های صاحبان معادن، تامین ماشین‌آلات مناسب این بخش است که انتظار می‌رود نهادهای دولتی در راستای تحقق این امر تمهیداتی بیندیشند.

تاثیرات بهبود روابط خارجی

این فعال معدنی در ادامه به تاثیرات مثبت بهبود روابط بین‌الملل بر بخش معدن اشاره کرد و گفت: یکی از نیازهای امروزه بخش معدن، دستیابی به علم و فناوری روز جهان است. علاوه بر تجهیزات، فناوری به چرخه فعالیت‌های معادن کمک کرده و در روند توسعه و پیشرفت بخش معدن کشور تاثیر شایانی خواهد داشت.

وی در ادامه افزود: بهبود روابط بین‌الملل، علاوه بر واردات این علوم و فنون، منتج به کاهش تحریم‌ها و گسترش صادرات مواد معدنی خواهد شد. این امر ضمن توسعه فعالیت‌های معدنی کشور، باعث می‌شود ایران بتواند بازارهای جهانی مواد معدنی را تحت تاثیر قرار دهد. از این جهت مناسب است نهادهای دولتی، موضوع بهبود روابط خارجی را با جدیت دنبال کنند تا شاهد مزایای این اتفاق بر تمامی ابعاد اقتصادی و صنعتی کشور باشیم.

حمایت از تولیدات داخلی

حمایت از شرکت‌های صنعتی داخلی، امری ضروری است اما به‌شرط اینکه این حمایت منجر به پیشرفت و ترقی تولیدات داخلی شود. بحث تولید ماشین‌آلات معدنی در داخل کشور، چند سالی است که در نهادهای معدنی مطرح شده و شاهد چندین اقدام در جهت این موضوع بوده‌ایم. حال که دغدغه فعالان معدنی تهیه ماشین‌آلات و تجهیزات این بخش است، باید در نظر گرفت که تحت چه شرایطی می‌توان به تولیدات داخلی تکیه کرد تا نیازهای معادن از محل تولید داخلی تامین شود.

در این زمینه صمت با مرتضی کاظمی، اقتصاددان و پژوهشگر بخش خصوصی گفت‌وگو کرد. این پژوهشگر درباره محدودیت واردات ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی گفت: در نگاه نخست به‌نظر می‌رسد نوعی تحمیل در این قانون وجود داشته باشد، چراکه به‌جای مصلحت جامعه معدنی کشور، منفعت شرکتی در نظر گرفته شده و معدنکاران به‌دلیل وجود محدودیت برای واردات تولیدات خارجی، باید با هزینه‌هایی بالا از تولیدات بعضا کم‌کیفیت داخلی استفاده کنند. سال‌هاست که در جهان آزادسازی تجاری در جهت رشد و توسعه کشورها به‌وقوع پیوسته اما شایان توجه است که نمی‌توان همواره تولیدات داخلی را به بهانه واردات کنار زد.

الزام تغییر رویه

مرتضی کاظمی ضمن اعلام موافقت با خصوصی‌سازی موثر و همچنین کاربردهای آن در صنعت و اقتصاد کشور گفت: ذات حمایت از تولیدات داخلی و رونق صنایع کشور و خصوصی‌سازی بد نیست و با در نظر گرفتن شرایطی، می‌توان مشکلات فعلی در زمینه تجهیزات معدنی را رفع کرد، اما نباید این‌گونه باشد که بنا بر اجبار ممنوعیت واردات تجهیزات، فعالان معدنی ملزم به استفاده از هر نوع تولیدات داخلی شوند. وی در ادامه افزود: سال‌ها قبل طی واگذاری هپکو به بخش خصوصی، واردات تجهیزات معدنی و راهسازی آزاد شد. این اقدام بدون شک به نفع توسعه کشور بود، اما تولیدات هپکو پس از مدتی نتوانست با ماشین‌آلات وارداتی از نظر کیفیت و کارآیی رقابت کند و مشکلات متعددی را تجربه کرد و رفته‌رفته این شرکت از گردونه رقابت با تولیدات خارجی خارج شد و اکنون شاهد راه‌اندازی دوباره این شرکت هستیم.این فعال معدنی افزود: در فعالیت دوباره این شرکت بزرگ سازنده ماشین‌آلات معدنی اگر بنا باشد روند سال‌های گذشته در پیش گرفته شود، باز هم طرح حمایت از هپکو به سرانجام نمی‌رسد و به شکست می‌انجامد. این شرکت باید ضمن در پیش گرفتن روندی جدید در ارتباط با تولیدات خود، تنظیم نوع فعالیت خود با بازار جهانی را نیز مدنظر قرار دهد. وی با اشاره به ضرورت ارتقای کیفیت محصولات این تولیدکننده ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی گفت: هپکو باید برنامه‌ریزی دقیقی برای رقابت با تولیدات خارجی داشته باشد. در این صورت می‌تواند شرایطی را ایجاد کند که معدنکاران داخلی با اطمینان برای تهیه و تامین ماشین‌آلات موردنیاز به این شرکت تکیه کرده و پیرو توسعه بخش معدن کشور می‌توان به آینده و توسعه فعالیت این شرکت نیز امیدوار بود.

سخن پایانی

تامین ماشین‌آلات موردنیاز معدنکاران، مشکلی است که نمی‌توان رفع آن را به آینده موکول کرد، چراکه به‌عقیده کارشناسان و فعالان معدنی با ضعف تجهیزاتی بخش معدن، چرخ فعالیت‌های معدنی از حرکت می‌ایستد و این اتفاق پیامدهای جبران‌ناپذیری خواهد داشت. امید آن می‌رود که در سال جدید، شاهد تحقق یکی از مهم‌ترین مطالبات فعالان معدنی کشور باشیم.

"آگهی مناقصه عمومی دومرحله‌ای خرید الکتروموتور سه فاز ۹۴۰۰KW برند NIDEC"

شماره مناقصه ۰۱-۰۰۰۱-SP

شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در نظر دارد نسبت به **خرید الکتروموتور ۳ فاز 9400 KW دور بر دقیقه 1494 RPM کلاس حفاظتی IP55 فرکانس 50Hz مارک NIDEC** از طریق مناقصه عمومی دو مرحله‌ای اقدام نماید؛ لذا از تامین‌کنندگان معتبر که دارای توانایی مناسب و سوابق و تجارب مورد قبول می‌باشند، دعوت بعمل می‌آید **حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۶**، مدارک خود را طبق شرایط مندرج در نمونه قرارداد به صندوق پستی (۴۴۵-۷۸۱۸۵) مجتمع جهان فولاد سیرجان ارسال نمایند. بدیهی است بعد از تاریخ فوق مدارک ارسالی ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرکت‌های متقاضی، برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند با مراجعه به سایت WWW.SJSCO.IR شرایط حضور در مناقصه و مشخصات موتور درخواستی را دانلود و مطالعه نمایند.

شرایط و اسناد:

۱- تضمین شرکت در مناقصه؛ ضمانت‌نامه بانکی معتبر و بدون قید و شرط و به نفع کارفرما مبلغ یک میلیارد و هشتصد میلیون ریال و دارای اعتبار حداقل سه ماهه و قابل تمدید به مدت سه ماه دیگر به نام شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان می‌باشد.
۲- ارائه اسناد و مستندات مذکور هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند.
۳- شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار می‌باشد.
۴- جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۱۳۳۷۹۹۷۸۷ تماس حاصل نمایید. (ساعات اداری)
۵- بعد از ارسال مدارک حتما بایستی اسکن برگه پستی به نشانی SJSCO.Dehnavi@GMAIL.COM ایمیل شود.
۶- تکمیل فرم خوداظهاری تامین‌کنندگان (دانلود فرم از سایت شرکت، قسمت خرید و فروش) و قرار دادن در پاکت (ب)
۷- هزینه چاپ آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.

واحد تدارکات و خرید شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان

" آگهی مناقصه عمومی راه‌اندازی ونگهداری سیستم‌های تهویه مطبوع شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان"

«دومرحله‌ای شماره ۵۲-۹۹-خ»

شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در نظر دارد نسبت به **«راه‌اندازی ونگهداری سیستم‌های تهویه مطبوع جرثقیل‌های سقفی کارخانه ذوب و ریخته‌گری شماره یک»** خود اقدام نماید؛ لذا از کلیه شرکت‌های واجد صلاحیت دعوت بعمل می‌آورد تا ظرف مدت **حداکثر هفت روز کاری** از تاریخ چاپ این آگهی، پاکات خود را به آدرس مندرج در اسناد مناقصه ارسال نمایند.

شرکت‌های متقاضی می‌توانند جهت اطلاع از چگونگی تنظیم پیشنهاد فنی و مالی شرایط، اسناد و مشخصات موضوع مناقصه را از طریق مراجعه به آدرس اینترنتی WWW.SJSCO.IR دریافت نمایند.

اسناد و مدارک:

۱- درخواست رسمی با ذکر شماره و موضوع مناقصه (اعلام آدرس ایمیل، شماره تماس تلفن ثابت و همراه الزامی است.)
۲- اساسنامه و مدارک ثبتی. (شماره ثبت، کد اقتصادی و شناسه ملی، گواهی ثبت، گواهی آخرین تغییرات و ...)
۳- رزومه، سوابق اجرا و نمونه قراردادها و توافقنامه‌های انجام شده مرتبط با موضوع مناقصه. (قرارداد و رزومه ارسالی باید مربوط به سال ۹۵ تاکنون و مرتبط با موضوع مناقصه باشد)
۴- مدارک و مستندات توان مالی با اسناد و مدارک مثبته.
۵- گواهی اعلام رضایت کارفرمایان قبلی درخصوص خدمات مذکور در موضوع مناقصه.

شرایط:

۱- محل اجرا: شهرستان سیرجان، کیلومتر ۵۰ جاده سیرجان- شیراز، کیلومتر ۳ جاده اختصاصی گل‌گهر، شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان
۲- ارائه اسناد و مستندات مذکور هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند.
۳- شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار می‌باشد.
۴- جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۱۳۹۹۶۴۸۷۷ تماس حاصل نمایید. (پاسخگویی در ساعات اداری)
۵- هزینه چاپ آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.

واحد خرید خدمات مجتمع جهان فولاد سیرجان

آگهی تغییرات شرکت توسعه صنایع انرژی بر پارسیان جنوب

آگهی تغییرات شرکت توسعه صنایع انرژی بر پارسیان جنوب شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۱۸۰۶ و شناسه ملی ۱۴۰۰۶۸۲۲۳۶ به استناد صورتجلسه هیات‌مدیره مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۲ تصمیمات ذیل اتخاذ شد: - سمت اعضای هیات‌مدیره به شرح ذیل تعیین گردید: - شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران به شناسه ملی ۱۰۱۰۲۷۶۲۴۷۱ به نمایندگی آقای سید علی‌اصغر علامه با شماره ملی ۵۱۵۹۷۹۷۱۷۳ به سمت عضو هیات‌مدیره - شرکت ملی فولاد ایران به شناسه ملی ۱۰۱۰۲۶۸۱۹۳۱ به نمایندگی آقای جواد بابایی سرد رود به شماره ملی ۱۳۷۵۱۳۲۵۰۴ به سمت رئیس هیات‌مدیره - سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران به شناسه ملی ۱۰۱۰۲۱۵۸۰۲۲ به نمایندگی آقای محمد پوراسفندیاری به شماره ملی ۲۱۲۲۷۶۰۳۵۴ به سمت نایب‌رئیس هیات‌مدیره - آقای سید علی‌اصغر علامه با شماره ملی ۵۱۵۹۷۹۷۱۷۳ به سمت مدیرعامل (خارج از اعضای هیات‌مدیره) - حق امضای اوراق و اسناد تعهدآور شامل عقود و قراردادها و اوراق تجاری و تعهدآور از قبیل چک، سفته، برات، اعتبارات اسنادی و امثالهم با امضای ثابت مدیرعامل و احدی از اعضای هیات‌مدیره و حق امضای اوراق عادی و اداری با امضای مدیرعامل به تنهایی همراه با مهر شرکت معتبر می‌باشد.

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان هرمزگان مرجع ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری بندر لنگه (۱۱۱۴۷۶۱)

آگهی نوبت دوم مزایده

شرکت ذوب‌آهن غرب کشور در نظر دارد امور بهره‌برداری از کارخانه کوره بلند خود واقع در اسدآباد- منطقه چهاردولی- جنب روستای حسن‌آباد امام با ظرفیت اسمی تولید ۲۲۰۰۰ تن فرومنگنز در سال را از طریق مزایده عمومی به مدت ۵ سال به اشخاص حقیقی یا حقوقی دارای سابقه فعالیت در زمینه تولید با کوره بلند به صورت اجاره‌بها به شرایط اعلامی در دستورالعمل شرکت در مزایده مندرجه در سایت www.sabanour.com اقدام نمایند. متقاضیان می‌توانند ضمن مراجعه به سایت، حداکثر تا پایان ساعت اداری روز شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۸ نسبت به مراجعه به نشانی همدان- جاده سنندج کیلومتر ۴۰ سه‌راهی داش‌بلاغ به سمت اسدآباد کیلومتر ۷ سایت ذوب‌آهن غرب کشور، سرکار خانم سپهرنوش و اخذ مدارک و مستندات مربوطه جهت شرکت در مزایده اقدام نمایند.

هیات‌مدیره شرکت ذوب‌آهن غرب کشور

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در پایگاه خبری «گسترش‌نیوز» دنبال کنید
www.Gostaresh.news

یادداشت

رونق تولید در انتظار فلز نقره‌ای

هوشنگ گودرزی
رئیس سندیکای صنایع آلومینیوم ایران

پیش‌بینی‌های بازار آلومینیوم در سال ۱۴۰۰ حکایت از آن دارد که روند خرید و فروش این فلز در مقایسه با سال ۱۳۹۹ از رونق بیشتری برخوردار باشد چراکه کشف واکسن کووید ۱۹ و محرک‌های مالی که دولت‌های بزرگ تصویب کرده‌اند، بر رونق بازار آلومینیوم در سطح جهانی افزوده است. در همین حال انتظار می‌رود تقاضای چین به‌عنوان بزرگ‌ترین مصرف‌کننده این فلز نقره‌ای در سال ۱۴۰۰ افزایش یابد. همین رشد تقاضا نیز سیگنال مثبتی را به این بازار می‌دهد.

صنایع تولیدکننده محصولات پایین‌دستی آلومینیومی کشور در سال ۱۳۹۹ عملکرد مثبتی را از خود به نمایش گذاشته‌اند. این صنایع توانستند با تکیه به توان داخلی و رشد تقاضا برای محصولات آلومینیومی، تولید خود را افزایش بدهند. شاید بتوان اذعان کرد که تحریم‌ها به رونق گرفتن عملکرد صنایع پایین‌دستی آلومینیوم در سایه کاهش واردات منجر شده است. امید می‌رود استراتژی‌های ممنوعیت واردات ادامه یابد تا همچنان شاهد رونق عملکرد صنایع آلومینیومی کشور باشیم.

حال عملکرد صنایع تولیدکننده محصولات آلومینیومی نیز در سال ۱۴۰۰ به‌شدت وابسته به سیاست‌گذاری‌های دولت است. چنانچه واردات محصولات آلومینیومی که نمونه مشابه داخلی آنها در کشور تولید می‌شود متوقف باشد، می‌توان به تداوم رونق تولید این صنایع امید داشت. اما در غیر این حالت، این صنایع دوباره با چالش‌های جدی روبه‌رو خواهند شد.

رشد تولید همگام با توسعه صادرات

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

صنایع معدنی از اثرگذاری ویژه‌ای در توسعه صنعتی و اقتصادی برخوردار هستند. از این رو و با توجه به ظرفیت‌های غنی معدنی و انرژی در طول سال‌های گذشته ظرفیت‌های قابل‌توجهی برای تولید محصولات فلزی در کشور تشکیل شده است. البته درحال‌حاضر تمام این ظرفیت‌ها به تولید اختصاص ندارد؛ یعنی به دلایل مختلف ازجمله تامین نشدن مواد اولیه، واحدهای صنعتی با کمتر از ظرفیت اسمی خود فعالیت می‌کنند. در همین حال باید خاطرنشان کرد که ظرفیت‌های احداث‌شده در صنایع مختلف به مراتب بیش از نیاز داخلی کشور برآورد می‌شود؛ بنابراین بخش قابل‌توجهی از این محصولات باید صادر شود. با توجه به موارد یادشده این‌طور برداشت می‌شود که رشد تولید و افزایش صادرات از مهم‌ترین اهدافی است که از سوی فعالان صنایع معدنی در سال ۱۴۰۰ دنبال می‌شود.

عکس: صمت

توقف صدور بخشنامه‌های آنی و غیرکارشناسی، تسهیل مراودات بین‌المللی و کاهش دخالت دولت در عملکرد صنایع از مهم‌ترین عواملی هستند که زمینه رشد تولید و صادرات را فراهم می‌کنند

تلاش برای سودآوری

محمد حیدرزاده، فعال صنعت سرب و روی در گفت‌وگو با صمت مهم‌ترین هدف واحدهای تولیدی را در سال ۱۴۰۰ رشد تولید دانست و افزود: تمامی بنگاه‌های تولیدی برای سال ۱۴۰۰ هدف رشد تولید و فعالیت با حداکثر ظرفیت اسمی را در دستور کار دارند. در همین حال تلاش برای سودآوری هرچه بیشتر و افزایش صادرات در رده مهم‌ترین اهداف این مجموعه‌ها محسوب می‌شود. وی گفت: تولیدکنندگان روی نیز از این قاعده مستثنا نیستند و برای رشد تولید، افزایش سودآوری و ارتقای سطح صادرات محصولات خود تلاش می‌کنند.این فعال صنعت روی گفت: چنانچه مواد اولیه موردنیاز این واحدها تامین شود می‌توان به تحقق هدف رشد تولید در این صنعت امید داشت چراکه درحال‌حاضر بخش قابل‌توجهی از ظرفیت‌های این صنعت خالی مانده است. بخشی از مواد اولیه موردنیاز تولیدکنندگان شمش روی از ذخایر داخلی و مابقی آن از طریق واردات تامین می‌شود. تحریم و محدودیت‌های بین‌المللی در طول سال‌های اخیر تجارت بین‌المللی را با دشواری‌هایی روبه‌رو کرده است. چنانچه واردات خاک روی به کشور تسهیل شود، می‌توان به تحقق رشد تولید در این صنعت امید داشت. حیدرزاده در ادامه گفت: تولیدکنندگان روی از منظر تولید در جایگاه قابل قبولی قرار دارند. نیروی انسانی، فناوری تولید، مدیریت، بسته‌بندی و... همگی با بهترین کیفیت در این مجموعه فعالیت می‌کنند؛ بنابراین چنانچه الزامات توسعه در مسیر فعالیت آنها تامین شود می‌توان به بهبود عملکردشان امید داشت. این فعال صنعت روی افزود: میزان شمش روی تولیدشده در کشور به مراتب بالاتر از نیاز صنایع داخلی است. درنتیجه همگام با رشد تولید، ارتقای صادرات نیز در رده مهم‌ترین اهداف این تولیدکنندگان قرار دارد. البته باید خاطرنشان کرد که فعالان صنعت روی تاکنون توانسته‌اند ظرفیت قابل قبولی از بازارهای صادراتی را از آن خود کنند. کما اینکه این شرکت‌ها درحال‌حاضر توانسته‌اند در بازار کشورهای همسایه همچون ترکیه، عراق و افغانستان، امارات و حتی چین حضور پیدا کنند. اما کشش بازار بیشتر از عرضه مواد اولیه از سوی این واحدها است. بنابراین چنانچه امکانی برای رشد تولید این واحدها ایجاد شود، زمینه توسعه صادرات این واحدها نیز فراهم است. وی در پایان خاطرنشان کرد: البته در این مسیر تصمیمات وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین سیاست‌گذاری‌های حاکم بر بخش صنعت و معدن نیز اثرگذار است. یعنی امید می‌رود سیاست‌گذاری‌ها در مسیر صحیحی سامان‌دهی شود تا بدین ترتیب شاهد بروز چالش در این حوزه نباشیم.

محمد حیدرزاده

سعید برزگر

اصلاح سیاست‌ها ضروری است

سعید برزگر، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با صمت مهم‌ترین هدف صنایع معدنی را برای سال ۱۴۰۰، رشد تولید، افزایش صادرات و سودآوری هرچه بیشتر بیان کرد و افزود: رشد تولید به معنی بهره‌گیری از ظرفیت‌های خالی صنایع معدنی است. در چنین شرایطی بهره‌وری تولید افزایش می‌یابد و حتی می‌توانیم منتظر ارتقای سودآوری باشیم.

این کارشناس صنایع معدنی در ادامه خاطرنشان کرد: البته توسعه فروش باید همگام با رشد تولید مورد توجه قرار گیرد. در طول سال‌های گذشته متاسفانه کشور با رکود اقتصادی همراه بوده و مصرف فلزات آنقدرها هم رونق نداشته است؛ چنانچه قرار باشد تولید در صنایع معدنی افزایش یابد از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود مسیر خروج کشور از رکود فراهم کنند. وی در ادامه افزود: البته صادرات نیز به‌عنوان راهکار دیگری برای مصرف محصولات تولید شده در واحدهای صنایع معدنی مطرح است. هرچند که در طول یک سال اخیر و تحت تاثیر سیاست‌گذاری‌های اشتباه شاهد افت فروش بین‌المللی برخی از این تولیدات در بازارهای جهانی بوده‌ایم. بنابراین از متولیان امر انتظار می‌رود زمینه توسعه صادرات محصولات صنایع معدنی را فراهم کنند. توقف صدور بخشنامه‌های آنی و غیرکارشناسی، تسهیل مراودات بین‌المللی و کاهش دخالت دولت در عملکرد صنایع از مهم‌ترین عواملی هستند که زمینه تحقق اهداف یادشده را فراهم می‌کنند.

سخن پایانی

ازمجموع موارد یادشده این‌طور برداشت می‌شود که رشد تولید و افزایش صادرات در رده مهم‌ترین اقدامات فعالان صنایع معدنی برای سال ۱۴۰۰ هستند. هرچند که تحقق اهداف یادشده به الزاماتی نیاز دارد. همسویی دولت با هدف‌گذاری‌های یادشده تاثیر بسزایی بر پیمودن این مسیر با موفقیت دارد.

" آگهی فراخوان عمومی شناسایی و ارزیابی اولیه پیمانکار "
جهت طراحی، ساخت، نصب، تست و راه‌اندازی مخزن ۵۰،۰۰۰ مترمکعبی بتنی ذخیره آب
«شماره ۵۸-۹۹-خ»

شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در نظر دارد **خدمات طراحی، ساخت، نصب، تست و راه‌اندازی مخزن ۵۰،۰۰۰ مترمکعبی بتنی ذخیره آب به‌صورت دفنی به انضمام ایستگاه پمپاژ** (جهت انتقال به مخازن روزانه) را به‌صورت EPC به پیمانکار واجد صلاحیت واگذار نماید. لذا از شرکت‌های واجد صلاحیت دعوت به عمل می‌آید **حداکثر تا هفت روز کاری** از تاریخ چاپ آگهی، نامه اعلام آمادگی خود را به همراه مدارک زیر به آدرس ایمیل SJS.TENDER1400@GMAIL.COM ارسال نمایند.

شرایط متقاضیان و مدارک مورد نیاز:
۱. دارا بودن حداقل گرید ۳ ابنیه و تاسیسات (ارایه تصویر رتبه)
۲. دارا بودن حداقل ۳ کار مشابه با ظرفیت موضوع مناقصه (ارایه تصویر قراردادهای مربوطه)
۳. ارایه رضایتنامه کتبی از کارفرمایان قبلی
۴. انطباق موضوع مناقصه با اساسنامه و موضوع فعالیت شرکت (ارایه تصویر اساسنامه)
۵. ارایه آخرین روزنامه رسمی مدیران
۶. ارایه مستنداتی که بیانگر توان مالی و فنی پیمانکار برای اجرای موضوع مناقصه باشد(صورت‌های ملی سه سال اخیر)
۷. ارایه لیست و سوابق نفرات اصلی پروژه

سایر موارد:
۱. محل کارخانه شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان واقع در شهرستان سیرجان، کیلومتر ۵۰ جاده سیرجان- شیراز، کیلومتر ۳ جاده اختصاصی گل‌گهر می‌باشد.
۲. ارائه اسناد و اعلام آمادگی مطابق شرح بالا هیچگونه حقی برای‌متقاضیان ایجاد نخواهدکرد و شرکت جهان فولاد در رد یا قبول هریک از پیشنهادات‌مختار است.
۳- شرکت جهان فولاد سیرجان پس از ارزیابی مستندات ارسالی، شرکت‌هایی که در این مرحله واجد صلاحیت مقدماتی باشند را به مناقصه دعوت خواهد کرد.
۴- هزینه چاپ آگهی بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.
لطفا در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۹۱۳۹۹۶۴۸۷۷تماس حاصل فرمایید. (صرفا در ساعات اداری)

واحد خرید خدمات مجتمع جهان فولاد سیرجان

" آگهی فراخوان شناسایی و ارزیابی تامین کنندگان و تولیدکنندگان چسب خمیری Belzona"
«شماره ۲۷-۹۹-م»

شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در نظر دارد نسبت به **شناسایی و ارزیابی تامین‌کنندگان واجد صلاحیت جهت تامین چسب خمیری Belzona** مورد نیاز کارخانه خود به شرح ذیل، اقدام نماید؛ لذا از کلیه تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان معتبر که دارای توانایی مناسب، سوابق و تجارب مورد قبول می‌باشند، دعوت بعمل می‌آید **حداکثر ظرف مدت یک هفته** از تاریخ چاپ این آگهی فراخوان، ضمن اعلام آمادگی، نسبت به ارسال مدارک و مستندات لازم به آدرس ایمیل SJSCO.99@GMAIL.COM و همچنین در صورت نیاز به ارتباط با شماره تماس ۰۹۱۳۵۸۵۷۶۵۸ اقدام نمایند.

ردیف	نام کالا	مقدار	واحد
۱	چسب خمیری Belzona 1111	۱۵۰	کیلوگرم
۲	چسب خمیری Belzona 1391	۲۰	کیلوگرم

اسناد و مدارک:
۱- درخواست رسمی با ذکر شماره فراخوان (اعلام آدرس ایمیل، شماره تماس ثابت و همراه الزامی است.)
۲- مدارک ثبتی (جواز کسب، شماره ثبت، کد اقتصادی، شناسه ملی، گواهی ثبت و گواهی آخرین تغییرات)
۳- رزومه، سوابق تامین و رفرنس‌های فروش
توضیح: ارائه مستندات هیچ‌گونه حقی برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان پس از ارزیابی و تعیین تامین‌کنندگان واجد صلاحیت، اقدام لازم را بعمل خواهد آورد.

واحد خرید و تدارکات شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان

" آگهی فراخوان عمومی شناسایی و ارزیابی اولیه پیمانکار "

شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در نظر دارد **خدمات تامین تجهیزات و نصب و راه‌اندازی احداث کارخانه احیا مگا مدول با ظرفیت یک میلیون و هفتصد هزار تن آهن اسفنجی** در سال را به‌صورت PC به پیمانکار واجد صلاحیت واگذار نماید. لذا از شرکت‌های واجد صلاحیت در بخش بازرگانی و نصب و راه‌اندازی کارخانجات مشابه دعوت بعمل می‌آید تا **ظرف مدت ده روز کاری** از تاریخ چاپ این آگهی، ضمن اعلام آمادگی به‌صورت مکتوب، مدارک و مستندات مورد نیاز را به آدرس ایمیل techinfo@canymes.com ارسال نمایند.
توضیح: بخش تامین تجهیزات از روش PLUS COST با درنظر گرفتن ضوابط کارفرما انجام خواهد شد.

شرایط متقاضیان و مدارک مورد نیاز:
۱. انطباق موضوع فعالیت شرکت و اساسنامه با موضوع مناقصه (ارسال تصویر اساسنامه)
۲. دارا بودن حداقل سه کار مشابه از نظر نوع و ظرفیت کارخانه طی پنج سال گذشته (ارایه تصویر قراردادها)
۳. ارایه رضایت‌نامه از کارفرمایان قبلی
۴. دارا بودن گرید یک در بخش نصب تجهیزات
۵. ارایه آخرین روزنامه رسمی مدیران
۶. ارایه مدارک و مستنداتی که بیانگر توان مالی و فنی برای اجرای موضوع مناقصه باشد
۷. ارایه لیست و سوابق افراد کلیدی پروژه سایر شرایط

سایر موارد:
۱- محل کارخانه شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان واقع در شهرستان‌سیرجان، کیلومتر ۵۰ جاده سیرجان - شیراز، کیلومتر ۳ جاده اختصاصی گل‌گهر می‌باشد.
۲- ارائه اسناد و اعلام آمادگی مطابق شرح بالا هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نخواهدکرد و شرکت جهان فولاد در رد یا قبول هریک از پیشنهادات مختاراست.
۳- شرکت جهان فولاد سیرجان پس از ارزیابی مستندات ارسالی، شرکت‌هایی که در این مرحله واجد صلاحیت مقدماتی باشند را به مناقصه دعوت خواهد کرد.
۴- هزینه چاپ آگهی بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.
لطفا در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۹۳۵۲۳۸۱۰۱۴ تماس حاصل فرمایید. (صرفا در ساعات اداری)

واحد خرید خدمات مجتمع جهان فولاد سیرجان

با ماسبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید

www.Gostaresh.news

گسترش تجارت
صمت
شنبه
۱۴ فروردین ۱۴۰۰
۲۰ شعبان ۱۴۴۲
۳ آوریل ۲۰۲۱
شماره ۱۷۵۷
پیاپی ۳۰۷۵
www.Tejaratdaily.com

توسعه تجاری
نگاه فراگیر می‌خواهد

برای خروج از رکود باید
دوباره بین‌المللی شویم

توسعه تجارت
با اعتمادسازی و
برنامه‌ریزی میسر است

در بررسی نقشه‌راه ۱۴۰۰ مطرح شد

افق‌های روشن اقتصاد در تجارت با اوراسیا

پیمان صفردوست
editor@smtnews.ir

با ورود به سال ۱۴۰۰ توجه بسیاری از کارشناسان و فعالان تجاری بر اولویت‌های موردنیاز کشور در بخش تجارت متمرکز شده و اظهارنظرهای گوناگونی از سوی بسیاری از صاحب‌نظران شنیده می‌شود. در این میان بسیاری معتقدند مهم‌ترین اولویت تجارت برون‌مرزی کشور باید بر تقویت روابط با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا متمرکز شود تا کشور بتواند از این طریق از تحریم‌هایی که بود و نبود آنها دست‌کم تا مدتی مشخص نیست، عبور کند. اما واقعا توافقنامه ایران با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا تا چه حد می‌تواند در توسعه اقتصادی کشور نقش داشته باشد و آیا تاکنون که حدود نیمی از زمان این توافقنامه ۳ ساله گذشته است، ایران توانسته در این حوزه اقدامات تجاری ثمربخشی انجام دهد؟ در گزارش این شماره صمت به بررسی نقش ایران در تجارت با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا پرداخته‌ایم که شرح آن را در ادامه می‌خوانید:

به تجارت آزاد بیندیشیم

ولی کالجی، پژوهشگر ارشد مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری درباره نقش توافقنامه اقتصادی اوراسیا در توسعه تجارت ایران عنوان کرد: توافقنامه تجارت ترجیحی بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا را می‌توان به‌عنوان مهم‌ترین تحول در حوزه تجارت خارجی به‌ویژه در چند سال اخیر دانست که کشور دچار مشکلات و تحریم‌های متعدد اقتصادی شده است؛ چالش‌هایی که از ۵ آبان ۱۳۹۸ اجرایی شده و بی‌شک می‌تواند نقش مهمی در آینده تجاری کشور داشته باشد.

کالجی با اشاره به جزییات این توافقنامه ۳ ساله، یادآور شد: براساس توافقنامه اقتصادی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا درحال‌حاضر بیش از ۸۰۰ قلم کالا -که ۳۰۰ قلم آن از طرف ما و ۵۰۰ قلم از طرف اتحادیه اوراسیا است- مشمول تعرفه ترجیحی شده است؛ یعنی تعرفه تجاری این کالاها از کمتر از ۱۰ درصد تا نزدیک به صفر تعیین شده تا به این شکل تسهیلاتی برای تجارت بین دو طرف ایجاد شود.

وی درباره اهمیت توافقنامه تجاری ایران و اتحادیه اوراسیا در سال‌های آینده نیز عنوان کرد: بعد از به پایان رسیدن مدت ۳ ساله این توافقنامه در آبان ۱۴۰۱، اگر دو طرف به تعهدات خود به‌خوبی عمل کنند، این موافقتنامه تجارت ترجیحی می‌تواند تبدیل به تجارت آزاد میان این کشورها شود که امتیاز بسیار بالای تجاری برای کشور خواهد داشت و می‌تواند فرصت توسعه تجاری را در اختیار ما قرار دهد.

کالجی درباره میزان بهره اقتصادی ایران از این توافقنامه در این مدت عنوان کرد: اگرچه آغاز این توافقنامه از آبان ۱۳۹۸ بود اما از اسفند همان سال شاهد همه‌گیری ویروس کرونا در جهان بودیم که همه روابط تجاری را تا حد زیادی تحت تاثیر قرار دارد. با این حال، آمارها نشان می‌دهد با وجود شیوع ویروس کرونا و همین‌طور برقراری تحریم‌ها علیه کشور، تجارت با اتحادیه اوراسیا تنها حوزه در تجارت خارجی کشور بوده که در این مدت رشد کرده به طوری که در این زمان شاهد رشد ۸۹ درصدی آن بوده‌ایم.

این پژوهشگر اقتصاد با اشاره به رشد صادرات محصولات کشاورزی، باغی و لبنی به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا، این صادرات را جزو مزیت‌های صادراتی کشور دانست و تاکید کرد: اگر بتوانیم با انجام تعهدات خود در این توافقنامه به تجارت آزاد با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا برسیم، تعرفه‌های گمرکی به صفر می‌رسد و این اتفاق بزرگی در تجارت خارجی ما خواهد بود و نقش بسزایی در توسعه تجاری کشور خواهد داشت. بنابراین سال ۱۴۰۰ به‌عنوان سال پایانی توافقنامه تجارت ترجیحی می‌تواند سالی تعیین‌کننده و اساسی در شکل‌گیری مقدمات لازم برای دستیابی به این موضوع باشد. کالجی در این باره تصریح کرد: در سال ۱۴۰۰ باید برای فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم جهت عملکرد مطلوب تجارت ترجیحی اقدام کنیم تا اگر این امکان فراهم شد، بازنده این تجارت نباشیم و کشورهای اتحادیه اوراسیا دست بالا را نگیرند. اگر نتوانیم در این مدت به زیرساخت‌های لازم و کافی برای تجارت با این کشورها برسیم، این فرصت اقتصادی تبدیل به تهدید و تنها به مسیری برای افزایش واردات مبدل می‌شود.

۳ راهکار برای سال ۱۴۰۰

کالجی در ادامه گفت‌وگو با صمت با اشاره به راهکارهای ممکن برای استفاده از فرصت موجود در روابط تجاری با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا خاطرنشان کرد: ما برای اینکه بتوانیم زیرساخت‌های لازم برای ایجاد روابط تجاری مطلوب با این اتحادیه را داشته باشیم باید راهکارهای موثر در تقویت آن را نیز بدانیم و آنها را به کار ببندیم؛ از این رو به نظر می‌رسد نقش رایزنان بازرگانی، ابزارهای لجستیک و زیرساخت‌های تجاری در کشورهای هدف در این مسیر بسیار مهم است.

رایزنان بازرگانی

کالجی درباره حضور رایزنان بازرگانی در کشورهای اتحادیه اوراسیا عنوان کرد: متاسفانه ما در این منطقه هیچ رایزن بازرگانی نداریم و اگرچه سازمان توسعه تجارت فعالیت‌هایی برای تامین این نیاز داشته اما هنوز این اقدامات به ثمر ننشسته است. وی رایزنان بازرگانی را نماینده بخش خصوصی و اتاق‌های بازرگانی در تجارت کشور دانست و گفت: قبلا یک رایزن بازرگانی در این منطقه حضور داشت که متاسفانه از یک سال و نیم پیش که ماموریت وی به پایان رسیده و به کشور بازگشته است، هیچ رایزنی در این حوزه نداریم. درحالی‌که رایزن بازرگانی با استفاده از اختیارات و تخصص خود می‌تواند فرصت‌های تجاری منطقه را شناسایی کرده و ارتباط هیات‌های بازرگانی را برای توسعه تجارت مقدور سازد.

کالجی در این باره تصریح کرد: اگر بخواهیم نقش رایزنان بازرگانی را در تجارت بهتر ارزیابی کنیم کافی است ساختار ۵۰۰ نفره چین و همچنین ۱۰۰ نفره ترکیه را در روسیه، با یک نفر رایزن ایرانی که در گذشته در این کشور حضور داشت مقایسه کنیم. پس باید برای ایجاد روابط تجاری مطلوب، هرچه سریع‌تر اقدام کنیم.

ایجاد زیرساخت در کشور هدف

این کارشناس مسائل تجاری اوراسیا در ادامه به موضوع لزوم ایجاد زیرساخت‌های لازم در کشورهای اتحادیه اقتصادی اوراسیا اشاره کرد و افزود: ما در هیچ‌یک از کشورهای عضو این اتحادیه ساختارهایی مانند بارانداز، انبار و سردخانه تعریف نکرده‌ایم که این موضوع اختیار عمل ما را در بازارهای این کشورها کاهش می‌دهد. کالجی در این باره افزود: وجود این ساختارها در کشورهای هدف صادرات این امکان را ایجاد می‌کند که محصولات صادراتی در آنجا دپو شود و بازار در دست بازرگانان ما باشد. همچنین اگر مشکلی در مقصد برای بار پیش آمد، صادرکننده اختیار بار خود را داشته باشد و بتواند به شکل مطلوب درباره آن تصمیم‌گیری و اقدام کند. همچنین این ساختارها اجازه می‌دهند که اختیار توزیع، خرده‌فروشی و برندسازی در دست صادرکنندگان ما باشد و بتوانند سهم مطلوبی از بازارهای کشورهای هدف را به‌دست آورند. وی در این باره افزود: اما درحال‌حاضر کالاهای صادراتی کشور به شکل مستقیم به فروشگاه‌ها و بازارهای هدف ارسال می‌شود که این موضوع یک ضعف در این سیستم به شمار می‌رود.

ابزارهای حمل‌ونقل

از موارد دیگری که کالجی برای تقویت ساختارهای تجاری ایران و اتحادیه اوراسیا مطرح کرد، ابزارهای مناسب حمل‌ونقل کالاها بود.

وی در این باره تاکید کرد: وقتی ۶۰ درصد صادرات ما به اوراسیا و مزیت ما برای ورود به این بازار، محصولات کشاورزی، باغی و لبنی است باید امکانات مناسب حمل این کالاها نیز مورد توجه بخش اقتصادی کشور قرار گیرد زیرا انتقال اغلب این کالاها با کامیون و کانتینرهای معمولی امکان‌پذیر نیست.

این کارشناس اقتصاد در ادامه تشریح کرد: ما برای صادرات مطلوب، در سال ۱۴۰۰ باید تجهیز سیستم حمل‌ونقل به کانتینرهای یخچال‌دار را نیز از طریق تولید و واردات مدنظر قرار دهیم؛ زیرا تولید فعلی جوابگوی حجم تقاضای بازار نیست و این موضوع باعث گلایه‌مندی صادرکنندگان شده است.

کالجی در این باره تاکید کرد: همچنین نیاز است دولت برای صدور مجوز واردات این کانتینرها انعطاف بیشتری نشان دهد تا به موازات تولید داخل، بتواند نیازهای کشور در این حوزه را تامین کند زیرا ما تا ابزار مناسب صادرات را در اختیار نداشته باشیم حتی اگر در بازار مصرف تقاضا وجود داشته باشد و توانایی تولید هم باشد، نمی‌توانیم کاری از پیش ببریم.

> در سال ۱۴۰۰ باید برای فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم جهت عملکرد مطلوب تجارت ترجیحی اقدام کنیم تا اگر این امکان فراهم شد، بازنده این تجارت نباشیم و کشورهای اتحادیه اوراسیا دست بالا را نگیرند

اوراسیا یک مزیت تجاری است

رئیس اتاق بازرگانی ایران و روسیه نیز بر توجه و تمرکز بر سیاست‌های حمایتی از تجارت ایران با کشورهای اتحادیه اقتصادی اوراسیا تاکید کرد و این موضوع را یکی از اولویت‌های لازم برای سال ۱۴۰۰ دانست.

هادی تیزهوش تابان در این باره در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: ارتباط کشور با اتحادیه اقتصادی اوراسیا در قالب توافقنامه در آبان سال ۱۳۹۸ قطعی شد و درحال‌حاضر نیز تبادلات تجاری مطلوبی از مسیرهای زمینی، ریلی و دریایی با این اتحادیه داریم که می‌تواند در صورت تداوم نقش قابل‌توجهی در بهبود تجارت و توسعه اقتصادی کشور داشته باشد و این موضوع باید در برنامه‌های امسال نقش پررنگ‌تری ایفا کند.

تیزهوش تابان با بیان این نکته که کشورهای زیادی نیز تمایل به عضویت در این اتحادیه دارند و ما باید از این فرصت استفاده کنیم، خاطرنشان کرد: کشور ما به دلیل موقعیت مناسب جغرافیایی، ظرفیت‌های فراوان تولید و توانایی تامین کالاهای موردنیاز کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا مورد توجه اعضای این اتحادیه است و در مقابل مبادلات تجاری با این کشورها مزایای فراوانی برای ما نیز دارد.

بنابراین در شرایطی که تحریم‌ها و موانع تجاری و اقتصادی، راه‌های تبادل کالا با بسیاری از کشورها را مسدود کرده، حرکت به سوی گسترش روابط با اتحادیه اقتصادی اوراسیا می‌تواند یک راه موثر برای توسعه تجاری کشور در سال ۱۴۰۰ باشد.

وی گفت: تبادلات با تعرفه‌های تجاری پایین از مهم‌ترین دستاوردهای ما در ورود به این اتحادیه است و این موضوع فرصت‌های فراوانی را برای بازرگانان ایرانی و کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا ایجاد کرده است.

رئیس اتاق بازرگانی ایران و روسیه تاکید کرد: این شیوه باعث افزایش میزان صادرات ما به این کشورها و در عین حال تامین برخی از نیازهای وارداتی کشور از طریق کشورهای عضو این اتحادیه شده است، درحالی‌که پیش از ورود ما به این اتحادیه، امکان چنین مبادلاتی در این سطح وجود نداشت.

تیزهوش تابان درباره نوع مبادلات ایران با کشورهای عضو این اتحادیه خاطرنشان کرد: ارتباط تجاری ما با کشورهای دیگر تعرفه‌های بالایی به همراه دارد اما درحال‌حاضر روابط تجاری ما با ۵ کشور عضو اتحادیه اوراسیا یعنی روسیه، بلاروس، قرقیزستان، قزاقستان و ارمنستان بسیار تسهیل شده است.

رئیس اتاق بازرگانی ایران و روسیه درباره مهم‌ترین طرف‌های تجاری ایران در اتحادیه اقتصادی اوراسیا نیز گفت: در بین کشورهای عضو اوراسیا، روسیه بیشترین ظرفیت را برای صادرات محصولات ایرانی دارد؛ از این رو پیش‌بینی می‌کنم کالاهایی که به‌واسطه پیمان اوراسیا رشد صادرات قابل‌توجهی پیدا می‌کند، مرکبات، خشکبار، صنایع سبک و صنایع دستی است که البته این موضوع بستگی زیادی به شرایط همه‌گیری ویروس کرونا در دنیا دارد.

وی با بیان این نکته که در این نوع مبادلات هر کشوری که صادرات بیشتری داشته باشد، سود بیشتری خواهد برد، تصریح کرد: بر همین مبنا نیز سعی می‌کنیم برای رونق بیشتر اقتصادی، صادرات خود را به روسیه که باتوجه به شرایط آب و هوایی و اقلیمی، نیاز مبرمی به محصولات کشاورزی ما دارد، افزایش دهیم و در صورتی که این توافقنامه به تجارت آزاد بینجامد، بی‌شک بخش تجارت کشور می‌تواند از منافع آن برخوردار شود و به این ترتیب با کاهش هزینه‌ها، نرخ تمام‌شده کالا نیز کاهش می‌یابد و در نتیجه خواهیم دید که تمرکز بر این راهکار درست نه‌تنها در بخش تجارت که در تولید، ایجاد اشتغال، جدا شدن از اقتصاد نفتی و بسیاری موارد دیگر نیز تاثیرگذار خواهد بود.

تیزهوش تابان نیز مانند بسیاری از کارشناسان و فعالان حوزه تجارت کشور با تاکید بر لزوم بسترسازی و آماده کردن زیرساخت‌ها و بسترسازی‌های مناسب برای گسترش مبادلات تجاری گفت: درحال‌حاضر کشور ما در بحث صادرات به‌ویژه صادرات محصولاتی مثل صیفی‌جات، با ضایعات زیادی مواجه است که باید به‌تدریج این مشکل را برطرف کنیم و ضمن ایجاد امکان فرآوری برای این محصولات، کیفیت بهتری را نیز ارائه دهیم.

ضمن اینکه باید در بحث‌هایی مثل بازاریابی و دست پیدا کردن به بازارهای تجاری بیشتر در این کشورها به شکل مطلوب‌تر عمل کنیم.

می‌توان برنامه داشت

حقیقت این است که درحال‌حاضر فرصت‌های بسیار خوبی برای گسترش روابط تجاری با اتحادیه اوراسیا به وجود آمده است. به عنوان مثال، ارمنستان بعد از جنگ قره‌باغ کالاها و محصولات ترکیه را به مدت ۶ ماه از دی ۱۳۹۹ در کشور خود تحریم کرده و ۲۲۰۰ قلم کالا را به جای ترکیه به ایران پیشنهاد داده است. ما تقریبا همه این کالاها را می‌توانیم تامین کنیم اما متاسفانه تا امروز به خوبی از این فرصت استفاده نکرده‌ایم.

باید برنامه‌های بلندمدت و پایداری را برای تجارت با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا داشته باشیم. یکی از برنامه‌های ما باید این باشد که تغییرات ناگهانی در محدودیت و ممنوعیت صادرات به این کشورها نداشته باشیم. هیچ کشوری این تغییرات ناگهانی را نمی‌پسندد و با این کار درواقع بازارهای هدف را از دست می‌دهیم و متاسفانه بازگشت مجدد به آن بازار و جذب دوباره مخاطب بسیار دشوار است.

در عین حال ظرفیت بنادر کشور در دریای خزر درحال‌حاضر نزدیک به ۴۰ میلیون تن در سال است که متاسفانه تنها ۶ میلیون تن آن استفاده می‌شود و ۳۴ میلیون تن بهره‌برداری نشده باقی مانده است درحالی‌که با تمرکز بر توافقنامه اقتصادی ایران و اتحادیه تجاری اوراسیا می‌توان ظرفیت‌های غیرفعال بنادر را فعال کرد. این کار تنها با هماهنگی نهادهایی مثل وزارت امور خارجه، وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان توسعه تجارت و بانک مرکزی، سازمان مناطق آزاد و مناطق ویژه امکان‌پذیر خواهد بود و ساختارهای بخش خصوصی مانند اتاق‌های بازرگانی نیز می‌توانند در این راستا موثر باشند و باید صدای آنها شنیده شود.

در هر حال به نظر می‌رسد دولت می‌تواند با برنامه‌ریزی‌های مناسب در ارتباط با تجارت با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا، حداقل این بازارهای تجاری فرامرزی را به‌خوبی حفظ کرده و گسترش دهد.

یادداشت

روی پای خود بایستیم

محمد حسن‌نژاد/ کارشناس اقتصاد و نماینده سابق مجلس شورای اسلامی

اگر بخواهیم درباره راهکارهای مورد انتظار برای بهبود تجارت کشور در سال ۱۴۰۰ صحبت کنیم، حرف‌های زیادی می‌توان زد و انتظارات زیادی برای طرح وجود دارد اما اینکه با توجه به ابزارها، اختیارات و محدودیت‌های موجود چه انتظاراتی منطقی است، بحث دیگری است. یعنی نمی‌توان بدون درنظر گرفتن ظرفیت‌ها و قابلیت‌های موجود در نظام اقتصادی کشور، تنها براساس آرمان‌های ذهنی، برای توسعه تجاری کشور و راهکارهای رسیدن به آن، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری کرد.

درواقع با وضعیت موجود اقتصاد کشور، اتفاقات رخ داده در سال گذشته و همچنین اتفاقات پیش رو در سال ۱۴۰۰ نمی‌توان به‌روشنی به یک راهکار قابل انجام دست یافت زیرا علاوه بر مشکلات داخلی در حوزه اقتصاد، با یک‌سری از فرآیندها مانند تحریم‌ها مواجه هستیم که نتیجه آنها با گذشت زمان مشخص خواهد شد و پس از آن می‌توان به راهکارهای مناسب اندیشید.

در عین حال در امسال با موضوع مهم انتخابات ریاست‌جمهوری نیز مواجهیم که بدون شک نتیجه آن و رویکرد رئیس‌جمهوری منتخب در قبال مسائل سیاسی و اقتصادی، راهکارهای مختلفی را پیش روی ما خواهد گذاشت.

اما اگر بخواهیم یک خط مشی کلی در این باره ترسیم کنیم و با اتکا بر داشته‌های موجود و احتمالات آینده به حرکت در مسیر توسعه اقتصادی کشور گام برداریم، باید به نحوی عمل کنیم که درصد بروز خطا در برنامه‌ها به حداقل ممکن برسد.

بنابراین با توجه به نامعلوم بودن آینده موضوعاتی مثل برجام و FATF، سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران اقتصادی کشور باید به نحوی عمل کنند که تاثیر شرایط خارجی بر اقتصاد کشور به حداقل برسد و با این دیدگاه به نظر می‌رسد تمرکز در این حوزه بیشتر بر برنامه‌های داخلی کشور باشد.

درواقع با آگاهی از این موضوع که نتیجه برجام و رفع تحریم‌ها ممکن است به نفع تجارت کشور نباشد، نمی‌توانیم تمام برنامه‌های اقتصادی و تجاری کشور را در خوشبینانه‌ترین حالت در نظر بگیریم؛ شاید حتی منطقی این باشد که بدترین شرایط احتمالی در این موارد ملاک برنامه‌ریزی ما قرار گیرد.

ما برای بی‌اثر شدن تحریم‌ها در روند اقتصاد کشور، باید تمام تلاش خود را در انعقاد پیمان‌های دو و چندجانبه و منطقه‌ای به کار گیریم و باریک‌ترین مسیرهای تجاری را نیز از دست ندهیم تا اگر مولفه‌های دیگری که اختیار آنها در دست ما نیست، به سود ما رقم نخورد، روند تولید و تجارت و متعاقب آن اقتصاد کشور دچار توقف و بحران جدی نشود. در تجارت کشور ورود به توافقنامه‌هایی مانند توافقنامه تجاری بین ایران و کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا یکی از همین موارد است که می‌تواند مسیر تجارت کشور را تا حدودی هموارتر از گذشته کند. حذف تعرفه‌های تجاری در این پیمان‌ها قابلیت‌های رقابتی تولیدات کشور را افزایش می‌دهند و می‌توانند همچنان برای کشور ارزآوری داشته باشند. در عین حال ایجاد این نوع روابط تجاری و پیمان‌های اقتصادی، در شرایطی که ممکن است بسیاری از کشورها به دلیل تحریم‌ها، روابط تجاری خود را با ما قطع کنند، می‌تواند مسیری برای تامین کالاهای اساسی و ضروری موردنیاز کشور باشد.

با در نظر گرفتن همه ابهامات تجاری و اقتصادی پیش روی کشور در سال ۱۴۰۰، به نظر می‌رسد مهم‌ترین رویکرد و راهکار ما برای دستیابی به توسعه تجاری در امسال باید توجه و تمرکز بر توان داخلی و ابزارهای موجود برای غلبه بر شرایط پیش‌بینی‌نشده در این حوزه باشد.

و در نهایت اینکه درباره وضعیت پیش‌روی اقتصاد کشور در امسال باید گفت که برنامه‌ریزی‌های ما همواره باید برمبنای این ضرب‌المثل باشد که «کس نخارد پشت من، جز ناخن انگشت من».

در گفت‌وگوی صمت با اکبر نیکواقبال مطرح شد:

توسعه تجاری نگاه فراگیر می‌خواهد

اکبر نیکواقبال

تحقق اهداف برجام و خروج از حالت تحریمی می‌توانست در این سال‌ها باعث تجارت مطلوب‌تر کشور ما با کشورهای دیگر شود و روزنه‌های اقتصادی فراوانی را برای ما باز کند، در حالی که می‌بینیم با بی‌توجهی به این موضوع، امروز حتی برای صادرات نفت خود نیز با موانع و مشکلات فراوانی مواجهیم

پیمان صفردوست: در حال حاضر یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های فعالان اقتصادی این است که در سال جاری باوجود مشکلات فعلی، تحریم‌ها، مشکلات نقل‌وانتقالات مالی و همه‌گیری ویروس کرونا و در حالی که تغییر دولت را نیز پیش رو داریم، تجارت کشور در چه مسیری گام خواهد برداشت و چه سیاست‌هایی باید در این حوزه به‌کار گرفته شود تا تجارت ما در حوزه بین‌المللی دارای رشد مطلوب و مناسبی شود. نظرات متعددی توسط کارشناسان مختلف در این زمینه ارائه شده و می‌شود و می‌توان گفت که هر یک از صاحب‌نظران در این حوزه از مجرای تخصصی خود به این موضوع نگاه می‌کنند. اما آیا هر یک از این موضوعات، به‌تنهایی و جدا از هم می‌تواند تامین‌کننده خواسته‌های ما در حوزه تجارت خارجی باشد؟! و از آن مهم‌تر اینکه توسعه تجارت خارجی برای کشور ما یک هدف است یا جزئی از یک پازل بزرگ‌تر. این پرسش‌ها محور نخستین گفت‌وگوی اختصاصی روزنامه صمت در سال ۱۴۰۰ است که با دکتر اکبر نیکواقبال انجام شده است. با ما با شرح این گفت‌وگو همراه باشید:

◉ به‌عنوان نخستین پرسش، نگاه شما به موضوع توسعه تجاری کشور و عوامل موثر بر آن چگونه است؟

حقیقت این است که ما در یک دنیای سیستمی و به‌هم پیوسته زندگی می‌کنیم و در این مجموعه درهم‌تنیده همه عوامل به هم وابسته هستند و نمی‌توان هیچ موضوعی را به‌طور کلی از موضوعات دیگر تفکیک کرد؛ پس برنامه‌ریزی‌ها در این زمینه باید فراگیر باشد.

◉ یعنی باید موضوع توسعه را فراتر از تجارت ببینیم؟

دقیقا برای دستیابی به توسعه تجاری باید توسعه را از لایه‌های درونی‌تر آغاز کنیم. در این زمینه اگر به‌عنوان مثال تمرکز برنامه ما بر ۶ تا ۷ درصد رشد اقتصادی باشد، این رشد اقتصادی می‌تواند پای سرمایه‌گذاری خارجی را که یکی از مولفه‌های توسعه اقتصادی است به کشور باز کند.

سرمایه‌گذاری ایجاد شده در پی پیشرفت اقتصادی، با خود بهره‌وری را به همراه می‌آورد و آن را وارد چرخه اقتصادی می‌کند؛ در نتیجه این بهره‌وری، امکان تولید باکیفیت بالاتر و نرخ پایین‌تر در کشور فراهم می‌شود که این موضوع نیز در نهایت باعث رقابت‌پذیرتر شدن کالاهای تولیدی ما و رشد تجارت و توسعه تجاری کشور می‌شود.

تصور کنید که با این افزایش تولید بخشی از نیاز کشور که تا پیش از این با واردات تامین می‌شده، می‌تواند با اتکا به تولید داخلی تامین شود که این موضوع، خود جنبه دیگری از توسعه اقتصادی خواهد بود. پس قطعا راهکار توسعه تجاری را نمی‌توان مستقیما در همین حوزه جست و نباید تک‌بعدی به این موضوع نگریست.

◉ آیا تا امروز ما در این مسیر به‌شکل درست حرکت کرده‌ایم؟

متاسفانه باید بگویم ما تا امروز نتوانسته‌ایم در این مسیر به‌شکل درست گام برداریم و حتی با اتخاذ تصمیمات نادرست، حرکت‌های صحیح در این حوزه را نیز بی‌نتیجه کرده‌ایم.

نمونه بارز این امر را می‌توان در موضوع برجام دید. برجام هرچند در ظاهر مزیت کوچکی در حوزه تجاری کشور محسوب می‌شود اما با تمام کوچکی می‌تواند منشأ اتفاقات بزرگی در این زمینه باشد. تحقق اهداف برجام و خروج از حالت تحریمی می‌توانست در این سال‌ها باعث تجارت مطلوب‌تر کشور ما با کشورهای دیگر شود و روزنه‌های اقتصادی فراوانی را برای ما باز کند، در حالی که می‌بینیم با بی‌توجهی به این موضوع، امروز حتی برای صادرات نفت خود نیز با موانع و مشکلات فراوانی مواجهیم و در زمینه واردات نیز انتخاب‌ها و شرایط مطلوبی وجود ندارد.

اینکه تنها به این موضوع اکتفا کنیم که مثلا ۳۰ میلیارد تومان کسری بودجه به ۲۸ میلیارد تومان کاهش پیدا کند، جز یک درمان موقتی و موضعی برای اقتصاد ما، نتیجه دیگری را به همراه نخواهد داشت.

◉ آیا راهکار پیشنهادی خاصی در این زمینه وجود دارد که در نهایت بتواند اقتصاد و تجارت کشور را به سمت بهبود سوق دهد؟

بله؛ برای این موضوع راهکارهایی وجود دارد و دستیابی به وضعیت مطلوب نیز امکان‌پذیر است. تاریخ درس‌های فراوانی برای ما دارد. اگر به موارد مشابه در تاریخ معاصر بنگریم، می‌بینیم که هیچ کشوری در طول این سال‌ها نتوانسته در شرایط جنگی، متغیرهای اقتصادی خود را بهبود بخشد و نمونه بارز آن درباره روابط دو کشور فرانسه و انگلستان پس از حدود ۳۰۰ سال جنگ به‌خوبی دیده می‌شود.

به‌طور حتم اگر این دو کشور قصد داشتند روابط مبتنی بر جنگ خود را همچنان ادامه دهند، روابط امروز مبتنی بر تبادل کالا، نیروی کار و سرمایه در آنها شکل نمی‌گرفت؛ پس ما نیز نمی‌توانیم در یک شرایط جنگی به توسعه تجارت و اقتصاد کشور بیندیشیم.

◉ یعنی شما راه توسعه تجاری را ایجاد تعامل با کشورهای دیگر می‌دانید؟!

قطعا همین‌طور است، زیرا روابط تجاری همواره بر بستری از صلح و تعامل شکل می‌گیرد. در واقع بستر تعامل و مصالحه، منطق ساده نظام تجاری دنیا هستند.

صلح، امنیت و آزادی اهداف اجتماعی هستند که پیش‌نیاز پیشرفت اقتصادی هر جامعه‌اند و شما نمی‌توانید کشوری را بیابید که بدون توجه و متقدم قرار دادن اهداف اجتماعی، اهداف اقتصادی خود را به نتیجه رسانده باشد.

◉ این اهداف اجتماعی در روابط تجاری کشور ما چگونه تعریف می‌شوند؟

اگر بخواهیم بی‌پرده در این باره صحبت کنیم، باید بگویم ما بخشی از این مسیر را پیش‌تر با صرف زمان، توان و تلاش‌های فراوان پیموده‌ایم که نتیجه آن مطرح شدن موضوعی به نام برجام بود.

ما باید از این مسیر پیموده شده و مقدمات فراهم آمده استفاده کنیم.

به‌نظر من یکی از اساسی‌ترین راهکارها که در سال ۱۴۰۰ باید در دستور کار دولتمردان کشور قرار گیرد، این است که برجام را به سرانجام قطعی برسانند و از موقعیت‌های ایجاد شده در آن به نفع کشور و اقتصاد ما استفاده کنند، اما به نظر می‌رسد کارشکنی‌های خارجی برای دست نیافتن ما به این مهم و تمرکز نداشتن دست‌اندرکاران و تصمیم‌گیران ما در این حوزه، ما را از رسیدن به هدف مورد نظر و نیاز ما باز داشته است.

ما بیش از ۶ سال مبارزه کرده‌ایم تا دریچه‌ای به‌نام برجام را به روی تمام مشکلات و موانع گذشته باز کنیم اما امروز به‌کلی این مسیر پرفرازونشیب را فراموش کرده‌ایم و با بی‌توجهی در حال دور شدن از اهداف چنین طرحی هستیم.

◉ اگر وجود چنین توافقی را در نظر نگیریم!

بی‌شک به زحمات دیپلماتیک که می‌تواند به توسعه اقتصادی و تجاری کشور منجر شود، پشت کرده‌ایم و در عین حال باید این موضوع را در نظر بگیریم که با گذشت زمان دستیابی به توسعه اقتصادی دشوارتر از گذشته خواهد بود. در واقع ما خواه‌ناخواه برای رسیدن به توسعه اقتصادی و تجاری به پیش‌نیازهای بین‌المللی وابسته هستیم و این موضوع اهمیت برجام را بیشتر می‌کند.

اگر این مورد محقق نشود تمام عوامل دیگر از جمله مشوق‌های صادراتی، حمایت از تولید ملی، قراردادهای منطقه‌ای و... تبدیل به مسائل بیهوده‌ای خواهد شد که نمی‌تواند کمک قابل‌توجهی به توسعه اقتصادی کشور کند، زیرا هنوز پیش‌نیازهای اصلی در این حوزه فراهم نشده و اگر آگاه باشیم می‌بینیم که بسیاری از کشورهای دور و نزدیک از به ثمر ننشستن این توافق خشنود هستند و از شرایط فعلی اقتصاد کشور ما در جهت منافع خود بهره می‌برند.

ما اگر بتوانیم برجام را در سال ۱۴۰۰ به نتیجه مطلوب برسانیم، در مراحل بعد می‌توانیم به مسائل دیگر داخلی مثل اشتغال، حمایت از تولید و خودکفایی بپردازیم.

هزینه‌ی کرونا را شکست می‌دهیم.
پوشش هزینه‌ی بستری، تا ۱۰۰ میلیون تومان
بیمه سه‌گانه کرونا
همراه روزهای سخت
بیمه سامان
Saman Insurance
www.si24.ir
تلفن: ۸۹۴۳-۰۲۱

در گفت‌وگوی صمت با پیشکسوتان و فعالان صنعت نمایشگاهی مطرح شد:

برای خروج از رکود باید دوباره بین‌المللی شویم

با آغاز سال جدید، امیدها برای رونق گرفتن صنعت نمایشگاهی و خروج از وضعیت بی‌سابقه‌ای که این صنعت مهم در سال ۹۹ تجربه کرد، افزایش یافته است. مدیران سایت نمایشگاهی تهران که یکی از اضلاع اصلی سیاست‌گذاری این صنعت هستند، سال جدید را سال شکوفایی دوباره صنعت نمایشگاهی عنوان کرده‌اند و برنامه‌ریزی‌های مختلفی را برای هر چه بهتر برگزار شدن رویدادها ترتیب داده‌اند. بیشتر سایت‌های استانی نیز با توجه به شرایط موجود، تقویم نمایشگاهی خود برای سال ۱۴۰۰ را نهایی کرده‌اند.
اما این پیش‌بینی‌ها تا چه حد به واقعیت صنعت نمایشگاهی نزدیک است. صمت در همین زمینه با برخی پیشکسوتان و فعالان این حوزه گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌خوانید.

سهیل فرزین
editor@smtnews.ir

دلسوز صنعت نمایشگاهی باشید

پیشکسوت صنعت نمایشگاهی در این زمینه اظهارکرد: صنعت نمایشگاهی کشور ما فقط با یک کرونا مواجه نیست، بلکه کرونای متعددی این صنعت را هدف گرفته‌اند. اگر دست کرونای غیرویروسی از این صنعت کوتاه شود، می‌توان چشم‌انداز روشنی را برای این صنعت در سال ۱۴۰۰ متصور بود. به عقیده من تا انتخاب یک مدیرعامل توانا و متخصص در حوزه صنعت نمایشگاهی که با آگاهی‌های اقتصادی و بازرگانی آشنایی داشته باشد، دریای متلاطم صنعت نمایشگاهی به ساحل امن نخواهد رسید.

کامران پارسا افزود: آقای زمانی، مدیرعامل کنونی شرکت سهامی نمایشگاه‌ها مدت‌زمان کوتاهی است که وارد این عرصه شده‌اند و باید منتظر ماند و عملکرد ایشان را پس از گذشت مدتی بررسی کرد. از سویی ایشان وقت کافی برای انجام تمام فعالیت‌های خود نخواهند داشت، چراکه انتخابات ریاست جمهوری را در پیش داریم و به‌طور حتم رئیس‌جمهور بعدی انتصابات متعددی را انجام خواهد داد. ذکر این نکته ضروری است که آقای زمانی در بدو ورود به این حوزه یک اقدام بسیار اساسی انجام دادند.

وی در این‌باره خاطرنشان کرد: متأسفانه مدیریت قبلی شرکت سهامی نمایشگاه‌ها ۲ انتصاب نابخردانه و نابجا انجام داده بود. آقای زمانی با تیزبینی، دو شخصی که شایسته مدیریت حوزه‌های مربوط به خود بودند را دوباره در سمت‌های خود ابقا کرد. این دو شخص سالیان سال است که در صنعت نمایشگاهی استخوان خرد کرده‌اند.

پیشکسوت صنعت نمایشگاهی در پایان با بیان اینکه صنعت نمایشگاهی کشور به افراد دلسوز نیاز دارد، گفت: برگزاری تخصصی رویدادها بسیار فرصت مناسبی برای تکامل و رشد صنعت نمایشگاهی است، به شرطی که غریبه‌های این حوزه برای این صنعت تصمیم نگیرند.

مدیریت کرونا و وضعیت صنعت نمایشگاهی

شاهرخ مدرس، پیشکسوت صنعت نمایشگاهی به صمت گفت: در سال ۹۹ به علت شیوع ویروس کرونا، ناچار به تعطیل کردن تمام فعالیت‌های نمایشگاهی شدیم. این شرایط موجب ایجاد رکود بی‌سابقه‌ای در این صنعت شد. از همین رو می‌توان مدعی شد وضعیت صنعت نمایشگاهی در سال ۱۴۰۰ ارتباط مستقیمی با وضعیت کنترل شیوع این ویروس در کشور دارد. اگر شدت شیوع این ویروس افزایشی شود، در سال جاری نیز با چالش‌های متعددی در برگزاری رویدادها روبه‌رو خواهیم بود. در مقابل، اگر ویروس کرونا با آغاز واکسیناسیون در سطح جهان و همچنین کشور ما، مدیریت و کنترل شود، می‌توان روزهای خوبی را برای صنعت نمایشگاهی در سال ۱۴۰۰ متصور بود.

لزوم برگزاری رویدادهای بین‌المللی

وی افزود: رونق صنعت نمایشگاهی فارغ از موضوع مدیریت ویروس کرونا، شروط خاص خود را دارد. یکی از اصلی‌ترین شرط‌های رونق گرفتن این صنعت حضور در مجامع بین‌المللی و البته برگزاری رویدادهای خارجی است. ما باید تلاش کنیم رویدادهای خود را به معنای واقعی کلمه به صورت بین‌المللی برگزار کنیم. ما باید اهداف برگزاری رویدادها را به نحوی تنظیم کنیم که اقتصاد کشور را به بالاترین سطح برساند. به عبارتی برگزاری رویدادها باید موجب رونق اقتصادی کشور شود و ارتباطات اجتماعی را به بهترین شکل ممکن عملی کند.

این پیشکسوت صنعت نمایشگاهی در ادامه تاکید کرد: با برگزاری رویدادهای بین‌المللی و به‌عبارتی حضور شرکت‌های خارجی در رویدادهای داخلی ارزآوری چشمگیری به چرخه اقتصادی کشور خواهیم داشت. افزایش درآمدهای ارزی کشور که به نوعی صادرات خدمات است، موجب رونق اقتصاد کشور خواهد شد. از سویی با حضور خارجی‌ها در رویدادهای داخلی شاهد ورود کالاها و خدمات جدید و تخصصی به کشور خواهیم بود.

حضور در رویدادهای خارجی

مدرس با بیان اینکه متأسفانه مشارکت‌کنندگان نمایشگاهی بنا به دلایلی علاقه‌مند به حضور در رویدادهای خارجی نیستند، تصریح کرد: نرخ دلار افزایشی شده است.

این موضوع موجب می‌شود مشارکت‌کنندگان تمایل چندانی به حضور در رویدادهای خارجی نداشته باشند. پیش‌بینی من این است که اگر در سال جاری نیز نرخ دلار کاهش پیدا نکند، شرایط به همین صورت خواهد بود. از سویی مشارکت در نمایشگاه‌های خارج از کشور تخصصی‌تر از رویدادهای داخلی است. ما در آن نمایشگاه‌ها باید با خارجی‌ها ارتباط برقرار کنیم. برقراری ارتباط با آنها نیز مستلزم تسلط کامل بر زبان آن کشورهاست. یکی از بزرگ‌ترین ضعف‌های ما در صنعت نمایشگاهی این موضوع است، چراکه متأسفانه بیشتر فعالان این حوزه زبان خارجی بلد نیستند. این موضوع موجب شده تمام تمرکز ما فقط به رویدادهای داخلی باشد. در شرایط فعلی صنعت نمایشگاهی و عدم‌حضور ما در رویدادهای خارجی، نمی‌توان مدعی توسعه صادرات با استفاده از ابزار نمایشگاه‌ها بود.

وی در پایان گفت: امیدوارم در سال ۱۴۰۰ موفق شویم رویدادها را در سطح استانداردهای بین‌المللی برگزار کنیم.

توجه به صنعتی با اثربخشی بالا در رونق اقتصادی

لادن ملکی، برگزارکننده و فعال نمایشگاهی نیز در گفت‌وگو با صمت گفت: اهمیت و جایگاه ویژه صنعت نمایشگاهی در عصر حاضر در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه بر کسی پوشیده نیست. خوشبختانه کشور ما در زمینه صنعت نمایشگاهی جزو کشورهای پیشرو در منطقه بوده است. شاید خالی از لطف نباشد که یک‌بار دیگر ذکر شود مشارکت ایران در نمایشگاه‌های خارج از کشور برای نخستین‌بار، به سال ۱۸۵۱ مصادف با برپایی نمایشگاهی (نمایشگاه جهانی اکسپو) در کریستال پالاس لندن- قصر بلورین باز می‌گردد که با اعلامیه میرزا تقی‌خان امیرکبیر، صاحبان صنایع و ارباب حرف در این نمایشگاه شرکت و کالاهای ایران از جمله پارچه‌های قلمکار، فرش و صنایع‌دستی، کاشی و انواع خشکبار را به نمایش گذاشتند.

این فعال نمایشگاهی همچنین افزود: زمانی که ما نمایشگاه بین‌المللی تهران را برگزار می‌کردیم، کشورهای مجاور هنوز سالن نمایشگاهی نداشتند. زمانی که ما نمایشگاه آگروفود را آغاز کردیم، نمایشگاه گلف فودی وجود نداشت. زمانی که ما نمایشگاه برق، الکترونیک و کامپیوتر را داشتیم، نمایشگاه جی‌تکسی در کار نبود. بنابراین وظیفه ما این است که از ظرفیت‌های داخلی، نهایت استفاده را در راستای توسعه اقتصادی کشور ببریم.

وی افزود: در سال‌های اخیر نیز در کشورمان به مدد و همت عالی مدیران بخش‌های دولتی و خصوصی مرتبط، دست‌اندرکاران و اصحاب این صنعت، اقدامات سازنده‌ای در زمینه شناسانده‌تر شدن و رشد این صنعت قدیمی و تأثیرگذار در پویایی و رونق تولید و در نهایت شکوفایی اقتصادی انجام شده است.

صنعت نمایشگاهی در سالی که گذشت

این فعال نمایشگاهی با اشاره به شیوع ویروس کرونا و تأثیر آن بر صنعت نمایشگاهی گفت: شاید به صراحت بتوان گفت صنعت نمایشگاهی با توجه به ماهیت خاص خود، جزو نخستین صنایعی بود که به‌شدت تحت‌تأثیر محدودیت‌های ناشی از این پاندمی قرار گرفت. نیمه آغازین سال ۱۳۹۹ بدون شک سالی پر از چالش و بلاتکلیفی‌های مادی و معنوی برای همه دست‌اندرکاران و فعالان صنعت نمایشگاهی بود. به‌خصوص نمایشگاه‌های بین‌المللی تخصصی دارای سابقه طولانی که بیش از یک سال قبل از هر رویداد در سطح بین‌المللی نسبت به هدف‌گذاری، برنامه‌ریزی تبلیغات، جذب مشارکت‌کننده خارجی و... اقدام می‌کنند، هر چه بیشتر تحت‌تأثیر این پیامدها قرار گرفتند. خوشبختانه از نیمه دوم سال با تمهیدات و اقدامات مؤثر دست‌اندرکاران و همکاری، همفکری و ثبات قدم بخش‌های دولتی و خصوصی در امر برگزاری مجدد نمایشگاه‌ها هرچند در سطح کوچک‌تر نسبت به سنوات قبل و غیبت موجه شرکت‌کنندگان خارجی، جان تازه‌ای در کالبد صنعت نمایشگاهی دمیده شد.

ملکی افزود: جالب‌تر اینکه به شخصه طی گفت‌وگوهایی با برخی شرکت‌ها و دست‌اندرکاران صنایع حاضر در نمایشگاه داشتم، ایشان نیز از حضور در نمایشگاه‌ها، باوجود استرس و نگرانی‌های طبیعی ناشی از لزوم حفظ سلامتی خود، کارکنان و مدعوین‌شان، به روحیه و انگیزه مضاعفی دست‌یافته بودند و حتی عدم‌حضور بازدیدکننده عام و به اصطلاح اشانتیون خواهان را نقطه کاملا مثبتی ارزیابی می‌کردند. در مجموع سال ۱۳۹۹ از نظر من سال کاری پر از دغدغه و نگرانی‌های ناشی از مسئولیت اما در کنار آن با آموزه‌هایی مثبت و دریافت نکات و تجربیات تازه بود.

افق صنعت نمایشگاهی در سال ۱۴۰۰

این برگزارکننده نمایشگاهی خاطرنشان کرد: طبیعی است که همه ما با هر شغل، مرتبه و جایگاهی آرزو داریم که کسب و کار، مشاغل و فعالیت‌هایمان به دوران قبل از بیماری کووید ۱۹ بازگردد. با توجه به اینکه روند درمان و پیشگیری از بیماری در کشورمان و جهان رو به تکامل و رشد است، امید آن می‌رود که در سال جدید همه صنایع از جمله صنعت نمایشگاهی کشور از ثبات و رونق بیشتری برخوردار شوند. اما با همه این تفاصیل باید بپذیریم که بعد از این فاجعه جهانی برگشت به شرایط پیش از پاندمی کووید ۱۹ به سرعت انجام نخواهد شد. به‌طور قطع لازم است از قبل برنامه‌ریزی‌های جامع‌تر و پلان‌های ثانویه با توجه به آموزه‌های امسال در دست داشته باشیم. از سوی دیگر، به نظر من تشکیل اتاق‌های فکر و رصد دقیق تغییرات و اقدامات صنعت نمایشگاهی در سایر نقاط جهان و کشورهای هم‌جوار و همچنین بومی‌سازی و تطبیق آن با شرایط کشور و تبادل اطلاعات و تجارب می‌تواند راهکار موثری در رونق گرفتن حداکثری رویدادهای نمایشگاهی در آینده باشد.

وی افزود: براساس تجربه، عمده مشارکت‌کنندگان در نمایشگاه‌ها به‌خصوص در بخش خارجی که بیشتر هم در زمینه انتقال دانش فنی، تجهیزات و فناوری فعالیت می‌کنند همواره به‌دنبال نمایشگاه‌های تخصصی چه از لحاظ گروه‌های کالایی، چه از لحاظ کیفیت بازدیدکننده بوده‌اند که خوشبختانه این مهم طی سالیان گذشته اجرایی تر شده است. البته تعدادی از نمایشگاه‌ها هم هستند که اصولا ماهیت عمومی دارند و شرکت‌کنندگان در آنها به دنبال ایجاد ارتباطات B2C هستند که به‌طور قطع باید به نیازهای این گروه نیز پاسخ داد.

> عمده مشارکت‌کنندگان در نمایشگاه‌ها به‌خصوص در بخش خارجی که بیشتر هم در زمینه انتقال دانش فنی، تجهیزات و فناوری فعالیت می‌کنند همواره به‌دنبال نمایشگاه‌های تخصصی چه از لحاظ گروه‌های کالایی و چه از لحاظ کیفیت بازدیدکننده بوده‌اند

سخن پایانی

فعالان صنعت نمایشگاهی، بزرگ‌ترین چالش‌های این صنعت نبود امکان برنامه‌ریزی و تعاملات طولانی‌مدت است. از سوی دیگر، با وجود قدمت و اهمیتی که این صنعت در کشورمان دارد، از مزیت‌های آن آنطور که باید بهره نبرده‌ایم. شواهد تاریخی حاکی از آن است که ایران در صنعت نمایشگاهی در سطح منطقه پیشروترین بوده و این درحالی است که آگاهی و شناخت عمومی از این صنعت و تخصص و اهمیت آن، هنوز آنچنان که باید و شاید نیست. اما خوشبختانه به مدد حضور پیشکسوتان و دست‌اندرکاران و فعالان حوزه از جمله حوزه پر اهمیت رسانه گام‌های مثبتی در این زمینه برداشته شده و می‌شود.

برنامه‌هایی برای پیوند افکار ایرانی به جامعه جهانی در اکسپو ۲۰۲۰

سرپرست معاونت توسعه مدیریت، منابع و برنامه‌ریزی شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران با بیان اینکه اکسپو ۲۰۲۰ امارات از مهر ۱۴۰۰ به مدت ۶ ماه، برگزار خواهد شد، افزود: شعار اکسپو امارات «پیوند افکار، ساخت آینده» است. به تبع آن، همه پاویون‌ها نیز شعاری دارند و شعار ما «ایران؛ تمدنی کهن و استوار، تنوع اقوام و میزبان ملت‌ها» است. جهانگیر حبیبی اضافه کرد: دو هدف استراتژیک پاویون جمهوری اسلامی ایران، ایران‌شناسی و جذب سرمایه‌گذاران بین‌المللی برای بخش اقتصاد ایران است. وی اهداف، فرصت‌ها و چشم‌انداز کشور را در دو بخش اقتصادی‌تجاری و فرهنگی‌اجتماعی تفکیک کرد و ادامه داد: بازتعریف و بسط و توسعه فرصت‌های اقتصادی و تبادل تجربیات با کشورها و تسهیل روابط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با کشورهای حاضر در اکسپو و شناساندن تمدن غنی ایران از مهم‌ترین اهداف ما در اکسپو دوبی است. سرپرست معاونت توسعه مدیریت، منابع و برنامه‌ریزی شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران گفت: برای اجرایی شدن این اهداف، ۶ کمیته تخصصی طراحی کرده‌ایم؛ کمیته فنی‌معماری، اقتصادی‌اجتماعی، فرهنگی‌هنری، فناوری و نوآوری، گردشگری، روابط عمومی، اطلاع‌رسانی و تبلیغات.

تمام نهادها، وزارتخانه‌ها و بخش‌های خصوصی و تشکل‌های ما، عضو این کمیته‌ها هستند. حبیبی با اشاره به مهم‌ترین برنامه‌های کشور در اکسپو دوبی افزود: جذب سرمایه‌گذار، گردشگر عام و خاص، برندسازیِ تولیدات ایرانی، بازارسازی برندهای برتر کشور و برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی جانبی از جمله کارهایی است که دنبال می‌کنیم. وی کم‌اثر و بی‌اثر کردن ایران‌هراسی در دید جهانیان را از سایر اهداف کشور از حضور در اکسپو دانست و ادامه داد: قصد داریم تمدن و صلح‌دوستی کشور ایران را در قالب میزبانی به نمایش بگذاریم تا بتوانیم سرمایه‌گذاران بین‌المللی را برای بخش‌های اقتصادی جذب کنیم. سرپرست معاونت توسعه مدیریت، منابع و برنامه‌ریزی شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران در پایان تصریح کرد: سالنی را برای معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری در نظر گرفته‌ایم. همچنین سالنی برای طب ایرانی و سالنی برای نمایش توانمندی‌های تولیدی و صادراتی استان‌ها در همه حوزه‌ها اعم از صنعت، اقتصاد، گردشگری تعیین کرده‌ایم. وی ادامه داد: سالنی هم برای جلسات VIP تدارک دیده‌ایم که هیات‌های تجاری بتوانند جلسات خودشان را در آن برگزار کنند.

نظرگاه

برنامه‌ریزی برای برگزاری ۷۰۰ رویداد نمایشگاهی

حسن زمانی / مدیرعامل شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران

باوجود اینکه در ابتدای سال ۱۳۹۹ به‌دلیل شرایط ناشی از همه‌گیری ویروس کرونا، تعداد زیادی از رویدادها برگزار نشدند اما در پایان سال موفق به برگزاری نمایشگاه‌های مهم با رعایت پروتکل‌های بهداشتی شدیم. خوشبختانه بازدیدکنندگان و شرکت‌کنندگان از روند برگزاری رویدادها ابراز رضایت کردند.

شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان متولی برگزاری نمایشگاه‌های داخل و خارج از کشور، برای سال ۱۴۰۰ برگزاری حدود ۷۰۰ نمایشگاه در سراسر کشور و ۵۰ نمایشگاه در خارج از کشور را برنامه‌ریزی کرده است. با برگزاری نمایشگاه‌ها در سال ۱۴۰۰ میزان اشتغالزایی بالایی در سراسر کشور خواهیم داشت و از سوی دیگر گردش مالی قابل‌توجهی نیز ایجاد خواهد شد. اعتقاد ما بر این است که برگزاری رویدادهای نمایشگاهی موجب رونق در عرصه صنعت و تولید خواهد شد.

چراغ واحدهای صنعتی که به‌دلیل شرایط ناشی از شیوع ویروس کرونا خاموش شده بودند با فعال شدن نمایشگاه‌ها، دوباره روشن خواهند شد و می‌توانیم در سال جدید شکوفایی صنعت نمایشگاهی را نظاره کنیم. هدف بزرگ ۵۰ میلیارد دلار درآمد صادرات غیرنفتی در سال با برگزاری نمایشگاه‌ها قابل تحقق است. ما معتقدیم این مهم با پشتکار و تلاش تک‌تک فعالان این حوزه شدنی است.

علاوه بر برگزاری رویدادهای مهم داخلی و خارجی، در مهرماه امسال، رویداد اکسپو در کشور امارات و شهر دوبی برگزار خواهد شد. این نمایشگاه بین‌المللی می‌تواند فرصت خوبی را در اختیار کشور ما قرار دهد. در همین زمینه باید تلاش کنیم تا از این فرصت به‌دست آمده نهایت استفاده را ببریم.

امارات از برگزاری رویداد اکسپو اهدافی مانند توسعه صنعت گردشگری، تبدیل شدن به بزرگ‌ترین پایگاه صادرات مجدد و گسترش ترانزیت حمل‌ونقل در خاورمیانه را دنبال می‌کند. این کشور تاکنون افزون بر ۳۴ میلیارد دلار برای برگزاری اکسپو، سرمایه‌گذاری کرده است. بخش اعظم این سرمایه‌گذاری در راستای زیرساخت‌های اقتصادی، شبکه پیشرفت حمل‌ونقل، ایجاد و توسعه فرودگاه، ایجاد خطوط مترو و ساخت شهرک‌های جدید بوده است. در این بین، افزایش آگاهی درباره چالش‌های بشر، بهره‌گیری از فرصت‌های مناسب برای توسعه روابط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی میان کشورها، امکان شناخت این فرصت‌ها و استفاده از آنها بین ملت‌های مختلف، برقراری ارتباط میان کشورهایی که از فناوری پیشرفته بهره‌مند هستند و کشورهایی که خواهان این فناوری‌ها هستند، تحکیم روابط سیاسی و اقتصادی بین کشورها، توسعه صنعت گردشگری، گردشگری سلامت، اکوتوریسم و معرفی جاذبه‌های تاریخی و باستانی، معرفی پیشرفت‌هایی در بخش فناوری‌اطلاعات و ارتباطات از جمله هوش مصنوعی، بیوفناوری و انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر از جمله مهم‌ترین اهداف ما برای حضور در این رویداد مهم فرهنگی دنیاست.

بااین همه، در سال ۲۰۲۰ به علت شیوع بیماری کرونا و برگزار نشدن بسیاری از نمایشگاه‌ها، صنعت نمایشگاهی افزون بر ۲۲۴ میلیارد دلار متضرر شده است. پس از شیوع این ویروس، امریکای شمالی ۹۰ میلیارد دلار، قاره اروپا ۷۳ میلیارد دلار، منطقه آسیا و حوزه اقیانوس آرام ۵۲ میلیارد دلار و سایر مناطق ۹ میلیارد دلار خسارت دیده‌اند. همچنین به‌دلیل عدم حضور مشارکت‌کنندگان در نمایشگاه‌های بین‌المللی و عدم امکان مذاکره حضوری با مشتریان و بازدیدکنندگان، از انعقاد ۳۷۰ میلیارد دلار قرارداد جلوگیری شد. افزون بر ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار فرصت شغلی نیز در سال ۲۰۲۰ به‌دلیل عدم برگزاری نمایشگاه‌ها از دست رفت. صنعت نمایشگاهی در جهان یکی از صنایعی است که بیشترین میزان اشتغالزایی را دارد و هر مترمربع برگزاری نمایشگاه، ۷.۵ روز اشتغالزایی ایجاد می‌کند و در کنار هر نمایشگاه، ۱۵۰ رسته شغلی فعال می‌شود. همین موضوع این صنعت را به عنوان یک حوزه مهم و حیاتی در اقتصاد جهان مطرح کرده است. امیدواریم این همکاری در سال ۱۴۰۰، ادامه پیدا کرده و فضا به سمت و سویی برود که کوچک‌ترین دغدغه‌ای در این زمینه نداشته باشیم.

نظر گاه

تجارت خارجی ایران مشکلات و راهکارها

علی پالیز / پژوهشگر اقتصاد:

مسئله تجارت خارجی، افزایش صادرات غیرنفتی و در نتیجه ایجاد اشتغال به کرات در اسناد بالادستی نظام جمهوری اسلامی ایران بیان شده است.

با همه‌گیری ویروس کووید ۱۹، حجم تجارت جهانی دچار کاهش ۳۰ درصدی شده است. به گفته رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و اتریش، حجم تجارت جهانی در سال ۲۰۲۰ به سطح قبل از بحران مالی سال ۲۰۰۸ کاهش پیدا خواهد کرد.

بنا بر اعلام رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران، صادرات غیرنفتی در ۳ ماه نخست سال گذشته حدود ۶.۳ میلیارد دلار بود که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴۴ درصد کاهش پیدا کرد.

کاهش درآمدهای نفتی برخی از شرکای تجاری ایران از قبیل عراق، باعث کاهش قدرت خرید آنها و در نتیجه کاهش صادرات ایران به آن کشورها شد.

مشکل بازگشت ارز حاصل از صادرات در شرایط تحریم، باعث دوچندان شدن مشکل کاهش صادرات نفتی و غیرنفتی شد. این مسئله با بی‌تدبیری یا سوءمدیریت باعث مشکلات زنجیره‌ای مانند کسری بودجه کشور، کاهش منابع ارزی، مشکل در واردات کالاهای اساسی، خلق پول و افزایش پایه پولی شد که خود نتایجی ازجمله تورم لجام‌گسیخته، رکود، بیکاری و کاهش منابع ارزی را دربر داشت.

حال برای تکرار نشدن مشکلات سال گذشته، برای جبران کسری بودجه باید اقدام به افزایش صادرات نفتی و غیرنفتی و مهم‌تر از آن بازگشت ارز حاصل از صادرات کنیم.

از سوی دیگر، افزایش صادرات مهم‌ترین بحث در مقوله تجارت خارجی است و مهم‌تر از بحث صادرات، چگونگی بازگشت ارز حاصل از صادرات برای تامین کالاهای اساسی مورد نیاز و تامین ارز به صورت مصارف اسکناس است. پرواضح است که بحث صادرات در صورتی که بازگشت ارز حاصل از آن مقدور نباشد، اتلاف منابع تلقی می‌شود. با وجود این مسئله که بخش مهمی از اقتصاد ایران دولتی است، پیشنهاد می‌شود:

۱. سازمانی مستقل و تام‌الاختیار در امور گمرکات کشور ایجاد شود تا صادرکنندگان با متولی واحد در ارتباط باشند و با حذف بروکراسی اداری در امور صادرات، میزان صادرات غیرنفتی افزایش پیدا کند.

۲. با برخی کشورهای همسایه مانند ترکیه، عراق، امارات متحده عربی و افغانستان که جدی‌ترین مقاصد صادراتی ایران هستند، تفاهمنامه ایجاد گمرک واحد مورد قبول طرفین امضا شود تا صادرکنندگان با یک گمرک واحد در ارتباط باشند و امور اداری مربوط به صادرات تنها از سوی یکی از طرفین اجرا شود.

۳. صادرکنندگان برای واردات مواد اولیه موردنیاز و همچنین واردات کالاهای اساسی نیازمند تامین ارزی هستند و اگر اختیار عمل در بازگشت ارز داشته باشند، به شیوه بهتری می‌توانند عمل کنند. با این وجود توصیه می‌شود معافیت رفع تعهد ارزی دوباره برقرار شود.

۴. تاسیس بانک مشترک بین ایران و کشورهای همسایه که با پول رایج دو کشور تبادل داشته باشد، می‌تواند مشکلات مربوط به بازگشت ارز حاصل از صادرات را تسهیل کند.

۵. برپایی نمایشگاه‌های مشترک و احیای بازارچه‌های مرزی، تسهیل‌کننده افزایش صادرات خواهد بود.

۶. با ایجاد شهرک‌های صنعتی در مرز ایران با کشورهای همسایه مانند ترکیه می‌توان هم انرژی موردنیاز بخش‌های تولیدی را صادر کرد و هم به نوعی جذب سرمایه‌گذاری را شاهد بود.

۷. دولت اقدام به انعقاد توافقنامه‌هایی کند که از طریق آنها بتواند نیازهای اساسی کشور را از طریق کانال‌های مالی همسایگان مورد هدف صادرات کالاهای ایرانی وارد کند.

به عنوان مثال، ترکیه در ۱۴۴ کشور دنیا دفتر بازرگانی دارد که می‌توان با واردات از طریق کانال مالی ترکیه نیازهای کشور به کالاهای اساسی را برطرف کرد. این مسئله باعث تسهیل در دور زدن تحریم‌ها و درنتیجه صادرات کالای تولیدی و واردات کالاهای اساسی می‌شود.

توسعه تجارت با اعتمادسازی و برنامه‌ریزی میسر است

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

با طولانی‌شدن بحران کرونا و وقفه در صادرات و واردات کشور، تامین و واردات مواد اولیه همچنان یکی از بزرگ‌ترین مشکلات حوزه تولید و تجارت به شمار می‌رود؛ تا جایی که فعالان بخش خصوصی از آن به‌عنوان بحران یاد کرده و تاکید می‌کنند اگر برای این بزرگ‌ترین چالش پیش‌روی اقتصاد مولد کشور، چاره‌ای اندیشیده نشود، تبعاتش در عرصه اقتصاد و اشتغال، جدی و سنگین خواهد بود. در همین حال نهاد تجاری- اقتصادی سازمان ملل متحد نیز در گزارشی پیش‌بینی کرده احیای تجارت جهانی در پایان ۳ ماه نخست سال ۲۰۲۱ که مصادف با شروع سال ۱۴۰۰ خورشیدی است به دلیل مختل ماندن صنعت نفت تحت تاثیر همه‌گیری ویروس کرونا، دوباره ضعیف خواهد شد. آنکتاد پیش‌بینی کرده تجارت کالا در ۳ ماه نخست سال ۲۰۲۱ در مقایسه با ۳ ماه قبلی ۱.۵ درصد کاهش پیدا می‌کند و تجارت خدمات ۷ درصد کاهش خواهد داشت. با توجه پیش‌بینی‌های یادشده در نخستین پرونده ۱۴۰۰ پیشنهادات کارشناسان برای ایجاد رونق در بخش‌های مختلف اقتصاد را بررسی کردیم. آنچه در ادامه می‌خوانید نظر کارشناسان حوزه تجارت است که در گفت‌وگو با صمت عنوان شده است.

عکس: صمت

بروکراسی عامل کاهش رتبه ریسک اعتبار صادراتی

عبدالمجید شیخی- کارشناس اقتصاد

بسیاری از کارشناسان عامل اصلی و تاثیرگذار در کاهش رتبه ریسک اعتبار صادراتی کشور را ناشی از مشکلات داخلی و اداری موجود در نظام اقتصادی کشور می‌دانند و معتقدند این عوامل بسیار بیشتر از عواملی چون تحریم‌ها و مشکلات انتقال پول در رتبه پایین ریسک اعتبار صادراتی موثر هستند. البته نمی‌توان این رتبه را بی‌تاثیر و مجزا از موضوع تحریم‌ها و مشکلات اقتصادی کنونی کشور مورد بررسی قرار داد اما حقیقت این است که ریشه اصلی ناکامی تجارت کشور، داخلی است.

مهم‌ترین عامل در بروز این مشکل فرآیند طولانی بروکراسی اداری در حوزه تجارت کشور است و متغیرهای موثر در این رتبه‌بندی عموما تحت تاثیر منفی بروکراسی‌های اداری هستند. می‌توان نقش همین مشکل را در گزارش فضای کسب‌وکار کشور در گزارش سالانه بانک جهانی نیز مشاهده کرد. به همین دلیل می‌توان بروکراسی اداری را بلای جان توسعه کشور در حوزه‌های مختلف دانست. کشور برای اینکه بتواند از این بحران عبور کند نیاز عمده به تسهیل قوانین و تمرکز بر حوزه تجارت دارد. ایران درحال‌حاضر به دلیل کاهش ارزش پول ملی در حوزه صادرات حاشیه سود و مزیت بالایی پیدا کرده است و درنتیجه ریسک صادرات را کاهش می‌دهد. درباره بازگشت ارز نیز صادرکنندگان می‌توانند با استفاده از راهکارهایی مثل تهاتر این مشکل را برطرف کنند. درنتیجه می‌بینیم که تمام موانع خارجی در مسیر تجارت کشور قابل برطرف‌شدن است و تنها بروکراسی‌های اداری است که به این بخش ضربه می‌زند. راهکار عملی برای گذر از این بحران در شرایط کنونی تمرکز بر صادرات است. در هر حال صادرات در کشور زمانی می‌تواند شکوفا شود که تولید و جهش تولید به ثمر بنشیند و تولیدات داخلی با ایجاد ارزش افزوده به بازارهای خارجی وارد شوند. از سوی دیگر زنده کردن بعد دیپلماسی تجاری کشور، در بهبود وضعیت رتبه ریسک اعتبار صادراتی ایران تاثیر بسزایی خواهد داشت که این کار در حوزه مسئولیت‌های وزارت امور خارجه و ابزارهایی مانند رایزنان بازرگانی است. در بهبود شرایط فعلی نهادهایی مانند وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین بانک مرکزی به‌شدت می‌توانند تاثیرگذار باشند و با ایجاد تسهیلات و حمایت‌های مناسب، بسترهای لازم را برای بهبود رتبه ریسک اعتبار صادراتی ایران آماده کنند.

اعتمادسازی برای هر دو طرف معامله

محمد محمدپور عمران- کارشناس اقتصاد

در دنیا موضوع تجارت بین‌الملل در حالتی که در آن اعتماد وجود دارد یا حالتی که با بی‌اعتمادی پیش می‌رود، دو مسیر کاملا متفاوت دارد.

در حالت اعتماد که شرایط نوین در تجارت امروز نیز آن را می‌طلبد، بسیاری از شرایط برای دو طرف معامله برمبنای همین اعتماد شکل می‌گیرد؛ یعنی در این وضعیت مزیت‌هایی مانند قراردادهای طولانی، پیش‌پرداخت مبادلات تجاری، بیمه‌ها، امتیازات تجاری و اعتبارات صادراتی برقرار خواهد بود و طبیعی است که با وجود این امتیازات، مبادلات تجاری برای هر دو طرف سهل، کم‌خطر و بلندمدت باشد.

در این شرایط وضعیت کاملا برعکس است؛ یعنی اگر بنا بر این باشد که تجارت در شرایط بی‌اعتمادی شکل بگیرد، بیشترین و بهترین پیشنهادات تجاری مورد موافقت قرار نمی‌گیرد و شاید ۹۰ درصد موارد پیشنهادی به دلیل همین موضوع از دست برود.

درواقع همین ۱۰ درصد باقی‌مانده از پیشنهادات تجاری هم باید بهترین شرایط و نازل‌ترین قیمت‌ها را برای طرف قرارداد تامین کند تا وی تمایل به امضای قرارداد داشته باشد که این موضوع مساوی با کسب سود کمتر و تعهدات بیشتر برای صادرکننده است.

در بازارهای تجاری امروز یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها برای بازارهای مناسب تجاری همین درجه ریسک صادراتی است که متاسفانه ایران در این زمینه حائز رتبه مطلوبی نیست. دلیل اصلی این موضوع به وضعیت روابط ایران با کشورهای دیگر بازمی‌گردد.

خروج از این وضعیت نیاز به تغییر رویکرد دیپلماسی و نیز تمرکز بر مولفه‌های اثرگذار در حوزه تجارت دارد که باید در دو بخش دولتی و خصوصی به آن پرداخته شود.

آمارهای صحیح و اطلاعات شفاف باعث می‌شود سرمایه‌های موجود در حوزه تجارت به شکل بهینه به مصرف برسند و از هدررفت آنها جلوگیری شود

نیاز به صادرات مهندسی‌شده داریم

بهمن صالحی- دبیرکل انجمن صادرات خدمات فنی مهندسی ایران

یکی از موضوعاتی که در چند سال اخیر به‌عنوان یکی از عوامل توسعه تجاری کشور از آن یاد می‌شود، صادرات خدمات فنی مهندسی است.اهمیت این موضوع از آنجا مشخص می‌شود که تقریبا تمام نهادهای بالادست حکومتی بر ضرورت توجه به این موضوع تاکیدهای فراوان داشته‌اند، اما سوی دیگر این سکه گلایه‌های فعالان این بخش درباره حمایت‌های ناکافی دولت و نهادهای سیاست‌گذار از خدمات فنی و مهندسی و صادرات در این حوزه بوده است.

اگر بخواهیم مثبت به موضوع خدمات فنی مهندسی کشور نگاه کنیم، می‌بینیم توان مهندسی ایران در منطقه بسیار بالاست و می‌توان گفت پس از روسیه کشور دیگری جز ایران به این حد از توان نرسیده است. از نظر تعداد فارغ‌التحصیلان رشته‌های فنی مهندسی نیز می‌بینیم که رتبه ایران در رده‌بندی جهانی همواره در میان ۵ کشور برتر بوده است.

همچنین کشور ما در ۲۰ تا ۳۰ سال اخیر در زمینه صادرات خدمات فنی مهندسی فعال بوده و حتی باوجود پیشرفت‌هایی که در سال‌های اخیر در کشورهایی مانند ترکیه حاصل شده، این کشورها نتوانسته‌اند بیش از ایران، حرفی برای گفتن داشته باشند.

باوجود این ظرفیت بالا، مشکل این بخش چیست؟ حقیقت این است که ورای همه این مزایا و ظرفیت‌ها می‌بینیم که کشور ما در این سال‌ها نتوانسته در این حوزه به‌شکل موفق عمل کند و در مقام مقایسه، آمارها نشان می‌دهد ترکیه در سال گذشته میلادی حدود ۳۵ میلیارد دلار صادرات خدمات فنی مهندسی داشته، درحالی‌که بهترین دستاورد ما در سال ۹۰ با حدود ۵ میلیارد دلار بوده است.

تاسف‌بارتر اینکه در سال ۹۰ ما ثبت ضریب رشد ۳۸ درصد داشتیم و اگر با همان روند به حرکت خود در این حوزه ادامه می‌دادیم، می‌توانستیم تا سال ۹۵ یا ۹۶ ارزآوری قابل‌توجه حدود ۲۵ میلیارد دلاری از این حوزه داشته باشیم، اما می‌بینیم که امروز این رقم به کمتر از ۵۰۰ میلیون دلار سقوط کرده است.

این یعنی کشور ما توان مهندسی و مهندس فرهیخته به میزان قابل‌قبول دارد اما از سازکاری که حتی از آن در سال‌های گذشته با موفقیت استفاده کرده، امروز به‌درستی استفاده نمی‌کند.

پرداختن و تمرکز بر این بخش علاوه بر ارزآوری و دستیابی به بازارهای هدف جدید می‌تواند موجب اشتغالزایی، تولید و توسعه اقتصادی کشور شود، زیرا در صادرات خدمات فنی مهندسی، افراد متخصص بی‌شک تمایل خواهند داشت از محصولات و کالاهای کشور خود در انجام پروژه‌های مختلف استفاده کنند که این موضوع باعث افزایش صادرات کالاهای فنی مهندسی از کشور و متعاقب آن افزایش تولید و اشتغالزایی می‌شود.

ارتباط راهبردی اقتصادی و ورود دانش‌های روز جهانی به کشور از دیگر دستاوردهای صادرات خدمات فنی مهندسی است. درحال‌حاضر نسل جوان و متخصص در این حوزه حضوری فعال دارند و باید از این ظرفیت‌های موجود استفاده شود تا در رشد اشتغال در داخل و خارج از کشور موثر باشند.

این یک حقیقت انکارناپذیر است که صادرات خدمات فنی مهندسی، تجارتی برمبنای چارچوب‌های نوین جهانی است و در بسیاری از موارد می‌توان اهداف تجاری کشورهای مختلف را برآورده کند. جدا از این موضوع باید توجه داشت صادرات خدمات فنی مهندسی برخلاف گونه‌های دیگر صادرات از ابتدا تا انتها مبتنی بر ارزش افزوده است و منابع طبیعی کشور را صرف نمی‌کند و به همین دلیل می‌تواند نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در ارزآوری واقعی برای کشور و جدا شدن اقتصاد کشور از تجارت نفتی داشته باشد.

ضمن اینکه صادرات خدمات فنی مهندسی می‌تواند نقش بسزایی در کارآفرینی، ایجاد اشتغال و ورود فناوری به کشور داشته باشد و ایران را همواره در سطح قابل‌قبولی از دانش فنی در منطقه حفظ کند و در نهایت اینکه صادرات خدمات فنی مهندسی می‌تواند بیشترین بهره‌وری را در اقتصاد مبتنی بر تجارت کشور داشته باشد.

متاسفانه به نظر می‌رسد آگاهی درستی در مسئولان در زمینه صادرات خدمات فنی مهندسی وجود ندارد و به دلیل همین فقدان آگاهی، درحالی‌که مسئولان و دست‌اندرکاران نهادهای بالادستی و دولت باید به‌دنبال جذب فعالان این عرصه و حمایت از فعالیت آنها باشند، فعالان این حوزه هستند که باید برای ایجاد این شناخت دوندگی کنند و در کریدورهای مجلس و راهروهای ادارات دولتی به توجیه فعالیت‌ها و برنامه‌های خود بپردازند، درحالی‌که چنین کارهایی توان فعالان این بخش را کاهش می‌دهد. درواقع اگر فعال این حوزه بخواهد تمام زمان خود را این‌گونه صرف کند، چه زمانی فرصت فعالیت در حوزه خود را خواهد یافت؟

اما در طول این سال‌ها حمایت قابل‌توجهی از این بخش انجام نشده است به طوری که حمایت‌ها در این حوزه همواره به صورت موردی، مقطعی، پروژه‌ای و سلیقه‌ای بوده است؛ یعنی هر وقت نهادهای بالادست اقتصادی با فهم و آگاهی بیشتر به این موضوع نزدیک شدند، به طور طبیعی به‌سوی برنامه‌های توسعه‌گرانه گرایش پیدا کردند اما در اغلب موارد وقتی این شناخت وجود نداشته، صادرات خدمات فنی مهندسی نیز از اولویت‌ها خارج شده است.

اگر بخواهیم یک نگاه مقایسه‌ای در وضعیت صادرکنندگان خدمات فنی مهندسی داشته باشیم، می‌توانیم متوسط عمر شرکت‌های فعال در این حوزه در کشور خود و کشور آلمان را با هم مقایسه کنیم. درحالی‌که متوسط عمر چنین شرکت‌هایی در آلمان بیش از ۳۰ سال است، این رقم در کشور ما به ۲.۵ تا ۳ سال می‌رسد.

فعالان ما در این بخش به‌دلیل مشکلات موجود ترجیح می‌دهند خود را بازنشست کنند و وارد حوزه‌های دیگر شوند.

ما اگر می‌خواهیم در صادرات خدمات فنی مهندسی به‌شکل مطلوب عمل کنیم، باید به این بخش بها بدهیم، این بخش را بشناسیم و برای آن برنامه‌های بلندمدت داشته باشیم.

این در حالی است که هنوز هم متاسفانه از نگاه برخی گروه‌های بالادستی صادرات خدمات فنی مهندسی همچنان فرار مغزها است. در این زمینه به نظر می‌رسد همه ما اعم از دولت، فعالان و رسانه‌ها مقصر بوده‌اند. اما شاید یکی از مهم‌ترین خلأها در این حوزه نبودن نمایندگان این بخش در دولت است.

وجود نماینده یا نمایندگانی در دولت که نگاه تخصصی به خدمات فنی مهندسی داشته باشند، می‌تواند بسیاری از مشکلات فعالان این بخش را کاهش دهد و دغدغه‌ها را در این حوزه کم کند.

برنامه‌ریزی درست آمار درست می‌خواهد

مسعود دانشمند- کارشناس اقتصاد

اصولا آمار و اطلاعات یکی از مبانی تصمیم‌گیری است؛ طبیعی است که اگر این آمار و اطلاعات صحیح باشد، می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های درست منجر شود و در مقابل اگر آمار و اطلاعات نادرست باشد، برنامه‌ریزی‌های نادرستی را نیز در پی خواهد داشت. بنابراین لازم و ضروری است نهادهایی که به تهیه و تنظیم آمار در هر حوزه از جمله اقتصاد می‌پردازند، این کار را به صورت دقیق و با شفافیت کامل انجام دهند.

البته متاسفانه در آمارهای اقتصادی موجود در کشور جنبه‌های کاملا متفاوت و متمایزی وجود دارد اما مهم‌ترین موضوع در این زمینه این است که نهادهای مختلف تهیه‌کننده آمار، با این پیش‌فرض که غرض‌ورزی در ارائه آمار وجود ندارد، به دلایل مختلف از جمله تفاوت فرمول‌ها و جامعه آماری، همواره نتایج متفاوتی را در موضوعات یکسان به‌دست می‌آورند. نمونه بارز آن آمارهای مربوط به نرخ تورم در کشور است که در آن اعداد و ارقام مرکز آمار ایران و بانک مرکزی تطابق خاصی با هم ندارند.

در این شرایط طبیعی است یک فعال اقتصادی که می‌خواهد براساس آمارها اقدام به تصمیم‌گیری کند، نمی‌داند کدام آمار را باید مبنای کار قرار دهد و در نتیجه به‌تدریج آمار را از مبنای برنامه‌ریزی‌های خود خارج می‌کنند. درحالی‌که آمار باید به قدری شفاف و درست باشد تا مخاطبان بتوانند آن را مبنای کار خود قرار دهند. فرض کنید یک واردکننده درنظر دارد برای تامین نیاز کشور اقدام به واردات برنج کند. برای اینکه این واردات به صورت موفق انجام شود، واردکننده باید از میزان مصرف برنج در کشور اطلاع داشته باشد، میزان سفارش‌ها را بداند، از حجم موجود در انبارهای کشور آگاه باشد و از میزان محموله‌های در راه کشور باخبر باشد؛ جدا از این موارد بازرگانان کشور باید از میزان کسری این کالا در کشور نیز مطلع باشند تا براساس این داده‌ها بتوانند به واردات بپردازند.

اگر واردکننده از این موارد بی‌اطلاع باشد و با آمارهای انتزاعی، مازاد بر میزان مصرف اقدام به واردات کند، مجبور خواهد بود محصول را برای مدت طولانی در انبار نگه دارد؛ در این مدت محصول کیفیت خود را از دست داده و در نهایت شاید به نرخ خرید هم به فروش نرود.

در زمینه صادرات هم وضعیت به همین شکل است و تنها برمبنای اطلاعات و آمار درست و به‌موقع می‌توان انتظار توسعه اقتصادی و تجارت موفق را داشت. آمارهای صحیح و اطلاعات شفاف باعث می‌شود سرمایه‌های موجود در حوزه تجارت به شکل بهینه به مصرف برسند و از هدررفت آنها جلوگیری شود.

توسعه صادرات در اولویت فولادسازان قرار گیرد

هدف‌گذاری برای شروعی جدید

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

صنعت فولاد از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای در ایران برخوردار است؛ این صنعت بر پایه بهره‌گیری از ظرفیت‌های غنی معدنی و منابع انرژی شکل گرفته است. براساس همین ظرفیت‌ها نیز رشد این صنعت مورد توجه قرار گرفته و تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴ هدف‌گذاری شده است. در همین راستا، این صنعت هر ساله گامی رو به جلو برای رشد ظرفیت و افزایش تولید بر می‌دارد. در سال ۱۴۰۰ نیز رشد ظرفیت و تولید در زنجیره فولاد هدف‌گذاری شده است. بدون تردید تحقق این حجم از تولید به الزاماتی نیاز دارد. بازار مصرف، یکی از اصلی‌ترین الزامات رشد تولید فولاد است.

از آنجاکه سرانه مصرف فولاد ایران به مراتب پایین‌تر از نیاز کشور به این محصول برآورد می‌شود، انتظار می‌رود بخش قابل‌توجهی از فولاد تولید شده در کشور به صادرات اختصاص یابد؛ درنتیجه توسعه صادرات فولاد و محصولات فولادی در رده مهم‌ترین اهداف فولادسازان در سال ۱۴۰۰ قرار دارد.

در ادامه از تصویب طرح توسعه و تولید پایدار زنجیره فولاد با تکیه بر تنظیم بازار این محصول باید به‌عنوان دیگر اتفاق مهم این حوزه در سال ۱۴۰۰ نام برد. به‌دنبال شدت گرفتن التهاب در بازار فولاد، نمایندگان مجلس شورای اسلامی اقدام به تصویب طرحی برای بازگشت ثبات به این زنجیره کردند. بررسی تکمیلی این طرح در سال ۱۴۰۰اجرایی می‌شود. هرچند فعالان صنعت فولاد با ورود نمایندگان بهارستان‌نشین به حوزه فولاد و تلاش برای تنظیم این بازار مخالف هستند اما نمایندگان تصویب‌کننده این طرح، به تدوین قانون برای این زنجیره اصرار دارند.

> توسعه صادرات در صنعت فولاد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و زمینه تحقق اهداف فولاد را فراهم می‌کند. به‌ویژه که نرخ فروش فولاد در سطح بین‌المللی در ماه‌های اخیر افزایش یافته و فرصتی برای سودآوری و ارزآوری در اختیار فولادسازان قرار گرفته است

رشد ظرفیت و تولید، هدف اصلی فولادسازان

سیدرضا شهرستانی، عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گفت‌وگو با صمت ضمن تاکید بر برنامه رشد ظرفیت و افزایش تولید فولاد در سال جاری گفت: قطع دخالت دولت در روند قیمت‌گذاری مهم‌ترین الزامی است که زمینه رشد تولید در صنعت فولاد را فراهم می‌کند.

در ادامه توسعه صادرات در این صنعت نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و زمینه تحقق اهداف فولاد را فراهم می‌کند، به‌ویژه که نرخ فروش فولاد در سطح بین‌المللی در ماه‌های اخیر افزایش یافته و فرصتی برای سودآوری و ارزآوری در اختیار فولادسازان قرار گرفته است.

▣ مدیریت تولید و تقاضا

عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد گفت: بیشترین ارزش‌افزوده ایجادشده در زنجیره فولاد به تولید محصول میانی (شمش و اسلب) اختصاص دارد. تمامی اسلب تولیدشده در کشور را می‌توان به تولید ورق فولادی اختصاص داد، چراکه بازار مصرف آن در داخل کشور وجود دارد. اما میزان تولید شمش فولادی کشور به مراتب بالاتر از نیاز صنایع داخلی است. انتظار می‌رود مجموع تولید شمش فولادی کشور در سال ۱۳۹۹ افزون بر ۲۱ میلیون تن باشد. حداکثر مصرف این محصول در بازار داخلی حدود ۱۰ میلیون تن برآورد می‌شود؛ بنابراین صادرات ۱۱ میلیون تنی این شمش ضروری و لازمه تداوم تولید در این صنعت است. هرچند صادرات این محصول در سال‌جاری مغفول ماند و نیازها برطرف نشد. بنابراین از متولیان امر انتظار می‌رود زمینه رشد فروش این محصولات را برای سال ۱۴۰۰ فراهم کنند.

▣ توقف صادرات بالادستی‌ها

شهرستانی ادامه داد: در همین حال انتظار می‌رود برای رشد و توسعه این زنجیره، صادرات در حلقه‌های بالادستی تا تولید آهن اسفنجی متوقف شود. البته تولیدکنندگان در حلقه‌های بالادستی نیز برای تداوم فعالیت خود به ارز نیاز دارند، در نتیجه می‌توان به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کرد که بخشی از ارز صادراتی حلقه‌های میانی در اختیار این تولیدکنندگان قرار گیرد تا نیاز این واحدها به ارز نیز برطرف شود.

وی با اشاره به ضعف در حلقه‌های نخست زنجیره فولاد همچون اکتشاف و استخراج گفت: جذب سرمایه به این بخش ضروری و لازمه توسعه این زنجیره است. تامین مواد اولیه مورد نیاز واحدهای فولادی لازمه تداوم فعالیت آنهاست، بنابراین این زنجیره باید به شکل همگون توسعه یابد.

شهرستانی درباره سودده نبودن فعالیت در حلقه‌های بالادستی زنجیره فولاد و راهکار رفع آن، گفت: قیمت کنسانتره،گندله و آهن اسفنجی براساس ضریبی از نرخ فروش شمش فولاد خوزستان تعیین می‌شود. طی ماه‌های گذشته نرخ فروش شمش فولادی در معاملات بورس کالا و براساس شیوه‌نامه فولادی دولت کاهش یافته است. در چنین شرایطی و با توجه به فرمول تعیین قیمت کنسانتره، گندله و سنگ آهن، از رقم فروش این محصولات نیز کاسته شده است. بنابراین همه تولیدکنندگان در زنجیره فولاد از روند قیمت‌گذاری دستوری متضرر می‌شوند. بدین ترتیب چنانچه روند قیمت‌گذاری حذف شود از یک‌سو بخش معدن به سوددهی می‌رسد، از سوی دیگر نیز همین سوددهی زمینه جذب سرمایه‌گذاران را به زنجیره فولاد فراهم می‌کند. در ادامه دولت نیز می‌تواند با اقدامات حمایت‌گرانه زمینه ورود بخش خصوصی را به حوزه معدن فراهم کند.

▣ قانون‌گذاری فولاد ممنوع

شهرستانی در پاسخ به سوالی مبنی بر تلاش نمایندگان مجلس شورای اسلامی به‌ویژه اعضای کمیسیون صنایع و معادن برای ورود به بحث فولاد و تصویب قانون برای این حوزه، گفت: تولید در صنعت فولاد موضوعی تخصصی است و ابعاد گوناگونی دارد. در همین حال فاکتورها و پارامترهای حاکم بر این صنعت نیز با گذشت زمان و تحت‌تاثیر جو بین‌المللی تغییر می‌کند.این زنجیره بسیار گسترده است و پیچیدگی‌های قابل‌توجهی دارد. فاکتورهای مختلفی همچون قیمت فروش در سطح جهانی، عرضه، تقاضا و میزان تولید هر حلقه از این زنجیره بر روند فعالیت این زنجیره اثرگذار است. بنابراین نمی‌توان نسخه واحدی برای کل این زنجیره نوشت و بهتر است تنظیم این بازار به وزارت صنعت، معدن و تجارت واگذار شود. وی با اشاره به توانمندی معاونت جدید معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: در چنین شرایطی روند تولید در زنجیره فولاد رو به بهبود می‌رود.

این فعال صنعت فولاد در پاسخ به سوالی درباره ارزیابی ورود کل محصولات زنجیره فولاد برای فروش اظهارکرد: چنانچه تمامی محصولات این زنجیره به بورس کالا وارد شوند و همه این محصولات از شمول قیمت‌گذاری خارج شوند می‌توان به بهبود شرایط امید داشت اما چنانچه در اجرای این طرح برای حلقه‌های مختلف تولید استثنا قائل شوند نباید به نتیجه‌بخش بودن ماجرا امید داشت؛ ضمن آنکه انتظار می‌رود با شکست روبه‌رو شود.

وی در پایان تاکید کرد: فولادی‌ها و اعضای انجمن تولیدکنندگان فولاد ضمن انتقاد به ورود مجلس شورای اسلامی به قانون‌گذاری در حوزه فولاد درخواست کرده‌اند تا روند تصویب این قانون متوقف شود. این درخواست از طریق معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت به مجلسی‌ها ابلاغ شده و انتظار می‌رود شاهد تغییر در روند بررسی این طرح در مجلس و خارج شدن آن از دستور کار باشیم.

> عزم نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای تنظیم بازار فولاد جدی است؛ بر همین اساس نیز نمایندگان مجلس شورای اسلامی پس از تصویب بودجه، دوباره طرح توسعه و تولید پایدار در زنجیره فولاد را با محوریت تنظیم بازار این محصولات در دستور کار قرار خواهند داد

شفافیت را جدی بگیرید

کیومرث فتح‌اله‌کرمانشاهی، دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی در گفت‌وگو با صمت مهم‌ترین هدف فعالان زنجیره فولاد را برای سال جاری رشد ظرفیت و افزایش تولید دانست. با توجه به منابع غنی معدنی و انرژی در کشور، ظرفیت‌های قابل‌توجهی از صنایع فولاد در کشور احداث شده است.

بنابراین امکان رشد تولید در این زنجیره مطابق با برنامه‌های بلندمدت و میان‌مدت و در همین حال، امکان تحقق برنامه‌های ۵ ساله توسعه‌ای و سند چشم‌انداز توسعه ۱۴۰۴ نیز وجود دارد.

دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی افزود: در طول سال‌های گذشته و با وجود تحریم‌های بین‌المللی اعمالی علیه ایران و به‌ویژه صنعت فولاد، فرصتی برای توسعه فناوری، بومی‌سازی و خودکفایی در بخش‌های فنی این صنعت به‌وجود آمد. در این میان با تکیه بر تحقیق و توسعه، همکاری میان دانشگاه و صنعت و نوآوری، گام‌های مثبتی برای توسعه صنعت فولاد برداشته شده است. تلاش‌های یادشده زمینه تحقق اهداف صنعت فولاد و رشد ظرفیت این صنعت را فراهم می‌کند.

▣ تولید، پیشران توسعه اقتصادی

این فعال صنعت فولاد افزود: در همین حال انتظار می‌رود با بهره‌گیری از ظرفیت‌های غنی معدنی و انرژی کشور برای ارتقای ظرفیت تولید در زنجیره فولاد بهره گرفت تا بدین‌ترتیب بخش تولید به‌عنوان پیشران توسعه اقتصادی عمل کند. در ادامه با فاصله گرفتن از خام‌فروشی مواد اولیه مورد نیاز واحدهای میان‌دستی و پایین‌دستی در زنجیره فولاد تامین شود. تکمیل زنجیره تولید زمینه ارزش‌آفرینی هرچه بیشتر و اشتغالزایی را فراهم می‌کند و در ادامه نیز امکان صادرات محصولات نهایی و صادرات حداکثری فراهم می‌شود. بدین ترتیب بخش قابل‌توجهی از مشکلات اقتصادی کشور برطرف خواهد شد.

کرمانشاهی در ادامه و در پاسخ به سوالی مبنی بر گلایه تولیدکنندگان صنایع پایین‌دستی فولاد از کمبود مواد اولیه با توجه به رشد دائمی ظرفیت در این زنجیره، گفت: راه‌حل رفع چالش‌های موجود در این زنجیره و رفع گلایه تولیدکنندگان، بازگشت شفافیت به این زنجیره است. شفاف‌سازی و فاصله گرفتن از هر گونه رانت زمینه رفع اختلافات این زنجیره را فراهم می‌کند. یعنی با بیان دقیق ظرفیت تولید در حلقه‌های گوناگون زنجیره فولاد و همچنین تبیین محل مصرف این محصولات، برای شفاف‌تر شدن هرچه بیشتر عملکرد این صنعت تلاش کرد.

دبیر سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی گفت: میزان تولید فولاد کشور به مراتب بیش از نیاز داخلی این محصول برآورد می‌شود؛ بنابراین توسعه صادرات در این زنجیره ضروری به‌نظر می‌رسد و در رده مهم‌ترین اهدافی است که از سوی فولادسازان در سال ۱۴۰۰ دنبال می‌شود.

وی تاکید کرد: البته صادرات فرآیندی است که یک شبه و با صدور بخشنامه و مصوبه به دست نمی‌آید. حضور در بازار هدف جهانی دشوار است؛ حفظ و نگهداری از این بازار نیز به مراتب سخت‌تر است؛ یعنی باید هزینه قابل‌توجهی را برای کسب یک بازار متحمل شویم. البته ماندگاری در بازار جهانی شرط و شروطی دارد.

در مسیر توسعه صادرات باید بپذیریم که به‌دنبال خام‌فروشی نباشیم و مواد اولیه را به کالاهای میانی و نهایی تبدیل و صادر کنیم تا از یک‌سو ارزش‌افزوده بیشتر و از سوی دیگر، زمینه اشتغالزایی فراهم شود و در نهایت شاهد ارزآوری هرچه بیشتر برای کشور باشیم. بنابراین درمجموع تقویت صادرات با تکیه بر ارزش‌آفرینی ضروری به‌نظر می‌رسد.

▣ مقررات‌زدایی ضروری است

این فعال صنعت فولاد در پاسخ به سوالی درباره ورود مجلس به تنظیم بازار فولاد و تلاش نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای تصویب طرحی در این زنجیره در سال ۱۴۰۰ گفت: ما در کشور با ازدیاد قوانین و مقررات روبه‌رو هستیم؛ در چنین شرایطی مقررات‌زدایی ضروری است. یعنی کاهش قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها، الزامی و از پیش‌شرط‌های توسعه است. درنتیجه افزودن به این قوانین و مقررات چالش‌های حاکم بر این بخش را بیشتر می‌کند.

چالش اصلی زنجیره فولاد به بخش توزیع باز می‌گردد؛ بنابراین چنانچه نظام عرضه و توزیع زنجیره فولاد برطرف شود، می‌توان به بهبود شرایط این زنجیره امید داشت. اگر عرضه و تقاضا واقعی در زنجیره فولاد جریان داشته باشد، می‌توان به بازگشت ثبات و آرامش به این زنجیره امیدوار بود. در ادامه نیز نهادهای مسئول نظارت بر روند توزیع را بر عهده بگیرند. بدین ترتیب چالش‌های این زنجیره به آسانی رفع می‌شوند.

عزم مجلس برای تنظیم بازار فولاد

سیدجواد حسینی‌کیا، نماینده مردم سنقر و کلیایی در مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت تاکید کرد: عزم نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای تنظیم بازار فولاد جدی است؛ بر همین اساس نیز نمایندگان مجلس شورای اسلامی پس از تصویب بودجه، دوباره طرح توسعه و تولید پایدار در زنجیره فولاد را با محوریت تنظیم بازار این محصولات را در دستور کار قرار خواهند داد.حسینی‌کیا درباره درخواست فولادسازان بر خروج مجلس از روند تصویب قانون برای زنجیره فولاد گفت: شاید ایرادهایی به این طرح وارد باشد که امکان بررسی و اصلاح آن وجود دارد، اما همچنان باید اقرار کرد نظام‌مند کردن زنجیره فولاد بهتر از تداوم شرایط کنونی است. در طول بیش از یک سال گذشته زنجیره فولاد با انواع چالش‌ها روبه‌رو و اعتراضات گسترده‌ای از سوی فعالان این زنجیره و مصرف‌کنندگان نهایی را شاهد بوده است. همین جنجال‌ها نیز زمینه ورود مجلسی‌ها را به این حوزه باز کرد. در چنین فضایی و با تداوم این التهابات، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و اعضای کمیسیون صنایع و معادن خود را موظف به رفع این چالش‌ها می‌دانند. وی در ادامه و در پاسخ به این سوالی مبنی بر اینکه فعالان زنجیره فولاد معتقدند ورود نمایندان مجلس به تنظیم بازار فولاد غیرکارشناسی است، گفت: بررسی این طرح به کمیسیون تخصصی معادن و صنایع واگذار شده و بر همین اساس نمی‌توان اصولی بودن و کارشناسی بودن آن را زیر سوال برد. البته این احتمال می‌رود با تصویب قانون برخی از فعالان زنجیره فولاد متضرر شوند اما در کلان قضیه باید منتظر اتفاقات خوبی باشیم.

سخن پایانی

رشد تولید و افزایش صادرات از مهم‌ترین هدف‌گذاری‌ها برای صنعت فولاد در سال ۱۴۰۰ به‌شمار می‌رود. تحقق هدف یادشده با توجه به زیرساخت‌های ایجادشده در این صنعت دور از ذهن نیست. با این وجود باید مقررات‌زدایی لازمه بهبود تولید و صادرات است؛ بنابراین تصویب قانون برای زنجیره فولاد به منزله سخت‌تر کردن هرچه بیشتر فعالیت در این زنجیره است.

یادداشت

مقررات‌زدایی رمز موفقیت در سال ۱۴۰۰

علی‌محمد زمانی
مدیرعامل شرکت صبافولاد زاگرس

زنجیره فولاد و فعالان این زنجیره از توانمندی و ظرفیت کافی برای تحقق برنامه‌های رشد تولید برخوردار هستند. البته این رشد نیازمند الزاماتی همچون افزایش سرانه مصرف فولاد در سطح کشور و همچنین ارتقای صادرات این محصولات در بازار بین‌المللی است. بنابراین در کنار تلاش برای رشد تولید فولاد در حلقه‌های گوناگون این زنجیره، افزایش مصرف این محصول در بازار داخلی و صادرات آن نیز باید مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گیرد.

رشد مصرف فولاد در بازار داخلی، تابعی از اجرای پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وساز است. در طول سال‌های گذشته نسبت تسهیلات مسکن در مقایسه با تورم و نرخ فروش مسکن به مراتب کاهش یافته است. این تسهیلات در حال حاضر کمتر از ۲۰ درصد بهای خرید مسکن را به خود اختصاص می‌دهد. این درحالی است که انتظار می‌رود تسهیلات اختصاص یافته به بخش مسکن ۸۰ درصد نرخ خرید یک واحد مسکونی را شامل شود. نبود موازنه میان تسهیلات ارائه‌شده از سوی بانک‌ها برای خرید یک واحد مسکونی، اصلی‌ترین مانع در مسیر رشد مصرف فولاد در بازار داخلی ایران است. در همین حال سایر محصولات ساختمانی نیز با رکود مصرف داخلی روبه‌رو هستند.

همانطور که پیش‌تر هم اشاره شد، توسعه صادرات دیگر عامل موثر در مسیر ارتقای مصرف و به‌دنبال آن توسعه تولید فولاد و محصولات فولادی است. هرچند در طول یک سال اخیر شاهد سنگ‌اندازی در مسیر صادرات محصولات فولادی بوده‌ایم. تحت‌تاثیر این اقدامات ناصواب نیز از صادرات محصولات نهایی این زنجیره هم کاسته شد. عرضه نشدن ماده اولیه کافی برای تولید فولاد در معاملات بورس کالا نیز از مهم‌ترین دلایل کاهش صادرات محصولات فولادی است. با آنکه وزارت صنعت، معدن و تجارت واحدهای فولادی را موظف کرد ۶۰ درصد محصول خود را در بازار داخلی عرضه کنند اما این هدف اجرایی نشد. بدین‌ترتیب بازارهای صادراتی ما از دست رفت. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که حفظ بازار صادراتی اهمیت دارد؛ چراکه در غیاب یک فولادساز، سایر رقبا به سرعت این جایگاه را از آن خود می‌کنند. در ادامه نیز بازگشت مجدد به بازار از دست رفته به مراتب دشوار است.

متاسفانه بسیاری از کشورهای همسایه که در گذشته خود واردکننده محصولات فولادی بودند، در سایه کمبود این محصولات به سمت سرمایه‌گذاری و ساخت واحدهای تولیدکننده محصولات فولادی پیش رفته‌اند. درنتیجه برخی از این کشورها خود نیازشان به محصولات فولادی را تامین می‌کنند. در چنین شرایطی که رقابت فولادسازان داخلی در سطح بین‌المللی دشوارتر شده، انتظار می‌رود سیاست‌های داخلی به‌گونه‌ای تنظیم شود که توان رقابت ما در بازار جهانی با استراتژی‌های اشتباه از این سخت‌تر نشود.

در ادامه باید خاطرنشان کرد که چنانچه عزم مسئولان بر توسعه صادرات باشد باید در گام نخست مقررات‌زدایی در اولویت اقدامات آنها باشد. نمایندگان مجلس شورای اسلامی به بال آن هستند تا در سال جاری طرحی را با هدف تنظیم و توسعه بازار فولاد مصوب کنند. اما تصویب قانون زمینه بازگشت آرامش به این بازار را فراهم نمی‌کند.

شرایط بازار متاثر از عرضه و تقاضاست. در حال حاضر نیز با حجم انبوهی از قوانین، مقررات و بخشنامه‌ها برای زنجیره فولاد روبه‌رو هستیم. اما این مقررات تاکنون نتوانسته‌اند زمینه تنظیم بازار فولاد را فراهم کنند. حال چنانچه نمایندگان مجلس با اصرار قوانینی را برای این زنجیره تصویب کنند نباید به اثرگذاری و موفقیت آن در اجرا امید داشته باشند. در واقع تنها فعالیت در این زنجیره دشوارتر می‌شود.

تنها قانون مورد استفاده که اثر مثبتی بر تنظیم بازار فولاد دارد، تعیین سهمیه فروش برای فولاد و محصولات فولادی در بازار داخلی و بین‌المللی است که زمینه حمایت از مصرف‌کننده و تولیدکننده را فراهم می‌کند. محدودیت هرچه بیشتر تحت لوای قانون و مصوبه و بخشنامه و دستورالعمل اثرات منفی بر بازار فولاد خواهد داشت.

یادداشت

برنامه‌ریزی بر پایه نیازسنجی

محمدرضا بهرامن
رئیس خانه معدن ایران

با ورود به سال ۱۴۰۰ ضرورت بررسی برنامه‌های گذشته برای تدوین طرح‌های آینده و پیش‌رو، بیش از پیش احساس می‌شود. یکی از مهم‌ترین برنامه‌ریزی‌های آینده‌نگر، برنامه توسعه کشور است و در سال آینده هفتمین دوره آن تدوین خواهد شد که بر روند پیشرفت و توسعه همه‌جانبه کشور تاکید دارد. چشم‌اندازهای طرح‌های پیش روی توسعه کشور و میزان تاثیر آن در پاسخگویی به مطالبات فعالان معدنی، یکی از مهم‌ترین بحث‌های امروزه در حوزه معدن است. امروزه بخش معدنی کشور درگیر مشکلاتی است که می‌توانند آثار منفی خود را در سال‌های آینده از جمله برنامه‌های توسعه کشور نشان دهند. برای مثال، متاسفانه طی سال‌های اخیر امکانات و تجهیزات موردنیاز فعالیت‌های معدنی اعم از اکتشاف و برخی فناوری‌های بهره‌برداری معدنی فراهم نشده است. اگر همین رویه را ادامه داده و حل این دست مشکلات را طرح‌های آینده خود قرار ندهیم، حوزه معدنی کشور بخش به‌ویژه اکتشافات معدنی دچار مشکلات جدی خواهند شد. در قانون ششم توسعه برنامه‌های مناسبی در راستای گسترش بخش معدنی تدوین شده بود اما بنا بر دلایلی قسمتی از آنها عملی نشدند. تا آنجا که می‌توانیم اعلام کنیم برخی تصمیمات اتخاذ شده در سال گذشته، در جهت رشد و توسعه بخش معدنی کشور نبوده و راه پیشرفت را نیز ناهموار کردند. از جمله این تصمیمات می‌توان به ایجاد محدودیت‌های صادراتی مواد معدنی اشاره کرد. متاسفانه در سال‌های اخیر نتوانستیم نسبت به سهم ذخایر و استخراج معدنی کشور، موفقیتی در بازارهای صادراتی داشته باشیم. این موضوع، مسئله بسیار مهمی است که بررسی و اصلاح آن باید در اولویت قرار گیرد. می‌توان گفت که ریشه این‌گونه تصمیمات، کمبود شناخت از وضعیت معدنی موجود کشور بوده که باید با شناسایی دقیق بخش معدن، کاستی‌ها و نقاط قوت، از این دست اقدامات آسیب‌زا جلوگیری شود. بنابراین به نظر می‌رسد بهتر است در برنامه هفتم توسعه نیازهای توسعه‌ای کشور تعریف شوند. باید امروز شاخص‌های مرتبط و کارآمدی درنظر گرفته شده و سهم آینده هر بخش معدنی کشور به‌ویژه گلوگاه‌های آن، مشخص شود. سپس در راستای تحقق اهداف درنظر گرفته شده، برنامه‌ریزی مدون داشته باشیم. برای مثال، برای میزان صادرات مواد معدنی، سهمی را در آینده مشخص کنیم و در جهت تحقق آن تلاش کنیم. یکی از مباحث مهم معادن، آینده‌نگری اکتشافات معدنی است. باید برای آینده به‌ویژه در طرح‌های توسعه آینده کشور، میزان اکتشافات موردنظر تعیین شده و بررسی شود که برای تحقق اهداف، چه اقداماتی باید صورت گیرد. همچنین در بحث تامین ماشین‌آلات باید نیازهای این بخش به نحوی دقیق تعیین شده و شیوه حصول نیز روشن شود تا در راستای رفع آنها، به‌سرعت اقداماتی انجام شود. بدون شک با شناسایی دقیق نیازها، برنامه‌ریزی مدون و تصمیم‌گیری مناسب می‌توان به اهداف توسعه‌ای موردنظر در بخش معدن رسید. همچنین در بحث تامین ماشین‌آلات، نمی‌توان رسیدگی به سرانجام و جایگاه هیکو به‌عنوان تامین‌کننده بزرگ و توانمند ماشین‌آلات را نادیده گرفت. در ادامه تعیین شیوه سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها یکی از مهم‌ترین اقداماتی است که باید در سال‌های آینده به آن بپردازیم. به‌عنوان مثال، یکی از موارد مهم زیرساخت‌های معدنی که باید توجه شایانی به آن شود، حضور در بازارهای بین‌المللی است. ما باید در این بازارها برای معرفی ذخایر و معادن معدنی کشور به جهان بنا بر دلایل مهم متعددی تلاش کنیم. دلیل نخست و حائز اهمیت آن است که برخی مواد معدنی در ایران استخراج و فرآوری می‌شوند اما در تولیدات و مصارف داخلی کشور کاربردی ندارند. در عین حال این مواد معدنی، نیاز بسیاری از کشورها بوده و به‌راحتی می‌توانیم تامین‌کننده خوب بازارهای جهانی باشیم. در مجموع اگر خواستار توسعه و پیشرفت بخش معدن در سال‌های پیش رو هستیم، باید در تمامی موضوعات و مباحث اساسی امروزه معادن و بخش معدنی کشور دقیق شویم. در این صورت می‌توانیم برای هر قسمت برنامه‌ریزی مناسب داشته و در سال‌های آینده شاهد رفع موانع و توسعه‌های چشم‌گیر معدنی کشور باشیم.

کارشناسان برای بهره‌برداری بهتر از معادن پیشنهاد کردند

تسریع در تجمیع معادن کوچک

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

براساس اخبار منتشرشده ذخایر معادن کوچک تا ۳۰ سال آینده به پایان می‌رسد. این در حالی است که با فعالیت معادن کوچک‌مقیاس نیاز بازارهای محلی تامین شده و به دلیل هزینه تولید پایین و تعداد بالای ذی‌نفعان اقتصاد محلی رونق پیدا می‌کند. همچنین معادن کوچک‌مقیاس ۱۰ برابر معادن بزرگ اشتغال ایجاد کرده، انرژی کمتری مصرف و گاز گلخانه‌ای کمتری نیز تولید می‌کنند؛ تمام این موارد سبب شده این دسته از معادن نقش تاثیرگذاری در توسعه پایدار مناطق کمتر توسعه‌یافته داشته باشند. فعالان و کارشناسان معدنی با تکیه بر این مزیت‌ها خواستار توجه بیشتر به معادن کوچک‌مقیاس بوده و بر همین اساس سیاست تجمیع این معادن می‌تواند در سال ۱۴۰۰ با جدیت بیشتری دنبال شود. صمت در نخستین پرونده سال ۱۴۰۰ به مهم‌ترین فاکتورهای اقتصادی که نقشه راه توسعه اقتصاد در سال جدید را نمایان می‌سازد پرداخته و پای صحبت کارشناسان در حوزه‌های مختلف اقتصاد نشسته‌است.

فعالان معدنی توجه به معادن کوچک را جزو برنامه‌هایی می‌دانند که می‌تواند در اولویت سیاست‌های معدنی ۱۴۰۰ قرار گیرد.

عکس: آیدا فریدی

کوروش شعبانی: انتظار داریم که در سال آینده شاهد تحقق طرح تجمیع معادن کوچک‌مقیاس در جهت تامین نیازهای بخش معدنی کشور باشیم

فواید تجمیع معادن کوچک

نایب‌رئیس انجمن مس ایران با اشاره به ظرفیت‌ها و مزایای تجمیع معادن کوچک در گفت‌وگو با صمت گفت: ایران از لحاظ ظرفیت‌های معدنی از جایگاه خوبی در جهان برخوردار است به طوری که علاوه بر معادن بزرگ و مهم، در سراسر کشور شاهد وجود معادن کوچک‌مقیاس نیز هستیم که با تمهیدات مناسب می‌توان از این معادن بهره‌برداری موثر و بهینه کرد.

کوروش شعبانی افزود: به‌عنوان مثال، معادنی مانند معادن کوچک شن و ماسه استان تهران که تقریبا در یک منطقه قرار گرفته‌اند، همراه با طراحی مناسب علمی و فنی قابلیت اجماع با یکدیگر را دارند. با اجرای این طرح از برخی تهدیدات و اقدامات غیرفنی که در بعضی معادن کوچک صورت می‌گیرد، می‌توان جلوگیری کرد. همچنین با افزایش بهره‌وری معادن کوچک مقیاس، بسیاری از ملاحظات زیست محیطی و فنی برای این معادن می‌تواند به شیوه‌ای دقیق‌تر اجرا شود.

خوشه‌های معدنی در معادن مس

کوروش شعبانی افزود: با همین استدلال تجمیع معادن کوچک مس در دستور کار انجمن مس ایران قرار دارد. معادن مس کوچک‌مقیاس زیادی در سراسر کشور وجود داشته که فعالیت روی این معادن به‌تنهایی صرفه اقتصادی ندارد اما اگر این معادن کوچک در کنار یکدیگر به تجمیع برسند، شاهد بهره‌برداری بهتر این معادن خواهیم بود.

این فعال معدنی با اشاره به اینکه شیوه‌های مختلفی برای این اقدام وجود دارد، گفت: ازجمله این روش‌ها می‌توان به تاسیس یک واحد صنعتی فرآوری مشترک برای چند معدن مرتبط کوچک که در یک منطقه وجود دارند، اشاره کرد. به آن معنا که با یک فاصله مناسب از معادن کوچک، واحد صنعتی برای فرآوری مواد معدنی این معادن تاسیس شده و معادن در این صنعت معدنی سهیم شوند. در این صورت نوعی تجمیع اشتراکی در فرآوری برای معادن کوچک شکل می‌گیرد.

وی در ادامه تصریح کرد: در این نوع تجمیع معادن، تولیدکننده مواد اولیه واحدهای فرآوری بوده و هر معدن متناسب با سهمی که در تامین مواد اولیه دارد، در فرآوری و سوددهی این واحدهای صنعتی سهیم خواهد شد. در انجمن مس ایران این نوع تجمیع در قالب گروه، خوشه‌های معدنی نام‌گذاری شده است. انتظار داریم که در سال آینده شاهد تحقق طرح تجمیع معادن کوچک‌مقیاس در جهت تامین نیازهای بخش معدنی کشور باشیم.

نقش دولت در تجمیع معادن

نایب‌رئیس انجمن مس ایران به نقش دولت در تجمیع معادن اشاره کرد و گفت: با برنامه‌ریزی مناسب و همچنین با مشارکت و حمایت دولت، می‌توانیم به‌سرعت روند تجمیع معادن کوچک امیدوار باشیم.

همچنین سازمان ایمیدرو به‌عنوان یک نهاد دولتی، برای ایجاد زیرساخت‌های موردنیاز تجمیع معادن اقدامات موثری داشته است. در صورتی که دولت در سرمایه‌گذاری تجمیع معادن کوچک مشارکت کرده و زیرساخت‌های مناسب اجرای این طرح را برای فعالان معدنی فراهم کند، شاهد اتفاقات روشنی در راستای تجمیع معادن خواهیم بود.

شعبانی افزود: برخی از فعالان و کارشناسان معدنی، تجمیع معادن کوچک را فرصتی برای حضور نهادهای دولتی بر سر این معادن و کمرنگ شدن نقش بخش خصوصی در فعالیت‌های معدنی کشور می‌دانند که به نظر من این نگرانی بی‌مورد و بی‌اساس است.

> شهناز نوایی: مهم‌ترین مزیت تجمیع معادن کوچک اشتغال‌زایی است

تجمیع معادن قابلیت اجرا دارد

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو اجرای طرح تجمیع معادن کوچک را در راستای پیشرفت بخش معدنی کشور دانسته و در گفت‌وگو با صمت گفت: تاکنون شاهد اجرای طرح تجمیع چند معدن کوچک در استان سیستان و بلوچستان ازسوی بخش خصوصی بوده‌ایم.

امیر صباغ افزود: همچنین دیده شده که در استان‌های مختلف کشور برخی صاحبان معادن در جهت تجمیع تعدادی از معادن کوچک به منظور افزایش سوددهی، واحدهای فرآوری ماده معدنی در نزدیکی معادن خود تاسیس کرده‌اند. این اقدامات ضمن راه‌اندازی معادن کوچک غیرفعال، سوددهی بیشتری برای صاحبان این معادن به همراه خواهند داشت.

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو با تاکید بر اینکه تجمیع معادن کوچک به منظور افزایش بهره‌وری از این معادن، در کشور ما قابلیت اجرایی شدن داشته و اقدامی دور از ذهن نیست، گفت: انتظار می‌رود در سال آینده شاهد تجمیع مناسب و افزایش بهره‌وری معادن کوچک‌مقیاس و تولید سرمایه بیشتر این معادن باشیم.

جایگاه معادن بزرگ در صنایع

مدیر اقتصادی و توسعه سرمایه‌گذاری ایمیدرو ضمن تاکید بر نقش معادن بزرگ در کشور و اهمیت آنها در رفع نیازهای صنایع معدنی گفت: در کنار تجمیع معادن کوچک، می‌توانیم شاهد رخداد اتفاقات خوبی مانند افزایش اشتغالزایی و فعال‌سازی معادن کوچک راکد باشیم. از همین رو سازمان ایمیدرو در حال تدوین برنامه‌هایی به منظور تسهیل این روند تجمیع بوده تا ارزش افزوده مناسبی برای معادن کوچک کشور ایجاد شود. صباغ در ادامه افزود: اما با وجود تمام مزیت‌های تجمیع معادن کوچک، نباید اتکای رونق بخش معدن را بر دوش تجمیع این معادن بگذاریم چراکه عمده تولیدات کشور، برعهده معادن بزرگ‌مقیاس بوده و معادن کوچک حتی با تجمیع نمی‌توانند پاسخگوی نیازهای صنایع معدنی باشند. از همین رو برای حل مشکلات صنایع معدنی و بالا رفتن میزان تولید ناخالص کشور، باید همچنان عمده تمرکز بر معادن بزرگ و افزایش اکتشافات عمیق گذاشته شود.

آینده نگران کننده تجمیع معادن

با وجود نظر موافقان برای مزایای تجمیع معادن کوچک برخی دیگر از آثار منفی این طرح برای صاحبان معادن ابراز نگرانی می‌کنند. رئیس انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان سنگ آهن ایران یکی از افرادی است که نگران تحقق اهداف تجمیع معادن کوچک است. مهرداد اکبریان در گفت‌وگو با صمت گفت: زمانی که برنامه‌هایی با عنوان پیشرفت و توسعه بخش معدنی کشور مطرح می‌شود، نخست موضوعی مطلوب به نظر رسیده و مخالفتی با آن نمی‌توان کرد. اما برخی مواقع شاهد رخداد فرآیند متفاوتی در واقعیت هستیم. درباره موضوع تجمیع معادن کوچک نیز براساس مستندات سال‌های گذشته، احتمال آن می‌رود که افرادی در جایگاه مالکیت حقوقی معادن کوچک قرار گرفته و این معادن را به سمت و سویی غیر از آبادانی سوق دهند. در این هنگام نه‌تنها به نتیجه مثبت فعال‌سازی معادن راکد و افزایش بهره‌وری معادن کوچک نخواهیم رسید، بلکه دست بخش خصوصی نیز از این معادن کوتاه خواهد شد.

الزام ثبات حق مالکیت معادن

مهرداد اکبریان در ادامه موفقیت طرح تجمیع معادن کوچک را مشروط بر رعایت عوامل دیگری از جمله ثبات حق مالکیت معادن دانست و گفت: اگر تجمیع معادن کوچک منتهی به حذف مالکیت بخش‌خصوصی از این معادن شده و اندک معادنی که امروزه بخش خصوصی بر سر فعالیت‌های آن قرار دارد در پی این اقدام زیر پوشش نهادهای دولتی قرار گیرند، اجرایی نشدن طرح تجمیع معادن مناسب‌تر به نظر می‌رسد چراکه بهره‌بردار بخش خصوصی سال‌ها سرمایه‌گذاری روی این معادن کرده و در صورت تجمیع معادن کوچک از دست دادن سرپرستی معدن چندان شایع و عملی به نشر نمی‌رسد. وی در ادامه افزود: اما اگر در پی تجمیع معادن کوچک، مالکیت معادن تغییر نکرده و صاحبان معادن کوچک دچار مسائل حقوقی نشوند، می‌توان به آینده این طرح امیدوار بود. مهرداد اکبریان با تاکید بر ایجاد شرایط ثبات مالکیت در صورت تجمیع معدن گفت: برای تحقق این هدف می‌توان کنسرسیومی متشکل از ۲ یا چند معدن که در یک منطقه فعالیت دارند ایجاد کرد. این کنسرسیوم می‌تواند به صورت جمعی وارد مذاکرات معاملاتی با شرکت‌های صنعتی شوند. حتی با شراکت صاحبان این معادن کوچک می‌توان تاسیس کارخانه فرآوری را نیز عملیاتی کرد. در این صورت ضمن کاهش هزینه‌های فعالیت‌های معادن کوچک، سودآوری فعالیت صاحبان این معادن افزایش خواهد یافت.

هزینه‌های سنگین معادن کوچک

معاون سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران در گفت‌وگو با صمت مجری طرح تجمیع معادن کوچک را شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران معرفی کرد و گفت: بحث تجمیع معادن کوچک در کشور بنا بر ضرورت در خانه معدن و سازمان ایمیدرو مطرح شد. طی تصمیمات اتخاذ شده از سوی این دو سازمان معدنی، متولی اجرای طرح تجمیع معادن کوچک شرکت تهیه تولید مواد معدنی ایران است.

شهناز نوایی در ادامه افزود: معادن کوچک‌مقیاس اغلب نمی‌توانند هزینه‌های جاری ازجمله جاده‌سازی و احداث زیرساخت‌های مناسب فعالیت‌های معدنی را تامین کنند. به همین دلیل در بیشتر مواقع شاهد بسته شدن و رکود در فعالیت این معادن هستیم. به نظر می‌رسد اگر صاحبان معادن کوچک مقیاس از سوی دولت برای تجمیع حمایت شده و تسهیلات مناسبی اعم از تامین ماشین‌آلات برای راه‌سازی و فعالیت‌های معدنی برای آنها درنظر گرفته شود، شاهد راه‌اندازی دوباره بسیاری از معادن و مزایای بی‌شمار این طرح تجمیع خواهیم بود.

وی همچنین مهم‌ترین مزیت تجمیع معادن کوچک را اشتغالزایی وسیع برای ساکنان مناطق معدنی معرفی کرد. به همین دلیل می‌توان گفت این طرح، بهترین فرصت برای معادن کوچک بوده تا از تعطیلی خارج شده و با فعالیت مجدد به اشتغالزایی و پیشرفت کشور و بخش معدنی کمک کنند.

توجه به روند کند تجمیع

شهناز نوایی به روند کاری در پیش گرفته شده برای تجمیع معادن کوچک‌مقیاس اشاره کرد و گفت: روند کاری درنظر گرفته شده برای اجرای طرح تجمیع معادن کوچک‌مقیاس، کمی طولانی به نظر می‌رسد. برمبنای این روند ابتدا باید معادنی که تمایل تجمیع با یکدیگر را دارند، درخواست خود را به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان خود اعلام کنند. سپس در صورت دارا بودن صلاحیت‌های لازم، به شرکت تهیه تولید مواد معدنی معرفی شده و پس از آن متناسب با اولویت مواد معدنی که قرار است از این معادن استخراج شود، در فهرست تخصیص تسهیلات قرار گیرند. به عبارت دیگر معادنی که مواد معدنی موردنیاز فعلی بازار را تامین می‌کنند، در اولویت بالاتری قرار خواهند داشت.

معاون سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران با اشاره به روند کند تجمیع معادن کوچک‌مقیاس گفت: این روند سرعت لازم را نداشته و به نظر می‌رسد بهتر است شرایط مناسب‌تری برای تخصیص تسهیلات به معادن کوچک برای تجمیع فراهم شود تا زودتر شاهد فعال شدن بسیاری از معادن در کشور باشیم.

سخن پایانی

یکی از مباحث مهمی که در سال‌های اخیر به دنبال کاهش ذخایر معدنی کشور مطرح شد، تجمیع معادن کوچک و متوسط به منظور بهره‌برداری بهتر از این معادن است. مسئله الزام درنظر گرفتن تمهیدات برای اکتشافات عمقی معادن بزرگ نیز موضوعی است که همچنان باید به آن توجه ویژه کرد. اما به نظر می‌رسد اولویت رسیدگی به معادن کوچک رها شده، از اهمیت بیشتری برخوردار است و یک پله بالاتر از موضوع اکتشافات عمقی قرار دارد. در مواردی دیده شده که به دلیل نداشتن صرفه اقتصادی فعالیت در معادن کوچک‌مقیاس، برخی از صاحبان این معادن پس از مدتی آنها را ترک می‌کنند. به همین دلیل چند سالی است مسئله تجمیع این معادن با یکدیگر بنا به درخواست بسیاری از صاحبان معادن کوچک و متوسط مطرح شده است. انتظار می‌رود در سال جدید شاهد سامان‌دهی و اجرای برنامه‌های تجمیع معادن کوچک و متوسط باشیم. به عقیده کارشناسان، تجمیع معادن کوچک به غیر از تامین منافع صاحبان این معادن، به چرخه فعالیت‌های معدنی کشور نیز کمک کرده و می‌تواند بخشی از مشکلات معدنی و صنایع وابسته به آن را حل کند.

برنامه‌ها در اجرا لنگ می‌زنند

صنعت خودرو با تمام موانع توانست بسیاری از چالش‌های بحرانی در حوزه تحریم‌های داخلی و بین‌المللی را پشت‌سر بگذارد و درحال حاضر صنعتی آبدیده شده و در سال ۱۴۰۰ انتظارات بیشتری از آن می‌رود. حضور و طراحی خودروهای جدیدتر می‌تواند بازار خودرو را متحول کند. البته این موضوع منوط‌به داخلی‌سازی و تحقق نهضت تعمیق ساخت داخل است. یکی از برنامه‌های ۱۴۰۰ادامه این روند و پیگیری مشکلاتی که صنعتگران با مسئولان در حوزه نقدینگی، مالیات و... دارند، خواهد بود.

عکس: آیدا فریدی

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور به‌دنبال ارتقای کیفی محصولات قطعه‌سازان است و در این‌باره اقدامات زیادی انجام خواهد داد

مشکلاتی که پیگیری می‌شود

مازیار بیگلو، دبیر انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور درباره برنامه‌های امسال این انجمن به صمت گفت: سال ۹۹، سالی سخت برای صنعت قطعه بود. قطعه‌سازان فعالیت خود را در حالی شروع کردند که بزرگ‌ترین مشکل آنها تخصیص ارز بود. به‌این ترتیب با تخصیص نیافتن ارز مورد نیاز، مواد اولیه و قطعات منفصله واردشده در گمرکات کشور دپو شدند. در این زمان، سامانه‌های تخصیص ارز بسته بودند و همین موضوع باعث شد قطعه‌سازان با مشکل بسیاری روبه‌رو شوند.

وی افزود: فضای پرابهام دیگر، افزایش بسیار نرخ مواد اولیه تولید داخل بود. از این‌رو هنوز مشخص نبود خودروسازان برای اصلاح قیمت قطعات چه برنامه‌ای دارند. بنابراین ۶ ماه نخست سال به درگیری‌های ارزی و قیمتی گذشت. انجمن جلسات بسیاری با نهادها و سازمان‌های گوناگون از جمله مقام‌عالی وزارت صنعت، معدن و تجارت، بانک مرکزی و... داشت که نتایج خوبی برای قطعه‌سازان به‌دست آمد؛ اینکه خودروسازان باید هر ۳ ماه یک‌بار بر مبنای قیمت ارز میانگین، قراردادها را اصلاح کنند.

او ادامه داد: از سوی دیگر، سازکارهایی اتخاذ شد که بانک مرکزی ارز مورد نیاز را تامین کند. کمبود نقدینگی واحدهای صنعتی در سال ۹۹ همچون سنوات گذشته وجود داشت و قطعه‌سازان دارای مطالبات معوق از خودروسازان بودند. بنابراین این مشکلات از سوی انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرویی با جدیت دنبال شد و امسال هم پیگیری می‌شود.

این فعال صنعت قطعه با اشاره به انتشار اوراق گام عنوان کرد: برخی از مسائل فنی آن هنوز باقی مانده است. دو خودروساز بزرگ، اعتبار مورد نیاز خود را از طریق اوراق گام دریافت کردند از طریق وزارت صنعت، معدن و تجارت پیگیریم تا امسال سازکارهایی تعریف شود که قطعه‌سازان بتوانند هر چه زودتر به مطالبات خود دست پیدا کنند.

برنامه‌های در دست اقدام

دبیر انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور با بیان اینکه با برگزاری میزهای تخصصی قطعات زیادی داخلی‌سازی شده، گفت: تعداد زیادی از میزهای خودکفایی برگزار و قطعات سفارش‌شده تولید شد و به ثمر نشست. به‌طور تقریبی ۴۰۰ میلیون یورو صرفه‌جویی ارزی با این داخلی‌سازی انجام شد. همچنین قطعه‌سازان در حال آماده کردن خود هستند تا در فروردین ۱۴۰۰ پنجمین میز تخصصی صنعت خودرو برگزار شود که عایدی ارزی زیادی دارد.

بیگلو همچنین عنوان کرد: سال ۹۹ دو خودروساز بزرگ کشور محصولات جدید خود را با تکیه بر توان قطعه‌سازی داخل تولید و به سبد محصولات‌شان اضافه کردند. بزرگ‌ترین دستاورد این بود که زنجیره تامین و قطعه‌سازان در اوج تحریم و سختی‌های سال ۹۹ توانستند افزایش ۶۰ درصدی تیراژ تولید خودرو را رقم بزنند که سبب شد تولید بخش صنعت هم از روند منفی خارج شود. این روند در سال جدید نیز ادامه خواهد داشت.

اولویت‌های ۱۴۰۰

این فعال صنعت قطعه کشور با بیان اینکه تمرکز انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور در سال ۱۴۰۰ روی چند اولویت اساسی خواهد بود، گفت: نخستین اولویت‌ها در این زمینه، حل مشکل ارزی با سازکارهای تامین مالی است. با خودروسازان در این‌باره در حال مذاکره هستیم که بخشی از مسائل مالی قرار است با انتشار اوراق گام انجام شود. همچنین در این‌باره پیگیری‌های لازم از سازمان‌های ارزی و پولی ادامه خواهد داشت.

وی ادامه داد: اولویت دوم افزایش تیراژ تولید دو خودرو جدید است که در انتهای سال ۱۳۹۹ با تیراژ تولید پایینی آغاز شد تا از حجم نارضایتی که در بازار وجود دارد، کاسته شود.

بیگلو یادآور شد: در کنار این دو اولویت اساسی، انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور به‌دنبال ارتقای شرایط کیفی قطعه‌سازان است و در این‌باره اقدامات زیادی انجام خواهد داد.

او تصریح کرد: درباره همکاری با خودروسازان در بخش اصلاح قیمت قطعات یا اصلاح نرخ مواد اولیه که به‌نفع مصرف‌کننده باشد، پیگیر مسئله هستیم.

دبیر انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور اظهار کرد: هدف انجمن این است که جلب رضایت مشتری داشته باشد. بنابراین به‌طور قطع به این سو حرکت خواهیم کرد که قیمت خودرو را به نحوی اصلاح کنیم تا مصرف‌کننده کمترین زیان را داشته باشد و قطعه‌ساز و خودروساز نیز به حداقل حاشیه سود متعارف خود دست پیدا کنند.

انجمن‌ها، بازوی مشورتی دولتی‌ها

مهدی مطلب‌زاده، نایب‌رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور هم درباره اهداف و برنامه‌های این انجمن در سال جاری به صمت گفت: انجمن‌ها بازوی اجرایی ندارند و نقش مشورتی ایفا می‌کنند. اما متاسفانه هنوز حاکمیت به این باور به‌طور کامل نرسیده که باید در جلسات تصمیم‌گیری این انجمن‌ها را مشارکت دهد؛ بنابراین تلاش انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور این است که این موضوع را جا بیندازد و جایگاه واقعی خودش را بتواند کسب کند.

وی افزود: حاکمیت چه وزارت صنعت، معدن و تجارت باشد، چه سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و... باید مجاب شوند تا از مشورت یا همکاری انجمن‌ها از جمله انجمن قطعه‌سازان کشور در تصمیم‌گیرهای خود استفاده کنند.

نایب‌رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور با بیان اینکه به‌لحاظ تولید انجمن قطعه‌سازان وابسته به سیاست‌های بالادستی خود از جمله مدیران دولتی است، گفت: تولید خودرو وابسته به سیاست‌های دولت بوده که متاسفانه این سیاست‌ها دستخوش تغییرات زیادی می‌شود و انجمن باید بتواند خود را با این سیاست‌ها و تغییرات همراه کند.

وی تصریح کرد: هرچه صنعت خودرو و بنگاه‌های قطعه‌سازی بیشتر ساماندهی شوند، به‌نفع اقتصاد و صنعت کشور خواهد بود، زیرا می‌توانند دغدغه‌های تولیدکنندگان را به گوش مسئولان برسانند تا تصمیم‌گیری‌های درستی در حوزه صنعت و تولید اتخاذ شود.

مشکلاتی که باید رفع شود

نایب‌رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور درباره برنامه‌هایی که سال ۱۳۹۹ محقق نشده و باید در سال جدید پیگیری شود، عنوان کرد: سال ۱۳۹۹ برنامه‌های زیادی تدوین شده بود اما اثرات منفی تحریم که بیشتر مربوط به موانع داخلی بود، اجازه اجرایی شدن تمام این برنامه‌ها را نداد؛ بنابراین در حوزه جهش تولید تمام اهداف محقق نشد.

مطلب‌زاده با بیان اینکه تغییرات پی در پی وزیر صنعت، معدن و تجارت سبب شد تا سیاست‌ها دچار نوسانات بسیاری باشد، ادامه داد: مسئله گمرک و بانک مرکزی هم دو مانع دیگر بر سر راه تولید در سال ۱۳۹۹ بودند، زیرا همکاری‌های لازم را در جهش تولید که مدنظر بود، نداشتند.

وی افزود: بیشترین آسیب را صنعت خودرو و به‌تبع قطعه‌سازان از ناحیه قیمت‌گذاری دیدند. این امر خودروسازی را با زیان‌های پی در پی مواجه و از سوی دیگر مطالبات زنجیره تامین از خودروسازی سیر صعودی پیدا کرد.

او اعلام کرد: اسفند ۱۳۹۸ این مطالبات معوق زیر ۳۰ هزار میلیارد تومان بود و این رقم درحال‌حاضر به حدود ۴۲ هزار میلیارد تومان رسیده است. درواقع این نقدینگی صنعت قطعه است که نزد خودروسازان بلوکه شده است. نایب‌رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور با بیان اثرات این عملکرد در حوزه تولید یادآور شد: به‌طور قطع، این مسئله روی تحقیق‌وتوسعه مدنظر قطعه‌سازان تاثیر منفی گذاشت و تحقیق‌وتوسعه انجام نشد.

این فعال صنعت قطعه کشور ادامه داد: در چنین شرایطی که صنعتگران پول نقد نداشتند، ناچار مبلغ مورد نیاز خود را برای داخلی‌سازی از بانک‌ها وام گرفتند و درحال‌حاضر این صنعتگران ناچارند بهره این مبلغ را هم بپردازند درحالی که سرمایه آنها در نزد خودروساز بلوکه شده و پرداخته نمی‌شود.

مطلب‌زاده خاطرنشان کرد: زمانی‌که طرح تحقیق‌وتوسعه رخ ندهد صنعت میرا خواهد بود؛ بنابراین بخشی از این مشکلات امسال نیز باید پیگیری شود.

برگزاری پنجمین میز داخلی‌سازی

نایب‌رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور با بیان اینکه در تیر ۱۳۹۸ نهضت ساخت داخل شروع و تا تیر ۱۳۹۹ نیز ۴ میز خودکفایی برگزار شد، گفت: قرار بود با برگزاری این میزها ۳۴۱ میلیون یورو صرفه‌جویی ارزی شود. براساس بررسی اجمالی انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور تا ۶۰ درصد محقق شده و باقی آنها برای امسال مانده است. سرعت داخلی‌سازی کند شد، زیرا به‌دلیل نبود نقدینگی کافی نتوانست به اهداف مورد نظر برسد.

مطلب‌زاده در ادامه سخنان خود گفت: میز پنجم قرار بود مهر ۱۳۹۹ برگزار شود و آمادگی آن هم وجود داشت اما به‌دلیل تغییرات مدام در وزارت صنعت، معدن و تجارت برگزار نشد. با پیگیری‌های انجام شده قرار است در هفته سوم فروردین امسال برگزار شود. در این میز حدود ۴۰ میلیون دلار صرفه‌جویی ارزی خواهد شد.

۱۰ مشوق برای داخلی‌سازی قطعات

نایب‌رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور در ادامه با اشاره به ۱۰ مشوق پیشنهادی این انجمن گفت: ۴ مشوق برای خودروسازان است که پاسخ شفاهی داده و موافقت ضمنی داشته‌اند اما ۶ مشوق مربوط به حاکمیت است که هنوز پاسخی از سوی آنها دریافت نکرده‌ایم.

مطلب‌زاده، اعطای تسهیلات بلندمدت سرمایه ثابت و کوتاه‌مدت سرمایه در گردش با بهره حداکثر ۱۰ درصد برای طول مدت بازگشت سرمایه را یکی از سیاست‌های تشویقی حاکمیت برای ادامه نهضت ساخت داخل قطعات خودرو عنوان کرد و گفت: اختصاص بخشی از منابع صندوق توسعه ملی برای واردات تجهیزات و ماشین‌آلات و ابزار تولیدی به‌جای واردات کالای مصرفی و تدوین مقررات معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی در پروژه‌های ساخت داخل برای مدت بازگشت سرمایه نیز از دیگر اقداماتی است که حاکمیت می‌تواند برای افزایش ساخت داخل خودروهای کشور انجام دهد.

این فعال صنعت قطعه حمایت رسانه‌ای و تبلیغاتی در مقابله با هجمه‌های حال حاضر فضای رسانه‌ای کشور در راستای اصلاح فضای فرهنگی و اجتماعی را نیز از دیگر الزاماتی دانست که صنعت خودرو و قطعه‌سازی به آن نیاز دارد.

وی ادامه داد: تکریم و حفاظت از مالکیت معنوی و حمایت قضایی و قانونی و جلوگیری از واردات قطعاتی که ساخت داخل دارند نیز از اقدامات تشویقی در حوزه حاکمیت است که می‌تواند سرمایه‌گذاری برای ساخت داخل کردن قطعات وارداتی را توجیه‌پذیر کند.

نایب‌رئیس انجمن صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور اضافه کرد: خودروسازان نیز یکی از ذی‌نفعان اصلی اجرای نهضت ساخت داخل هستند و لازم است با اجرای بسته‌هایی تشویقی، قطعه‌سازان را در پیشبرد این نهضت یاری کنند.

مطلب‌زاده درباره اقدامات مورد نیاز از سوی خودروسازان اعلام کرد: یکی از اقداماتی که خودروسازان می‌توانند انجام دهند، خرید قطعات داخلی‌سازی شده با قیمت تمام‌شده قطعه وارداتی برای سال اول و کاهش تدریجی قیمت در قالب توافقنامه بلندمدت برای مدت حداقل دوره بازگشت سرمایه است. علاوه‌بر اینکه خرید نقدی قطعات تحویلی برای دوره حداقل یک ساله نیز اقدام دیگری است که خودروسازان می‌توانند در دستورکار خود قرار دهند.

وی اظهار کرد: عقد قرارداد عادلانه و تضمین خرید برای مدت بازگشت سرمایه و فقط با یک منبع تامین برای هر قطعه و از سوی دیگر مشارکت در ریسک سرمایه‌گذاری ثابت پروژه نیز دو بند دیگر از بسته تشویقی پیشنهادی انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور برای تسریع و تسهیل در نهضت بومی‌سازی قطعات خودرو است.

سخن پایانی

هر سال اهداف و برنامه‌های بزرگی تعیین و تدوین می‌شود که به‌دلیل مشکلات اساسی که در حوزه تولید دارد و به‌طور ریشه‌ای به آنها پرداخته نمی‌شود، محقق نمی‌شوند. برنامه‌ها و اهدافی که حتی ۵۰ درصد هم به مرحله اجرا نمی‌رسند. براساس نظر برخی کارشناسان این امر به نداشتن زمان‌بندی مناسب برمی‌گردد و برنامه‌ها بدون زمان فقط نوشته می‌شوند. حال با این وضعیت باید دید فعالان صنعت خودرو اعم از خودروسازان و قطعه‌سازان چقدر می‌توانند در سال جدید تغییرات را رقم بزنند.

مهدی مطلب‌زاده: سال ۱۳۹۹ برنامه‌های زیادی تدوین شده بود اما اثرات منفی تحریم که بیشتر مربوط به موانع داخلی بود، اجازه اجرایی شدن تمام این برنامه‌ها را نداد

نظرگاه

ابرچالش‌های در صنعت ۱۴۰۰

فربد زاوه - کارشناس خودرو: سال ۱۴۰۰ هم آغاز شد و زمان رویارویی با ابرچالش‌هایی که سال‌ها اقتصاددانان درباره وقوع آنها هشدار دادند، فرار رسیده است. فشار فزاینده تحریم طولانی‌مدت، هزینه‌های سنگین اداره کشور، بزرگی و انحصارگرایی روزافزون دولت، تشدید فساد در کارتل‌های اقتصادی، بی‌انضباطی مالی دولت، علاقه وافر به تسری بازی پانزی در بنگاهداری در کل اقتصاد، کمبود نظارت بر شبکه بانکی و خلق مکرر پول در بانک‌ها و حتی موسسات غیرمالی مانند شرکت‌های خودروسازی همه و همه چالش‌هایی هستند که اقتصاد ایران را به سال ۱۴۰۰ رسانده است. به این فهرست بلند بالا تورم مزمن، کسری شدید صندوق‌های بازنشستگی، اجرای پروژه‌های بی‌حساب و کتابی مانند بیمه سلامت و جهاد خودکفایی، انحراف در کیفیت سیستم آموزشی، بی‌توجهی به شایسته‌سالاری از تربیت نیروی انسانی در مدارس و دانشگاه‌ها تا انتخاب مدیران و کارمندان دوایر دولتی و پیمانکاران خصوصی، یارانه‌های بی‌حساب و کتاب نقدی و غیرنقدی مانند انرژی و رقابت‌های کُشنده سیاسی داخلی و هزاران مشکل بزرگ و کوچک دیگر را هم اضافه کنید. مجموع این عوامل اقتصاد ایران را به جایی رسانده که امروز و در شروع قرن جدید عبور از آن بدون مواجهه با بحران‌های اجتماعی معیشت‌محور، سخت و حتی نشدنی شود.

در این بین، دل بستن به انتخاب بایدن در امریکا برای برون‌رفت از مشکلات، خیالی واهی بیش به‌نظر نمی‌رسد. هرچند بازگشت امریکا به برجام و کاهش و حتی حذف کامل تحریم‌ها و پذیرش کنوانسیون‌های بین‌المللی، شرط لازم برای عبور از بحران‌هاست، اما حتی برای جلوگیری از تشدید وخامت اوضاع کافی نیست.

بازسازی ساختار اقتصاد کشور گریزناپذیر است و هرچه این مهم کمتر مورد مهر و توجه سیاسیون قرار گیرد، پیامدهای آن بزرگ‌تر خواهد بود.

بازارها ازجمله بازار خودرو در سال ۱۴۰۰، متاثر از این مشکلات خواهد بود. رکود تورمی ناشی از تخریب قدرت خرید مردم در کنار بدهی کلان خودروسازان، نبود سرمایه‌گذاری جدید در زیرساخت تولید خودرو و قطعه و متصل نبودن به شبکه جهانی تهیه و توزیع قطعات چالش‌هایی است که صنعت خودرو با آن روبه‌رو است. این چالش‌ها آن‌قدر اساسی است که گزینه فروش شرکت‌ها به سرمایه‌گذار خارجی بدون اجحاف در حق خریدار ایرانی توجیه اقتصادی نخواهد داشت و اجرایی به‌نظر نمی‌رسد.

ارزش بدهی‌های این شرکت‌ها چند برابر ارزش ذاتی آنها شده و تنها می‌توان در قبال فروش انحصار بلندمدت و حفظ موتور تورم در اقتصاد، انتظار داشت سرمایه‌گذاران اقدام به خرید سهام این شرکت‌ها کند. در عین حال، با افزایش احتمال بازگشت امریکا به برجام و امکان صادرات قانونی نفت و پذیرش FATF در دولت آینده که احتمالا یک دولت نئواصولگرا خواهد بود، می‌تواند ارزش ریال را بهبود ببخشد که اگر منجر به کاهش نرخ محصولات شود، خود می‌تواند عامل منفی در واگذاری شرکت‌ها باشد.

بازار خودرو، قرن چهاردهم را در حالی به پایان رساند که دیگر هیچ خودرو زیر ۱۰۰ میلیون تومانی در آن وجود نداشت. تورمی ۲۰۰۰درصدی در چهار دولت، در نهایت حجم بازار را به‌شدت منقبض کرد و البته ارزش بازار برای تامین‌کننده خارجی را هم به‌شدت کم کرد. قدرت خرید آسیب‌دیده، ایران را از یک بازار پرظرفیت خودرو به یک بازار کم‌رمق تبدیل کردکه کمتر خودروسازی محصولی برای آن داشته باشد.

هرچند نیروی انسانی، انرژی ارزان در کنار لجستیک مواد اولیه، همچنان اثر مثبتی در انتخاب کشور به‌عنوان پایگاه تولید خودرو در منطقه دارد اما این ظرفیت برای صادرات است، نه تامین نیاز داخل!

اصرار بر افزایش تولید درحالی‌که تولید زیانده است، سبب تعمیق بحران در شرکت‌های خودروساز می‌شود، به‌گونه‌ای‌که تنها هزینه مالی ناشی از بهره بانکی این شرکت‌ها در سال جاری احتمالا فراتر از ماهی هزار میلیارد تومان خواهدبود. این بدهی سنگین در نبود تورم بالا، منجر به توقف شرکت‌ها شده درحالی‌که فرمول مدیریت تورم‌محور به نقطه‌ای رسیده که مشتریان تاب و توان خرید ندارند؛ بنابراین ممکن است در سال ۱۴۰۰همچون سال ۹۳ با چالش‌های اساسی فروش و انصراف مواجه شوند که پیامدهای اجتماعی سنگینی را بر کشور تحمیل خواهد کرد. دولت آینده نیز احتمالا با پول‌پاشی شرایط را در کوتاه‌مدت به نفع کاهش بهای تمام‌شده سوق خواهد داد که خطر بازگشت تورم‌های سنگین‌تر را در سال‌های در پیش رو بیشتر می‌کند. در نتیجه احتمال اینکه با تورم عمومی کمتر از ۳۰درصد مواجه باشیم، بسیار بعید است. بازار خودرو هم به طبع متاثر از این تورم عمومی خواهد بود که اگر واردات آزاد شود یا تولید افزایش یابد، با رکود تورمی مواجه می‌شود و هر آنچه تعدیل شود، در آینده نزدیک بعد از آن امکان بازگشت دارد.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

یادداشت

کارنامه تورمی بانک مرکزی

ارسلان فتحی‌پور/ رئیس سابق کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

از روزی که عبدالناصر همتی سکان هدایت بانک مرکزی را به‌دست گرفته تا امروز کشور در شرایط بسیار ویژه‌ای قرار داشته است. در تایید خاص بودن شرایط اگر اظهارات مقامات ارشد کشور را دنبال کنیم، می‌بینیم اقدامات دولت امریکا علیه کشورمان را به «جنگ اقتصادی» تعبیر کردند. باتوجه به این مسئله افزایش نرخ دلار را امری طبیعی قلمداد می‌کنند که بانک مرکزی نمی‌توانست باتوجه به محدودیت‌هایی که داشت و کماکان هم دارد، جلوی کاهش ارزش ریال را به‌طرز موثری بگیرد. اما عملکرد بانک مرکزی در نحوه مدیریت بازار ارز به‌قدری نامنظم و حتی شلخته بوده که باعث شد نوسانات قیمتی در بازه بسیار بزرگی تداوم داشته باشد.

افزایش قیمت‌ها در سال ۹۹ و همچنین تشدید مشکلات معیشتی مردم که به‌دلیل رشد نرخ تورم است، ضعف بانک مرکزی را در این مدت نشان می‌دهد. از طرفی هم شوک‌های ارزی پیاپی باعث وخیم‌تر شدن اوضاع شد. در هفته‌های پایانی سال ۹۹ نیز این مباحث در مجلس مطرح شد و رئیس دفتر رئیس‌جمهوری هم به آن اذعان داشت.

البته فریز منابع ارزی ایران در سایر کشورها به‌دلیل تحریم باعث بروز مشکلات زیادی در روند انجام وظایف بانک مرکزی شد؛ هرچند همه تقصیرها را نباید به گردن تحریم‌ها انداخت و بانک مرکزی در مقاطعی اشتباهات بزرگی داشته و برخی تصمیمات نادرست دولت نیز به آنها دامن زده که باعث شده اوضاع بدتر شود. دسترسی نداشتن به پول نفتی که خارج از کشور بلوکه شده، باعث بروز مشکلاتی در بازار سهام، ارز و... شد و حتی یکی از عوامل مهم تشدید تورم نیز همین امر است اما همانطور که گفته شد نباید انگشت اتهام را فقط به سمت تحریم‌ها گرفت. بانک مرکزی در موضوع تورم نتوانست عملکرد مثبتی در سال ۹۹ به نمایش بگذارد که یکی از دلایل اصلی آن خلق پول توسط بانک‌ها بود. در واقع دولت با استقراضی که از بانک‌ها به‌عمل آورد، زمینه را برای دامن زدن به تورم فراهم کرد.

البته مقامات دولتی منکر قضیه استقراض هستند اما می‌دانیم که به‌شکل دیگری و به‌طور غیرمستقیم بانک مرکزی مجبور به انتشار پول شد که رشد نقدینگی را در پی داشت. با رشد نقدینگی نرخ تورم به‌طرز نگران‌کننده‌ای افزایش می‌یابد که امسال ما شاهد همین موضوع بودیم. رشد نقدینگی از حد معمول بسیار بالاتر بود و دولت برای جبران کسری بودجه خود به بانک مرکزی متوسل شد؛ البته همانطور که گفته شد این کار را به‌صورت غیرمستقیم انجام دادند اما در نهایت نتیجه تشدید نرخ تورم بود که باعث سخت‌تر شدن معاش مردم عادی شد. شدت گرفتن نرخ تورم باعث شد قدرت خرید اقشار مختلف جامعه روز به روز کاهش پیدا کند. البته نوسان و افزایش نرخ ارز هم تاثیر مستقیمی بر روند اقتصاد داشت. در برخی موارد عده‌ای هم از گران شدن ارز سوءاستفاده کردند و قیمت‌ها را افزایش دادند. در حالی که مثلا نرخ سیب و خیار که در داخل تولید می‌شود نباید با گران شدن دلار افزایش پیدا کند، دیدیم که به‌دلیل برخی سیاست‌گذاری‌های نادرست اقتصادی کشور این شرایط به‌وجود آمد. درباره بازار سهام، درست است که بانک مرکزی دخالت مستقیمی نداشت اما باید توجه داشت که یکی از دلایل هجوم مردم به بازار سرمایه، نوسانات غیرقابل پیش‌بینی و شدید نرخ ارز بود که باعث شد موج سرازیر شدن مردم به بازار سهام را شاهد باشیم. عده‌ای هم که از قبل سهم‌ها را ارزان خریده بودند، پس از رشد حداکثری قیمت‌ها سهم خود را فروختند و مردم در این بین مجبور به خرید گران سهم و فروش ارزان آن به‌نسبت ارزش واقعی شدند. به‌گونه‌ای می‌توان گفت عملکرد نادرست بانک مرکزی در این زمینه هم تاثیرات منفی بر اقتصاد کشورمان داشته است. یکی از نکات مثبت کارنامه بانک مرکزی میزان فساد در بین مدیران این نهاد بود که در مقایسه با تیم مدیریتی قبلی بسیار کمتر شده است؛ خصوصا در بخش معاونت ارزی پیشین بانک مرکزی که پرونده‌هایی در جریان است، در دوره مدیریت فعلی بانک مرکزی مطرح نیست اما این موضوع توجیه‌گر عملکرد ضعیف این نهاد در کنترل بازار نخواهد بود.

خطاهای سال گذشته چه بود؟

درس‌هایی از ۹۹ برای ۱۴۰۰

سهند اینانلو
editor@smtnews.ir

وزارت اقتصاد و بانک مرکزی عموما به‌عنوان مهم‌ترین مراجع سیاست‌گذاری اقتصادی در ایران شناخته می‌شوند و برای سنجش عملکرد دولت‌ها در حوزه مدیریت اقتصاد، به خط سیر تصمیمات و طرح‌های اجرا شده توسط این دو نهاد حاکمیتی توجه می‌شود. طبیعتا برای سنجش وضعیت اقتصادی سال ۹۹ نیز چاره‌ای جز بررسی عملکرد بانک مرکزی به ریاست عبدالناصر همتی و وزارت اقتصاد و دارایی تحت هدایت فرهاد دژپسند نیست. بسیاری از مدافعان دولت معتقدند سنجش عملکرد دولت بدون در نظر گرفتن تحریم‌های یکجانبه و سیاست فشار حداکثری ترامپ، ناعادلانه و یک‌طرفه به قاضی رفتن است و باید تلاش کرد با نگاهی فراگیرتر و بی‌طرفانه همه جوانب امر را سنجید. اما دولت و بانک مرکزی منتقدان بسیار سرسختی دارند که با تاکید بر تاثیرات مهیب سیاست‌های نادرست هر دو نهاد، وضعیت کنونی اقتصاد کشور را حاصل بی‌تدبیری، انفعال و مماشات پایین‌دستی‌ها با بالادستی‌ها می‌دانند. اما هر دو گروه منتقدان و مدافعان عملکرد مدیران اقتصادی در سال ۹۹ بر سر یک نکته اشتراک نظر دارند و آن اینکه اگر سیاست‌های سال پیش در ۱۴۰۰ نیز ادامه داشته باشد، قطعا شاهد روزهای سخت‌تری برای معیشت مردم خواهیم بود، چراکه محورهای اصلی بودجه امسال برپایه تشدید تورم بنا شده (کارشناسان کسری بودجه بزرگی را پیش‌بینی می‌کنند) و همین موضوع باعث خواهد شد عرصه بر مردم تنگ‌تر از سال پیش شود.

عکس: صمت

نرخ بهره بین‌بانکی، پاشنه آشیل ۹۹

کامران ندری، اقتصاددان و استاد دانشگاه امام صادق(ع) ضمن اشاره به سیاست‌های تعیین نرخ بهره بین‌بانکی به صمت گفت: به‌اعتقاد من بزرگ‌ترین اشتباهی که بانک مرکزی در سال ۱۳۹۹ مرتکب شد، تعیین غیراصولی نرخ بهره بین‌بانکی بود.

وی در ادامه افزود: در ابتدای سال نرخ بهره بین‌بانکی شدیدا کاهش پیدا کرد که به هیچ وجه با شرایط تورمی اقتصاد ایران و همچنین پیش‌بینی‌هایی که انجام می‌شد، انطباق نداشت.

▣ رشد نقدینگی و نرخ بهره

ندری به نحوه تعیین نرخ بهره توسط بانک مرکزی انتقاد داشت و عنوان کرد: این سیاست‌ها در تعیین نرخ بهره مشکلات بسیاری را در اقتصاد ما ایجاد کرد که یکی از آنها رشد نقدینگی سرسام‌آور بود و ضریب فزاینده پولی نیز یک واحد بالاتر رفت. البته تصور بانک مرکزی این بود که افزایش نرخ بهره بین‌بانکی می‌تواند به افزایش نرخ سپرده منجر شود و بانک‌ها نخواهند توانست از پس پرداخت سودهای سپرده‌گذاران برآیند.

وی با اشاره به تشدید شرایط تورمی در سال گذشته در پی اجرای سیاست‌های کاهش نرخ بهره بین‌بانکی، ادامه داد: این موضوع باعث شد نرخ بهره در بازار بین‌بانکی کاهش پیدا کند و مشکلاتی که شاهدش بودیم رخ دهد. یکی از مهم‌ترین مشکلاتی که این سیاست ایجاد کرد خارج شدن نرخ تورم از کنترل بانک مرکزی بود که باعث وخامت اوضاع اقتصادی در کشور شد.

▣ تبعیت از دولت

استاد اقتصاد دانشگاه امام صادق به پذیرفتن درخواست‌های دولت توسط بانک مرکزی اشاره کرد و به صمت گفت: یکی از تعیین‌کننده‌ترین فاکتورهایی که این مشکلات را ایجاد کرد، تبعیت بانک مرکزی از دولت بود. باتوجه به سیاست دولت مبنی بر تشویق مردم برای حضور در بازار سهام شاهد بودیم که بانک مرکزی نیز بانک‌ها را به خرید اوراق تشویق می‌کرد. یا در راستای تامین کسری بودجه هم دیدیم که دولت بانک مرکزی را تحت فشار گذاشته بود تا با استقراض مشکل کمبود منابع بودجه‌ای را حل کند.

▣ مقاومت اینستاگرامی

این اقتصاددان با یادآوری مقاومت اینستاگرامی رئیس کل بانک مرکزی در برابر خواسته‌های نادرست دولت، بیان کرد: بانک مرکزی در برابر توقع دولت برای انتشار ریال هیچ مقاومت خاصی نکرد و زیر بار این خواسته‌های دولت رفت. در واقع مقاومت بانک مرکزی محدود به چند پست اینستاگرامی آقای رئیس کل می‌شد که هیچ تاثیر عملیاتی نداشت.

ندری در پایان خاطرنشان کرد: می‌توان گفت دولت برای تامین کسری بودجه ۹۹ موفق شد بانک مرکزی را وادار به قرض دادن به دولت کند و تنها مقاومتی که آقای همتی نشان داد به درج چند پست در شبکه‌های اجتماعی محدود شد و به‌شدت انفعالی برخورد کرد. اگر مسئولان کشور می‌خواهند وضعیت معیشتی مردم را کمی بهبود ببخشند باید یک تجدیدنظر اساسی در سیاست‌های پولی که در سال ۹۹ اجرا شد، داشته باشند، چراکه ادامه روند کنونی تنها به رشد نقدینگی بیشتر و همچنین تشدید نرخ تورم در سال جاری ختم خواهد شد که به‌معنای سخت شدن گذران زندگی برای اقشار کم‌درآمد خواهد بود.

> باید «عملیات بازار باز» را تعمیق کنیم. بودجه‌های ریالی و دلاری هم باید از یکدیگر جدا شوند، چراکه این کار می‌تواند بسیاری از مشکلات بودجه‌نویسی را حل کند

۲ سناریو

پیمان مولوی، اقتصاددان و دبیرکل انجمن اقتصاددانان ایران دو نقشه راه برای اقتصاد ایران در سال جاری پیش‌بینی کرد و به صمت گفت: در مجموع دو سناریو پیش پای اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰ قرار دارد که یکی از آنها بسیار خوشبینانه است و دیگری احتمال وقوع بیشتری دارد.

وی در ادامه افزود: در این پیش‌بینی‌ها نقش مذاکرات با غربی‌ها و موضوع صادرات نفت کاملا محوری و تعیین‌کننده خواهد بود.

▣ سناریوی خوشبینانه

مولوی با توضیح درباره حالت خوشبینانه‌ای که ممکن است رخ دهد، عنوان کرد: یکی از این سناریوها احیای برجام است؛ یعنی مذاکرات به نتیجه برسد و تحریم‌ها نیز برداشته شوند و منابع ارزی ما که بلوکه شده‌اند در دسترس دولت قرار بگیرد. موضوع صادرات نفت نیز اهمیت بسیار بالایی دارد. اگر بتوانیم نفت‌مان را بفروشیم، قطعا رشد اقتصادی هم خواهیم داشت.

این اقتصاددان درباره احتمالاتی که در صورت وقوع سناریو خوشبینانه وجود دارد، بیان کرد: باتوجه به این رشد اقتصادی انتظار می‌رود رشد نقدینگی نتواند تورم را تشدید کند و نرخ تورم به زیر ۳۰درصد هم برسد. در این شرایط بازارها نیز وارد فاز تعلیقی خواهند شد، چراکه همه منتظر ارزان‌تر شدن اجناس خواهند بود و به همین دلیل محصولات خریدار ندارند.

▣ سناریوی دوم

دبیرکل انجمن اقتصاددانان ایران با اشاره به سناریوی دوم به صمت گفت: اگر شرایط به همین شکل که هست ادامه پیدا کند قطعا به سمت تورم به‌مراتب بالاتری نسبت به سال گذشته خواهیم رفت.

به‌اعتقاد من حتی نرخ تورم می‌تواند تا مرز ۶۰ درصد نیز افزایش یابد. در این حالت طبیعتا قیمت‌ها سر به فلک خواهند گذاشت و زندگی برای مردم به‌مراتب سخت‌تر از سال قبل می‌شود.

▣ کاری از دست بانک مرکزی برمی‌آید؟

مولوی با تاکید بر لزوم تغییر رویکرد بانک مرکزی در مقوله مدیریت کلان، اضافه کرد: بانک مرکزی در وهله اول باید از رویکرد انشایی به رویکرد اجرایی تغییر مسیر دهد.

البته ممکن است در ماه‌های پیش رو شاهد تغییرات مدیریتی در بانک مرکزی باشیم اما در هر صورت بانک مرکزی اگر از این رویکرد جزیره‌ای فاصله بگیرد، دستش بازتر خواهد شد و می‌تواند با تغییر سیاست‌های تورمی فعلی کنترل اوضاع را به‌دست بگیرد.

وی ادامه داد: یکی از کارهایی که در سال ۹۹ انجام نشد و بانک مرکزی می‌تواند امسال آن را انجام دهد، تامین مالی از طریق اوراق است که باید در همین ماه‌های ابتدایی سال انجام شود؛ نه اینکه بانک مرکزی صبر کند تا آخر سال برسد و تازه به فکر تامین مالی بیفتد و با عجله اوراق عرضه کند.

مولوی به راهکارهای دیگری که پیش پای بانک مرکزی قرار دارد اشاره کرد و افزود: از طرفی هم باید «عملیات بازار باز» را تعمیق کنیم. بودجه‌های ریالی و دلاری هم باید از یکدیگر جدا شوند، چراکه این کار می‌تواند بسیاری از مشکلات بودجه‌نویسی را حل کند اما متاسفانه تا امروز هیچ کس در پی اجرای این برنامه‌ها نبوده است.

▣ استقلال نسبی بانک مرکزی

دبیرکل انجمن اقتصاددانان ایران با انتقاد از تبعیت تمام و کمال بانک مرکزی از دولت، تاکید کرد: در نهایت رویکرد انشایی به‌معنای انجام بی‌کم‌وکاست خواسته‌های دولت است. بانک مرکزی باید با حفظ یک استقلال نسبی سیاست‌های خود را به اجرا بگذارد، نه اینکه هرچه را دولت دستور داد باوجود علم بر اشتباه بودنش انجام دهد! انتظار هم نداریم که بانک مرکزی ایران در حدی که فدرال‌رزرو امریکا مستقل است از استقلال برخوردار باشد؛ همین که یک استقلال نسبی در کار باشد هم کافی است و می‌تواند راهگشا باشد.

مولوی در پایان خاطرنشان کرد: در شرایط تحریمی ما گزینه‌های بسیار محدودی برای مدیریت اقتصاد کشور داریم. دلیلش هم انباشت مشکلات است، چراکه روز به روز به حجم مشکلات کشور اضافه شده و ما به‌جای حل آنها سعی کرده‌ایم مشکلات را یکی پس از دیگری دور بزنیم.

سخن پایانی...

به‌اعتقاد اغلب کارشناسان یکی از بزرگ‌ترین درگیری‌های بانک مرکزی در سال ۱۴۰۰، کسری بودجه احتمالی بسیار بزرگ دولت خواهد بود که می‌تواند وضعیت اقتصاد کشور را بیش از پیش وخیم کند؛ کسری بودجه‌ای که دولت سیزدهم باید برای جبران آن، طبق سنت همیشگی دولت‌های ایران دست به دامان دستگاه چاپ اسکناس بانک مرکزی شود تا با ساده‌ترین راه ممکن که به ذهن هر فردی هم می‌رسد، مشکلات تراز مالی خود را حل کند.

هرچند متخصصان اقتصاد ایران معتقدند کسری بودجه و تورمی که ناشی از رشد پایه پولی است، همزاد اقتصاد ایران شده اما به‌اعتقاد اغلب کارشناسان این مشکل در سال ۱۴۰۰ به‌مراتب پیچیده‌تر از سال ۹۹ خواهد بود.

با فرض اینکه رئیس دولت سیزدهم سکان هدایت بانک مرکزی را به دست شخص دیگری، غیر از عبدالناصر همتی خواهد سپرد، به‌نظر می‌رسد جایگزین رئیس کل فعلی بانک مرکزی (در صورت تغییر سکاندار این مرکز مهم) باید در هماهنگی کامل با رئیس‌جمهوری بعدی کشور باشد تا در روند اجرای سیاست‌های انبساطی دولت، با ایشان کاملا هم‌داستان شود. اما نکته اینجاست که در صورت به وقوع پیوستن هر یک از این سناریوها، مردم بازنده نهایی خواهند بود، چراکه مولفه لایتغیر این داستان «تورم»، «تورم» و باز هم «تورم» خواهد بود...

نظرگاه

نرخ ارز و تورم در سال ۱۴۰۰

آلبرت بغزیان-اقتصاددان: اگر هیچ تغییری در مناسبات سیاسی رخ ندهد و توافقی صورت نگیرد، سال ۱۴۰۰ شاهد افزایش نرخ دلار به ۳۱ تا ۳۲ هزار تومان خواهیم بود.

بسته به وضعیت سیاسی سال جاری اگر فرض را بر این بگیریم که وضعیت مانند سال گذشته خواهد بود و هیچ تغییری در مناسبات رخ نمی‌دهد، هیچ توافقی صورت نمی‌گیرد، هیچ نشستی برگزار نمی‌شود و وضعیت نه وخیم‌تر می‌شود و نه بهبود می‌یابد، می‌توان انتظار داشت نرخ تورم باتوجه به روندی که سال گذشته طی کرد و در افزایش نرخ لوازم بهداشتی، مواد غذایی و... موثر بود، سال ۱۴۰۰ نیز به کمتر از ۲۵ درصد کاهش نیابد.

اگر شرایط به همین منوال باقی بماند، می‌توان پیش‌بینی کرد نرخ ارز به ۳۱ تا ۳۲ هزار تومان خواهد رسید. اکنون هیچ نشانه‌ای از بهبود یا کاهش هزینه‌ها و رخ دادن اتفاق مثبت مشاهده نمی‌شود.

▣ تاثیر برگزاری انتخابات بر روند اقتصاد کشور

البته انتخابات ریاست‌جمهوری را در پیش داریم و معمولا در ۲-۳ ماه نخست بعید است دولت سیاست‌های خود را تغییر دهد. همچنین دولت بعدی سعی می‌کند چند ماهی را صرف شناخت مسائل کند. این موارد منجر به گرفتن فرصت می‌شود و سوء استفاده‌کنندگان و فرصت‌طلبان نیز از این وضعیت استفاده می‌کنند و شرایط را به سمت افزایش قیمت‌ها سوق می‌دهند و نه دولت جدید و نه دولت قبلی نیز پاسخگو نخواهند بود؛ بنابراین وضعیت خوبی از اقتصاد سال جاری قابل تصور نیست؛ اگر بانک مرکزی نرخ ارز را نگه ندارد و بدون اراده در محدوده‌ای نوسان دهد و به بازار نگاه کند، نباید انتظار هیچ بهبودی داشته باشیم.

▣ وخیم‌تر شدن اوضاع با خروج ایران از تعهدات برجامی

خروج ایران از پروتکل‌ها و تعهدات، وضعیت را وخیم‌تر می‌کند و اکنون نیز امکان هیچ‌گونه توافقی نیست اما از نظر اقتصادی هرگونه محدودیت، ممنوعیت و تحریم در کوتاه‌مدت همیشه به ضرر مردم به‌ویژه اقشار ضعیف و دهک‌های اول جامعه و به سود ثروتمندان است زیرا با تغییر نرخ ارز، نرخ مسکن، زمین و... تغییر می‌کند و به نفع این قشر خاص است.

در بلندمدت بستگی به این دارد که چه اقداماتی صورت گیرد که خوشبختانه به‌نظر می‌رسد اکنون کالاهای داخلی و مونتاژی در حال جایگزینی کالاهای خارجی است.

مهم‌ترین بحران برای دولت فعلی این است که در ماه‌های آینده شاهد افزایش مجدد نرخ ارز باشیم که این مسئله می‌تواند مانع کاهش جزئی نرخ برخی کالاها شود و انتظارات کاهشی را برعکس می‌کند.

▣ احتمال ضعیف موفقیت دولت در آزادسازی منابع ارزی

به‌نظر می‌رسد دولت نمی‌تواند به منابع ارزی بلوکه شده در خارج از کشور دسترسی پیدا کند و مصوبه مجلس مبنی بر الزام خروج ایران از تعهدات برجامی باعث دادن بهانه به‌دست این کشورها می‌شود. این مورد در اصل کم‌کاری وزارت امور خارجه و بانک مرکزی است که نتوانسته‌اند پیش‌بینی این شرایط را داشته باشند و متاسفانه شرایط به‌گونه‌ای پیش رفته که منابع مالی ما بلوکه شده است. شاید دولت در مدت باقیمانده بتواند نسبت به آزادسازی منابع مالی کوچک اقدام کند اما آزادسازی ارقام بزرگ ممکن نیست.

▣ مشکلات تحریم و عضو نبودن در FATF

باید توجه داشت ایران باید عضو اف‌ای‌تی‌اف و تکلیف این مسئله مشخص شود. هرچند این مسئله به تحریم‌ها نیز بستگی دارد زیرا اگر تحریم‌ها هم رفع شود، با مسئله پیوستن به اف‌ای‌تی‌اف و چگونگی انتقال پول‌ها مواجه خواهیم شد.

با وجه به شرایط فعلی و موارد موردنظر اف‌ای‌تی‌اف بعید است پیوستن به این سازمان به سرانجام برسد و تا دولت بعدی این مسئله در هاله‌ای از ابهام باقی خواهد ماند.

مجلس نیز این مسئله را پذیرفته و اکنون این مورد برعهده مجمع تشخیص مصلحت نظام است و باتوجه به صحبت اعضای مجمع هیچ نشانه‌ای از حرکت به سمت پذیرش شرایط اف‌ای‌تی‌اف و پیوستن به این سازمان مشاهده نمی‌شود.

▣ تاثیر تصویب طولانی کلیات بودجه بر اقتصاد سال جاری

در بودجه تغییرات خاصی ایجاد نشده و به‌نظر رفع ایرادات بودجه توافقی است؛ بنابراین نه درآمدهای دولت قابل دفاع است و نه هزینه‌ها قابل کاهش. چانه‌زنی دولت و مجلس می‌تواند این موارد را حل کند، وگرنه تغییر خاصی رخ نداده که بتوان گفت دولت توانسته ایرادات قبلی را برطرف کند.

همیشه کسری بودجه وجود داشته زیرا هزینه باید انجام و درآمدها باید با سناریو تدوین شود اما معمولا درآمدها کمتر یا دیرتر تحقق می‌یابد، به همین دلیل دولت‌ها کسری بودجه موقت دارند که از طریق سیستم بانک مرکزی آن را رفع می‌کنند. البته کسری بودجه‌ای که همیشه ایجاد می‌کنیم به سمت پروژه‌های نیمه‌تمام یا پرداخت‌های جاری منحرف می‌شود و عملا به بنیه تولیدی کمکی نکرده است.

گفت‌وگو

از تجربه بورس در سال ۹۹ چه درس‌هایی باید گرفت؟

بورس و هزار راه نرفته

سهند اینانلو
editor@smtnews.ir

بورس۹۹ در تاریخ ماندگار شد. رشدی بی‌سابقه و تاریخی در بازار سهام تهران رقم خورد که به اعتقاد بسیاری از کارشناسان و باتجربه‌های بازار دیگر تکرار نخواهد شد. رشدی حدود ۸۰۰درصدی که فقط ۴ماه دوام داشت و پس از رسیدن به قله ۲ میلیون واحدی شاخص کل آنچنان زمین خورد که موج این زمین‌خوردن زندگی بسیاری از امید بستگان به بورس تهران را زیر و رو کرد. اما کارشناسان بازار سهام معتقدند بورس۹۹ سراپا اشکال نبود، جنبه‌های مثبتی هم داشت که می‌توان با اتکا به آنها و اصلاح اشکالات به بورسی معقول رسید که بتواند پایه‌های تولید را در کشور تقویت کند. هرچند با توجه به عزل و نصب‌های پی‌درپی که سازمان بورس به خود دیده، اغلب کارشناسان نسبت به آینده بازار سهام و مدیریت منطقی و علمی آن امید چندانی ندارند.

از همین رو، صمت با فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سهام به گفت‌وگو نشسته، چراکه وی یکی از قدیمی‌ترین فعالان این بازار است و همچنین مدیریت یکی از شرکت‌های سبدگردان معروف فعال در بورس تهران را برعهده دارد. وی که به رویه کنونی بورس تهران نقدهایی وارد می‌کند، اعتقاد دارد بازار سهام می‌تواند با تغییر رویکردهای مدیریتی، گام‌های بزرگی را به سوی توسعه بورس و بازی کردن نقش مهم‌تری در اقتصاد ایران بردارد. در ادامه گفت‌وگوی صمت با فردین آقابزرگی را می‌خوانید که پیشنهاداتی برای بورس ۱۴۰۰ دارد.

عکس: آیدا فریدی

اغلب فعالان بازار علاقه‌مند به ایجاد وضعیت تعادلی در بورس هستند اما اگر این جریان از طریق تزریق نقدینگی از صندوق‌هایی که فقط برای موارد خاص و سرمایه‌گذاری بلندمدت ایجاد شده‌اند، ایجاد شود، مسلما به شرایط عمومی بازار سرمایه آسیب وارد خواهد کرد

◉ با توجه به سیاست‌های پولی اتخاذشده در کشورمان، فکر می‌کنید سال ۱۳۹۹ بازار سهام از میزان بازدهی معقولی برخوردار بود و ادامه این روند را چگونه می‌بینید؟

اتخاذ سیاست‌های پولی به گونه‌ای که هجوم نقدینگی به بورس عمدتا به‌دلیل انتظارات تورمی در سال ۱۳۹۹ به وضوح سرمایه‌گذاری و تبدیل پس‌اندازها به سرمایه‌گذاری را توجیه می‌کند.

به‌دلیل شفافیت، نقدشونده و قانونمند بودن، بورس یکی از گزینه‌های جذاب برای هدایت نقدینگی است و تجربه دهه‌های گذشته نشان می‌دهد در بازه‌های میان‌مدت و بلندمدت بازدهی سرمایه‌گذاری در بورس به مراتب از سایر بازارها قابل توجه‌تر و منطقی‌تر بوده است.

◉ با توجه به نحوه تعیین نرخ سود سپرده در کشورمان، فضای امروز را چطور تحلیل می‌کنید؟

هرچند بازارهای رقیب به‌دلیل نکات کنترلی و مدیریتی مجالی برای جذب نقدینگی نداشته‌اند اما نبود سایر بازارها، چالشی مهم برای اقتصاد کشور است. یکی از دلایل پراقبال بودن بازار سرمایه در سال ۹۹ محدود کردن فضای عملیاتی در سایر بازارهاست. به طوری‌که به‌عنوان مثال برخی شرکت‌هایی که فاقد دارایی هستند، فقط به دلیل تقاضا و نقدینگی متمرکز، دیدگاه بیش از حد خوشبینانه بازار و نداشتن سهام شناور آزاد مناسب به مراتب بیش از ارزش ذاتی خود رشد نرخ را تجربه کردند. به گونه‌ای که در ۶ ماه نخست سال ۹۹ متوسط نرخ به درآمد هر سهم به حدود ۳۷ افزایش پیدا کرد که رکوردی تاریخی و به یادماندنی در بورس به‌شمار می‌رود.

◉ بسیاری معتقدند رشد بازار ثانویه در مقایسه با رشد بازار اولیه در سال ۱۳۹۹هیچ تناسبی نداشته، آیا موافق هستید؟

متناسب نبودن رشد بازار اولیه به‌منظور تجهیز و تامین مالی بنگاه‌های اقتصادی نسبت به رشد بازار ثانویه که به عنوان نمونه روند حجم معاملات بورس در بازار اولیه از ۲۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۴ در پایان سال ۹۸ به ۳۰هزار میلیارد تومان افزایش پیدا کرد. این رقم در آذر ۹۹ به حدود ۷۱ هزار میلیارد تومان رسید و ۱۸۴ درصد رشد حجم معاملات را رقم زد.

این درحالی است که حجم معاملات در بازار ثانویه در بورس تهران از ۵۶ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۴ به ۲۱۳۰ هزار میلیارد تومان در آذر ۹۹ افزایش یافت که حدود ۳۸۰۰ درصد رشد را نشان می‌دهد و تناسب معناداری نسبت به منابعی که باید عاید ناشر، صنعت و تولید شود نداشت.

به طور خلاصه نسبت تامین مالی بازار اولیه نسبت به حجم معاملات در بازار ثانویه بورس، از ۴۵درصد در سال ۹۴ به حدود ۵ درصد از حجم کل معاملات رسید که یکی از چالش‌های تامل‌برانگیز سفته‌بازی در سال ۹۹ تلقی می‌شود.

◉ نظرتان درباره عزل و نصب‌های متعدد سازمان بورس در سال گذشته چیست؟

به اعتقاد من در کل انتصابات متعدد در هیات مدیره و روسای سازمان بورس که می‌تواند استراتژی و برنامه‌ریزی سایر نهادهای مالی تحت نظارت را نیز متاثر و بی‌ثبات کند.

◉ به نظر شما لازم نیست نهادی ناظر برای نظارت بر عملکرد سازمان بورس ایجاد شود؟

ورود نکردن عملیاتی مستقیم یا غیرمستقیم سازمان بورس در روند تغییرات نرخ سهام و شاخص و تاکید بر لزوم بازارگردانی از سوی تمامی نهادهای مالی در امر بازارسازی و هدایت نرخ سهام به محدوده ارزش ذاتی و تعهد نسبت شفافیت و انتشار دقیق اطلاعات موثر بر روند نرخ سهام در این رابطه است.

اصلاح و بازنگری در انتخاب و ترکیب بالاترین رکن تصمیم‌گیر در حوزه بازار سرمایه و اصلاح شکلی و ماهوی آن با محوریت منافع بخش خصوصی و غیر دولتی.

پیشنهاد می‌شود در سال جدید عدم‌تغییر پی در پی و عجولانه در نظام مقررات معاملاتی به‌منظور مقابله با روند اصلاح نرخ بدون توجه به پیشینه افزایش بی‌رویه نرخ سهام و شاخص در دستور کار مسئولان و مقامات بالادستی کشور قرار گیرد.

◉ به نظر شما، بزرگ‌ترین درسی که از اتفاقات سال۹۹ که در بورس افتاده می‌توان گرفت، چیست؟

به نکته بسیار خوبی اشاره کردید! می‌توان تجربیات سال ۹۹ را درس‌هایی عبرت‌آموز در مقوله سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ برشمرد. سال پر فراز و نشیب ۱۳۹۹ در بازار سرمایه با وجود سود و زیانی که برخی از فعالان تجربه کردند، آموزه‌های ارزشمندی نیز در برداشت که سیر تکاملی توسعه و تعالی فرهنگ بازار سرمایه و تعمیق آن را سرعت و قوت بیشتری داد. تمرکز و وحدت در تدوین و اجرای سیاست‌های اقتصادی از سوی دولت یکی از نکات بسیار مهم و پندآموز برای سال ۱۴۰۰ است. اقتضایی تصمیم نگرفتن و درک منافع کلان ملی در تک تک نهادهای دولت می‌تواند موجبات اطمینان خاطر و جلب رضایت فعالان بازار سرمایه را به نحو شایسته فراهم کند.

◉ چه درسی می‌توان از این موضوع گرفت که در سال ۱۴۰۰ بتوان به‌عنوان یک سرمایه‌گذار موفق در بورس فعالیت کرد؟

به اعتقاد من، تکیه بیش از اندازه به سود ناشی از خرید و فروش اوراق بهادار بدون توجه به ارزش ذاتی و عایدات مستمر یکی از محورهای عدول از اصول سرمایه‌گذاری است که در سال ۹۹ به شدت قوت گرفته بود و برخی از کارشناسان در نیمه نخست سال ۹۹ از این روش به عنوان انقلاب در بازار سرمایه یاد می‌کردند اما مرور زمان در نیمه دوم سال ۹۹ نشان داد که همواره تکیه بر تحلیل و ارزش ذاتی است که رکن اساسی در امر سرمایه‌گذاری را دارد. سرمایه‌گذاری مستقیم در بورس و خرید سهام یکی از راه‌های کسب درآمد و سود است و همواره باید در امر سرمایه‌گذاری ریسک‌های سرمایه‌گذاری را نیز ملاحظه و مدیریت کرد.

بنابراین صرف منابع و زمان برای کسب سود صرفا به عنوان سرمایه‌گذاری تلقی نمی‌شود. برای مدیریت سود سرمایه‌گذاری، تحلیل و ارزیابی کارشناسی لازم است و چنانچه شخص یا اشخاصی فرصت و امکان چنین تحلیل‌هایی را ندارند باید به روش سرمایه‌گذاری غیرمستقیم و خرید یونیت صندوق‌های سرمایه‌گذاری وارد بورس شوند و در حقیقت مدیریت دارایی مالی خود را به مدیران متخصص صندوق‌های سرمایه‌گذاری یا سبدگردانان اختصاصی بدهند.

◉ از چه ابزاری می‌توان در این راه کمک گرفت؟

باید توجه داشت که حتی متخصص‌ترین مدیران سرمایه‌گذاری نیز به تنهایی قادر به رصد کل بازار در هیچ بورسی نیستند و فقط به اتکای ابزارهای الگوریتم تریدینگ نیز نمی‌توان از کل فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بازار بهره برد. از همین‌رو ابزارها و سامانه‌های هوشمند تحلیلگر می‌توانند در این زمینه به علاقه‌مندان کمک شایانی کند.

سرمایه‌گذاران تازه‌وارد و حتی علاقه‌مندان به سرمایه‌گذاری که تجربه و اطلاعات خوبی در بورس دارند، امر سرمایه‌گذاری را از طریق خرید یونیت‌های صندوق سرمایه‌گذاری سهمی یا ایجاد سبد اختصاصی انجام دهند.

◉ اگر کمی بنیادین به این موضوع نگاه کنیم، فکر می‌کنید نیاز است که بورس تهران تغییرات اساسی را در دستور کار قرار دهد؟

تغییر زیرساخت‌های بازار سرمایه امری لازم است. هم‌اکنون با الگوها و زیرساختارهایی همچون ضوابط معاملاتی، دوره‌ها و روش‌های آموزشی، نرم‌افزارهای تحلیلی، سامانه‌های معاملاتی، نحوه ورود سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه که عمدتا مربوط به سالیان دور در بورس است نمی‌توانیم پذیرای خیل عظیم علاقه‌مندان به سرمایه‌گذاری در بورس باشیم و در غیر این‌صورت با نابهنجاری‌هایی از جمله سلب اطمینان و اعتماد به بازار و تلاطم بیش از اندازه در روند تغییرات نرخ روبه‌رو خواهیم بود.

هر چند معمولا سود سرمایه‌گذاری مستقیم بیش از غیرمستقیم است اما باید توجه داشت که ریسک سرمایه‌گذاری غیرمستقیم به مراتب از سرمایه‌گذاری مستقیم کمتر است و به این ترتیب تعادل لازم بین ریسک و بازده در سرمایه‌گذاری برقرار خواهد شد.

◉ نقش تحلیلگران و افرادی که خود را کارشناس بورس می‌نامند در این فرآیند چیست؟

اتفاقا این مسئله اهمیت زیادی دارد، چراکه مهم‌ترین موضوع در مقوله سرمایه‌گذاری اتکا به اطلاعات و تحلیلهای کارشناسی و پرهیز از شایعات و سیگنال‌فروشی است، چراکه اصل اولیه سرمایه‌گذاری حکم بر این دارد که هیچ پیشنهادی برای خرید سهام به هنگام خرید سهام از سوی توصیه‌کننده انجام نمی‌شود.

بورس در جهان ابزارهای زیادی دارد که با استفاده از آنها می‌توان توازن را به خوبی در بازار برقرار کرد.آیا می‌توانیم از این ابزارها در بورس تهران هم استفاده کنیم؟

بله. چراکه نه! تقویت و حمایت هر چه بیشتر از نهادهای مالی دارای مجوز از سازمان بورس همچون سبدگردانان و مشاوران سرمایه‌گذاری یکی از محورهای توسعه بازار سرمایه است و این نهادها می‌توانند بهترین نقش را برای کاهش ریسک‌های سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران ایفا کنند.

از سویی هم تنوع در سبدهای سرمایه‌گذاری استراتژی ضروری است. سهام شرکت و صنایع گوناگون در پرتفوی میتواند نوسان سودآوری و اختلالات احتمالی در روند فعالیت و عملیات شرکت‌ها و صنایع را متعادل کند.

بسیاری از نوسهامداران که اتفاقا متحمل ضررهای سنگینی هم در بورس شده‌اند با قرض کردن سرمایه‌ای را وارد این بازار کرده بودند، چه پیشنهادی برای این عده از فعالان بازار که حالا در بورس تهران ماندگار شده‌اند، دارید؟

نکته مهم دیگر تخصیص منابع قابل سرمایه‌گذاری از محل پس‌انداز است و چنانچه از محل استقراض یا فروش دارایی مورد استفاده از قبیل خانه و ماشین تامین شده باشد، سرمایه‌گذار را در وضعیت اجباری کوتاه‌مدت قرار می‌دهد و ممکن است از فرصت مناسب برای سرمایه‌گذاری بهره‌مند نشود.

برنامه‌ریزی برای سرمایه‌گذاری حداقل باید در بازه میان مدیت ۲ سال و بلندمدت ۵ ساله انجام شود.

سرمایه‌گذاری ممکن است در بازه کوتاه‌مدت نتیجه لازم را نداشته باشد و دچار نوساناتی شود که مدیریت و تطابق آن با محدوده سرمایه‌گذاری مد نظر سرمایه‌گذار تفاوت داشته باشد.

اگر چه ابزارهایی مانند تزریق نقدینگی از محل منابع صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت برای خرید سهام و یا ممانعت از فروش برخی سهامداران عمده می‌تواند به طور موقت و در کوتاه‌مدت روند اصلاح قیمت‌ها را کند نماید ولی تجربه پیشین در بازار سرمایه نشان داده که این رویکرد جواب مناسب نمی‌دهد و تنها نتیجه آن حجیم شدن سطوح اصلاحات نرخ و گسترده‌تر شدن این اصلاح را رقم خواهد زد، چراکه برخلاف حرکت ذاتی و طبیعی بازار سرمایه نمی‌توان صرفا با تامین نقدینگی از محل‌های مختلف از جمله صندوق تثبیت بازار یا صندوق توسعه ملی روند طبیعی بازار را تغییر داد.

◉ سال گذشته زمزمه‌هایی مبنی بر تزریق هزار میلیارد تومان به بازار سهام شنیده می‌شد. شما با طرح‌های این‌چنینی موافق هستید؟

نه موافق نیستم. اغلب فعالان بازار علاقه‌مند به ایجاد وضعیت تعادلی در بورس هستند اما اگر این جریان از طریق تزریق نقدینگی از صندوق‌هایی که فقط برای موارد خاص و سرمایه‌گذاری بلندمدت ایجاد شده‌اند، تامین شود، مسلما به شرایط عمومی بازار سرمایه آسیب وارد خواهد کرد.

با فرض تصویب پیشنهاد شورای‌عالی بورس برای برداشت از صندوق توسعه ملی یا تثبیت بازار برای جلوگیری از عرضه‌های درحال شکل‌گیری، منطقا این ذهنیت پیش می‌آید که سطح عمومی قیمت‌ها در بورس و شاخص کل که تناسب معقول و منطقی با وضعیت اقتصادی کشور ندارد، مورد تایید مسئولان اقتصادی است.

اساسا تامین هزینه‌های جاری از محل صندوق‌هایی که فقط برای متعادل‌سازی روند درآمدی کشور تاسیس شده‌اند جایز و منطقی نیست.

◉ به عنوان پرسش نهایی، چه راهی را برای ایجاد تعادل در بازار سرمایه توصیه می‌کنید؟

بهترین حالت برای ایجاد تعادل در بازار، رجوع به ذات و ماهیت بازار و انتظام خودساخته درونی بورس است و لزوما اتکا به این مکانیسم، به معنی رها کردن وضعیت بازار به حال خود نیست، بلکه اصلاحات ذات بازار است و باید بپذیریم که مقابله با روند طبیعی بازار پیامدهای نامطلوبی در پی خواهد داشت.

بیش از نیمی از کسانی که در صف‌های فروش فعلی سهام می‌فروشند، سود مناسبی در ۴ ماه نخست سال ۹۹ کسب کرده‌اند و شرایط اصلاحی را باید بپذیرند.

از همین‌رو معتقدم تهییج افکار عمومی برای الزام مقابله با روند اصلاح نرخ توجیه پذیر و قابل‌قبول نیست.

فردین آقابزرگی

انتصابات متعدد در هیات مدیره و روسای سازمان بورس می‌تواند استراتژی و برنامه‌ریزی سایر نهادهای مالی تحت نظارت را نیز متاثر و بی‌ثبات کند

یادداشت

پایان دوره رکود در اقتصاد ایران

شهیر محمدنیا
کارشناس بازار سرمایه

در آخرین روزهای سال گذشته بانک مرکزی اعلام کرد برای دو فصل پیاپی سال ۱۳۹۹رشد اقتصادی کشور مثبت شد. رشد اقتصادی کشور در ۳ ماه نخست سال گذشته با احتساب صادرات نفت منفی ۲.۸ درصد بود و بدون صادرات نفت منفی ۰.۶. اما در ۳ ماهه دوم سال شاهد رشد اقتصادی مثبت ۱.۵ درصد با احتساب نفت و بدون لحاظ کردن صادرات نفت شاهد رشد اقتصادی مثبت ۳.۲ درصد بودیم. بر همین اساس رئیس بانک مرکزی اعلام کرد در ۳ ماهه سوم نیز با رشد اقتصادی مثبت روبه‌رو بودیم. هرچند مرکز ملی آمار نیز در روزهای پایانی سال۹۹ رشد اقتصادی سه ماهه سوم را اعلام کرد.

طبق گفته آقای همتی رشد تولید ناخالص داخلی کشور در ۳ ماهه سوم با محاسبه صادرات نفت معادل مثبت ۳.۹ و بدون محاسبه نفت مثبت ۲.۹ درصد بوده است.

با رشدی که در ۳ ماهه سوم سال گذشته عملا توانستیم خبر از پایان رکود دهیم و شاهد شروع رشد اقتصادی مثبت باشیم. در علم اقتصاد زمانی که دو فصل پیاپی دارای رشد اقتصادی مثبت باشیم می‌توانیم اعلام کنیم که رکود پایان یافته و در مسیر رشد و توسعه اقتصادی و به تبع آن بزرگ‌تر شدن اقتصاد و افزایش سرانه تولید هستیم. رکودی که اقتصاد ایران سال گذشته تجربه کرد، رکودتورمی بود که بدترین حالت از رکود اقتصادی است و در واقع یک بیماری در یک ساختار اقتصادی به شمار می‌آید. سال گذشته اقتصاد ایران هم شاهد رکود بود و هم تورم. هرچند بارها پس از انقلاب شاهد این‌گونه رکودها در اقتصاد بوده‌ایم اما اکنون با تجربه ثبت رشد اقتصادی دو فصل پیاپی دوباره خوش‌بینی به احیای اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰ بازگشته و امید آن می‌رود که با توجه به شرایط سیاسی و تحولات پیش آمده این روند ادامه پیدا کند.

بیشترین عوامل تاثیرگذار در رشد اقتصادی ۳ ماهه دوم و سوم سال گذشته مربوط به افزایش نرخ ارزش‌افزوده فعالیت‌های صنعت، خدمات مؤسسات پولی و مالی، کشاورزی و برق، گاز و آب بود که برای تداوم این روند، شاخص‌های تاثیرگذار باید برای سال ۱۴۰۰ نیز به روند پیشین ادامه دهند.

اگر نمودار رشد اقتصادی از سال ۹۱ تاکنون را مورد بررسی قرار دهید، ملاحظه خواهید کرد که متاسفانه اقتصاد کشور به‌شدت دچار عدم‌ثبات است و این عدم‌ثبات در اقتصاد به ریسک سیستماتیکی که همیشه بر اقتصاد ما سایه داشته بازمی‌گردد. هر زمان این ریسک کمرنگ شده، کشور در مسیر توسعه سریع و بزرگ‌تر شدن اقتصاد قدم برداشته است. اگر از رشد اقتصادی میانگین بگیریم خواهیم دید متوسط رشد اقتصادی کشور از سال ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۸ نزدیک به صفر درصد بوده و این در حالی است که اهداف کشور در برنامه‌های توسعه و چشم‌اندازهای اقتصادی رشد بالای ۷ درصد را ترسیم کرده و به غیر سال ۹۵ هیچ‌گاه این رشدها محقق نشده است.

اما اگر به رشد اقتصادی در سال ۹۵ توجه کنید خواهید دید پس از توافق برجام در سال ۹۴ و شروع گشایش‌های اقتصادی رشدی خیره‌کننده در اقتصاد کشور داشتیم. هرچند بخش قابل‌توجهی از این رشد مربوط به صادرات نفت است. در همین حال در خرداد ۹۴ بازار سرمایه که قطب‌نمای اقتصاد است شروع به پیش‌خور کردن این تحولات کرده و رشدی را شروع کرد که تا مدت‌ها ادامه داشت. این امر میزان اهمیت بازار سرمایه در رشد اقتصادی را نشان می‌دهد.

رشدی که ما در سال ۹۸ و ۵ ماهه نخست سال ۹۹ شاهد بودیم، از یک سو رشد غیربنیادی و حاصل ریسکی بود که از سوی دولت امریکا بر اقتصاد ما وارد شد و از سوی دیگر، ناشی از اتخاذ سیاست‌های پولی نادرست از سوی بانک مرکزی بود.

منفی شدن رشد اقتصادی در طول ۳ سال، اقتصاد کشور را ۱۵ درصد کوچک کرد و روز به روز ارزش پایه پولی کاهش یافت و نرخ‌ها افسار گسیخته بالا رفت. البته در این دوره بعضی بازارها به‌عنوان مثال، بازار سرمایه رشد نرخ بهتری داشت و کسانی که در بازار بودند تا حد زیادی از گزند این تورم محفوظ ماندند و سرمایه آنها افول نکرد اما فراموش نکنید در حالت کلی این رشدها، کاذب و غیربنیادی هستند. اگر رشدی به‌دلیل بزرگ شدن اقتصاد و تولید سرانه ناخالص باشد، رشدی واقعی، اصولی و بنیادی است که تاثیرات ملموس آن در کل جامعه دیده خواهد شد. در این شرایط، صد البته بازار سرمایه بیشتر از هرجای دیگری از این توسعه اقتصادی متنفع خواهد شد، زیرا ذات بازار سرمایه براساس ریسک‌پذیری و کاهش ریسک است. با اتمام محدودیت‌ها و شروع گشایش‌ها، شاهد رشد واقعی در بازار سرمایه خواهیم بود.

امید است در سال ۱۴۰۰ و چند سال آینده با توافقات احتمالی و کاهش فشارهای جامعه جهانی بر اقتصاد ایران و همچنین شروع مجدد صادرات نفت، کشور دوباره در مسیر توسعه قرار بگیرد و فعالان بازار سرمایه روزهای تلخ کنونی را از یاد برده و همگام با رشد و توسعه اقتصاد این بار هم کل جامعه در وضعیت اقتصادی بهتری قرار گیرد و هم فعالان بازار سرمایه وضعیت بهتری پیدا کنند.

شنبه
۱۴ فروردین ۱۴۰۰- ۲۰ شعبان ۱۴۴۲ - ۳ آوریل ۲۰۲۱-شماره ۱۷۵۷-پیاپی ۳۰۷۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

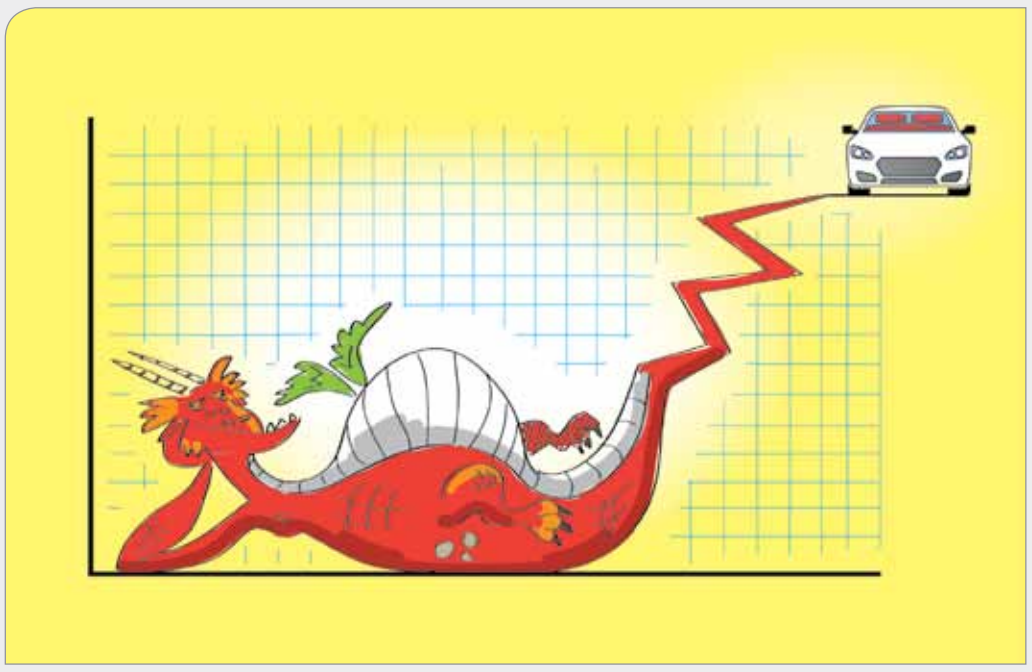
صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: شرکت چاپ رواق روشن‌مهر

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲ در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱ در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲
عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

امسال مسئولیت‌پذیرتر باشیم

پیوند تنگاتنگ مفاهیم شـهروندی و فرهنگ شـهروندی با گسترش تفکر مدنی از قرن ۱۹ به این سمت در شکل‌گیری دولت‌های ملی نقش بارزی داشته اسـت. مهم‌ترین مفاهیم کلیدی فرهنگ شـهروندی شامل مسئولیت‌پذیری شهری، قانونمند بودن شهروندان، هنجارپذیری الگوهای شهرنشینی می‌شود که در نهایت منجر به شـکل‌گیری هویت فرهنگ شهروندی ازسوی مدیریت شـهری خواهد شد. در نخسـتین پرونده سـال صمت به بررسی مهم‌ترین شـاخص‌هایی که رفع یا اجرای آنها می‌تواند سـال بهتری برای‌مان بسـازد، پرداخته‌ایم. در حوزه فرهنگ توجه به فرهنگ شـهروندی در حوزه مدیریت شـهری از مواردی اسـت که باید در صدر زندگی شـهروندان و برنامه‌ریزی مسئولان قرار گیرد. در این صورت است که می‌توان سال جدید را با امید به روزهـای بهتر در بعد ارتقای اجتماعـی و فرهنگی آغاز کرد. برای تحقق این هـدف نیز باید از قواعد اجتماعی پیـروی کنیم و منافع جمعی را بر منافع و علایق فردی ترجیح دهیم. پیروی از قواعد اجتماعی نیز در گام نخسـت نیاز به فاکتوری به نام «مسئولیت‌پذیری» دارد.

رابطه رعایت حقوق شهروندی با مسئولیت‌پذیری

رعایت حقوق شـهروندی با مسـئولیت‌پذیری آغاز می‌شـود. مسـئولیت‌پذیری، مفهومی است که انسـان‌ها همواره در زندگی فردی و اجتماعی خود با آن ارتباط دارند. انسـان به لحاظ گسـتره وسیع ارتباط خویش، مسئولیت‌پذیری زیادی در حوزه‌های مختلف دارد.

در کتاب فرهنگ شـهروندی آمـده در جامعه اشـخاص مسـئولیت‌پذیر به‌علت پاسـخگو بودن قابـل اعتمادترند و جلب اعتمـاد دیگران یکی از زمینه‌هـای مهم پیشـرفت و بهتر شـدن زندگی اسـت؛ بنابرایـن مسـئولیت‌پذیری عامل مهمی برای تسریع روند پیشرفت‌های فردی و اجتماعی اسـت و همچنین بر اعتبار، احساس ارزشمندی و عزت‌نفس افراد می‌افزاید.

یک فرد بااخلاق، مسئولیت کارها و پاسخگویی در برابـر آنهـا را برعهـده می‌گیرد. افـرادی که مسـئولیتی را قبـول می‌کننـد کارهـای خود را به‌موقـع و بـا تمام تـلاش انجام می‌دهنـد و در صورتی کـه در کار خود اشـتباه کنند با پذیرش اشـتباه در اصلاح آن می‌کوشـند. مسئولیت‌پذیر بـودن افراد جامعه یکـی از ویژگی‌های مثبت آن جامعه محسـوب می‌شـود که در گام نخست نیاز به مسـئولیت‌پذیر بودن تک‌تک افـراد در جوامع کوچک‌تر خانواده و محیط شغلی دارد.

مسئولیت اجتماعی چیست؟

مسـئولیت و تعهد اجتماعی در واقع یک عامل مهم در ایجاد حس مسئولیت‌پذیری در جوامع مختلف اسـت. شاید برای شما هم این سوال ایجاد شـده باشد که کشورهایی مانند ژاپن به چه دلیل به این سرعت پیشرفت کرده و در هر زمینه موفق و درخشان ظاهر می‌شوند؟

جواب این پرسـش در حلقه مفقوده توسعه بیشتر کشورهای توسعه‌نیافته است و چیزی نیست جز نبود پذیرش مسـئولیت اجتماعی! مسئولیت اجتماعی یک چارچوب و محدوده اخلاقی است که در آن وظایف مختلفی که تمامی آنها دارای منافع برای جامعه هستند، برعهده فرد، سازمان یا نهادی خاص گذاشته می‌شود. این مفهوم به‌صورت دقیق‌تر به‌معنای انجام وظایف فردی به‌وسیله تک‌تک افراد جامعه اسـت که انجام این وظایف باعث می‌شـود تعادل مناسبی بین اکوسیستم و اقتصاد جامعه برقرار شود. استفاده از لفظ وظیفه نشان می‌دهد هر فرد در حالت عادی باید به این وظایف واقف بوده و نقش خود را در حفظ این تعادل به‌طور مشخص پذیرفته و ایفا کند. البته در بیشـتر جوامع این مفهوم یک حوزه قانونی الزام‌آور نبوده و بیشتر در حوزه اخلاق مطرح می‌شود. در جوامع بیشـتر توسعه‌یافته که در چارچوب اخلاق، وظایف فردی دارای اهمیت بیشتری است، مسـئولیت اجتماعی مفهومی اجباری و البته پذیرفته شده توسط بیشتر افراد جامعه دارد، اما در سـایر جوامع که از نظر سـطح فرهنگی دارای فقر هسـتند، چنین مسئولیت‌هایی معنای خاصی نداشـته و کمتر کسـی خود را ملزم به انجام و رعایت آنها می‌داند.در تعریف این مفهوم، همواره مقایسـه‌ای میان توسـعه اقتصادی از بعد مادی و همچنین آسایش و رفاه جامعه و سامان‌یافتگی محیط وجود دارد؛ گرچه این موضوع در ۱۰ سال گذشته بارها و به‌دفعات با گزارش‌های مختلف به چالش کشیده شده و سعی شده با غرض‌ورزی یا بدون آگاهی کمرنگ شود. این تلاش‌ها هنگامی است که تعریف مسئولیت اجتماعی در ایجاد تعادل بین دو مفهوم ذکر شده قرار می‌گیرد. در واقع این تعادل است که برای برخی جوامع مشکل‌ساز و باعث می‌شود روند توسعه به‌دلیل حفظ منافع محیط‌زیست یا گروه‌هایی کم‌درآمد از جامعه، با مشکل ایجاد شود. جمله آشنای «برخی باید زیر چرخ‌های توسـعه له شـوند!» نمود بارزی از بی‌توجهی به این مسئولیت و تلاش برای بر هم زدن تعادل صرفا برای توسعه است که در کشور ما نیز زمانی مطرح شده است.

مسئولیت‌پذیری نسبت به نسل آینده

مسئولیت اجتماعی فردی، اساس مسئولیت اجتماعی گروهی است، زیرا یک اجتماع از افراد تشکیل شده و در نتیجه فرهنگ مسئولیت اجتماعی را مشخص می‌کند.

هـر جامعه‌ای الگوی زندگی خود را دارد که همیشـه در حال تغییر اسـت و هر کـدام از ما می‌توانیم به طرق مختلف در این تغییر شرکت داشته باشیم؛ مثلا مشارکت در تمیـز کـردن خیابانی کـه در آن زندگی می‌کنیم یا مشارکت در برگزاری آیین‌ها در محلات و حفظ ارزش‌ها برای نسـل‌های بعـد، کارهای خیریه برای مشـکلات و مسائل مهم اجتماعی و...

هنگامی که فردی احسـاس مسـئولیت کنـد، دیگر لزومی نـدارد دیگران به او بگویند کـه در هر موقعیتی چگونـه عمـل کند. افـراد در نتیجه توجه بـه مقررات، ارزیابی تجربه‌های خویشـتن و رسـیدن به نتیجه‌های واقع‌گرایانه آن تجربه‌ها، الگوی رفتاری مناسبی را اختیار می‌کنند. توجه به محیط‌زیست و منابع طبیعی نیز یکی از شاخص‌های مسئولیت‌پذیری در دنیای مدرن است.

خلاصه اینکه، نگاه جدید به زندگی و مسئولیت‌پذیری در برابر نسـل‌های آینده در قبال آنچه بشر امروزه انجام می‌دهد، تعریف جدیدی اسـت که به واکاوی بیشتر نیاز دارد. اما بیشـتر از بقای زیستی ساده انسان، سطحی از مسـئولیت بشر امروزی در قبال نسـل‌های آینده وجود دارد.

سخن پایانی

فرهنگ در جوامع انسانی در بعد مادی و معنوی باتوجه به کارکردها و کاربردها، معانی متفاوتی به خود گرفته است. «فرهنگ شهروندی» نیز مانند سـایر عناصر فرهنگ باتوجه به موقعیت، کارکرد یا وظیفـه اجتماعی که به آن محول شـده، باید بررسی شود.

در واقـع هنگامی که از یـک عنصر در فرهنگ یک جامعـه در زبان عام صحبـت می‌کنیم، این مسئله لزوما نه مثبت است و نه منفی، بلکه بیشتر باید بر سـازکارها و شـرایط شکل‌گیری و تحول، زوال و نابـودی آن پدیده تاکید کنیـم؛ بنابراین هنگامی که صحبت از فرهنگ شهروندی می‌شود بیشتر به نوع رابطه آن با سایر پدیده‌های فرهنگی و اجتماعی توجه می‌کنیم.

در حوزه فرهنگ شـهروندی باید به یکسـری از پارامترهـا و متغیرهایـی اشـاره کنیم که جزو کلیدواژه‌های اساسـی فرهنگ شهروندی به‌شمار می‌روند.

ایـن مفاهیم کلیدی همان «مسـئولیت‌پذیری شـهری، قانونمند بودن شهروندان، هنجارپذیری از الگوهای شهرنشینی» است.

در یک جامعه شهری تا این مفاهیم که از بطن یک فرهنگ شهری نشأت گرفته نهادینه نشود و هر یک از شهروندان با حقوق و وظایف خود آشنا نشوند، فرهنگ شهروندی شکل نمی‌گیرد.

ایـن واژگان کلیدی را می‌تـوان از همان آغاز کودکی درونی کرد.

بیایید امسـال به خودمان قول بدهیم در قبال خود و دیگـران، در قبال خانواده، جامعه، مردم و آیندگان مسئولیت‌پذیرتر باشیم.

نظر گاه

مفهوم توسعه و تاثیر آن بر پیشرفت

مرتضی افقه- کارشـناس اقتصاد: توسـعه مفهومـی پیچیده، حسـاس و تاثیرگذار بر رونـد اقتصادی و اجتماعی جوامـع اسـت. اینکه توسـعه را چگونه تعریـف کنیـم بـر تدویـن و اجـرای برنامه‌های توسعه تاثیرگذار است.

به‌عنوان مثـال اگر بگوییم «توسـعه فرآیندی اسـت کـه به افزایـش درآمد سـرانه منجر می‌شود» سیاسـت‌گذاران از طریق برنامه‌ها به‌دنبال این هدف خواهند رفت؛ حتی به قیمت فروش نفت یا سـایر منابع خدادادی؛ امری که در ۴ دهه گذشـته اتفاق افتاده اسـت. اما اگر توسـعه را «فرآیندی ببینیم که انسـان توسـعه‌نیافته را به انسان توسـعه‌یافته تبدیل می‌کند» در برنامه‌ها و اقدامات به‌دنبال تربیت و پرورش انسـان‌های توسعه‌یافته خواهیم رفت؛ امری که در کل ۴ دهه گذشته مغفول مانده است. براین اساس می‌توانم ادعا کنم که از جمله دلایل ناکامی در نیل به پیشرفت اقتصادی، باوجود اجرای ۵ برنامه توسعه و انبوهی سیاست‌ها و ابلاغیه‌ها (سیاست‌های کلی نظام، ابلاغیه اقتصاد مقاومتی و...) برداشـت غلط از مفهوم توسعه اسـت. این برداشت غلط نه‌تنها اقتصاد کشـور را در مسیری خطا قرار داده بلکه ابعاد دیگر توسـعه (اجتماعی، سیاسـی و فرهنگی) را هم با اختلال مواجه کرده است. باوجود این ناکامی‌ها، متاسفانه هنوز مفهوم توسعه هم توسط بسیاری از متخصصان اقتصادی و هم توسط برنامه‌ریزان و مجریان برنامه‌ها بر همان مبنای غلط تعریف می‌شود و به مرحله اجرا درمی‌آید.

نتیجه این نوع برداشت، علاوه بر ناکامی در نیل به توسعه، اتلاف منابع مالی، فیزیکی و طبیعی فراوان از کشـور بوده اسـت. مفهوم توسـعه از بدو تولد علم توسعه تاکنون همچون بسیاری از مفاهیم علمی و تخصصی متناسـب با سـاختارهای اقتصـادی، اجتماعی جوامع تحولات تکاملی عمده‌ای داشته است، به‌طوری که از تعریف ساده افزایش تولید (یا درآمد) سرانه یا افزایش ظرفیت‌های تولیدی که محدود به بعد اقتصادی جامعه بود، امروز توسعه مفهومی جامع و فراگیـر به خود گرفته و شـامل همه ابعاد اجتماعی، سیاسـی و فرهنگی نیز می‌شود.

گرچـه می‌توان برای توسـعه تعاریف متعدد اما همسـویی ارائه کـرد اما انتخاب تعریف مناسـب می‌تواند براسـاس سـاختارهای متنوع جوامع صورت گیرد. اگر به برنامه‌های پنج‌سـاله و سـخنان سیاسـت‌گذاران دقت کنیـم، به‌خوبی پی خواهیم بـرد که محور برنامه‌ها و اقدامات انجام شـده صرفا رشـد اقتصادی بوده و چون بـا فروش نفت به این هدف می‌رسـیدند، اقتصاد کشـور همچنان به فروش نفت وابسـته و آسـیب‌پذیر مانده است. با مرور ادبیات و بررسـی شـرایط امروز ایران می‌توان چند تعریف همسو از توسعه بیان کرد که می‌تواند به رهایی کشور از بن‌بست اقتصادی اجتماعی فعلی کمک کند: توسـعه فرآیندی اسـت که به تسـلط انسان بر طبیعت و محیط پیرامون منجر می‌شود.

اگر بپذیریم که توسعه فرآیندی اخلاقی و تربیتی است، می‌توان ادعا کرد که اولویت پیشرفت کشور در شرایط فعلی، اقدامات عملی در جهت رشد فرهنگی و اجتماعی جامعه است.

بر این اسـاس، تفکیک توسـعه به توسـعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بی‌معناست. در واقع توسعه‌یافتگی همراه است با رشـد و پیشرفت متوازن در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی.

بنابراین صحیح‌تر آن است که بگوییم برای نیل به توسعه‌یافتگی، کدام یک اولویت دارند: رشـد اقتصادی، رشـد اجتماعی یا رشـد فرهنگی؟ زیرا توسـعه، توسـعه اسـت با ابعادی با رشـد متوازن؛ بنابراین اگر بپذیریم که توسـعه فرآیندی اخلاقی و تربیتی است، می‌توان ادعا کرد که اولویت پیشـرفت کشـور در شـرایط فعلی، اقدامات عملی در جهت رشد فرهنگی و اجتماعی جامعه است.

رشد اجتماعی و فرهنگی در جهت تربیت انسان‌های توسعه‌یافته، خود منجر به رشـد پایدار اقتصادی خواهد شـد. بـا این وصف و به‌عنوان یک استثنا، اگر در جامعه تعداد افراد زیر خط فقر (افرادی کـه فقیـر مطلق تلقی می‌شـوند) قابـل ملاحظه باشـد، در کنار برنامه‌های فرهنگـی و اجتماعی، طرح‌های ضربتی برای کاهش یا رفع کامل فقر مطلق از جامعه ضروری است، زیرا افرادی که درگیر تامیـن حداقل معاش خود برای بقا هسـتند، چندان آموزش‌پذیر نیستند که در معرض آموزش‌های توسعه‌ای قرار گیرند.

این امر برای کشـور ایران که از درآمدهای نفتی برخوردار است، بیشتر مصداق دارد و دولت را قادر خواهد کرد که همزمان با اولویت برنامه‌های توسـعه‌ای، به کمک درآمدهای نفتی سیاست‌های رفع فقر مطلق را اجرا کند؛ به شرطی که سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران خود توسعه‌یافته باشند!

یادداشت

رابطه توسعه فرهنگ شهری و فرهنگ شهروندی

شـهرام شیرکوند- پژوهشـگر حوزه اقتصاد اجتماعـی: جامعـه امروز به‌شـدت نیازمند تقویت فرهنگ و اصلاح رفتارهای اجتماعی اسـت. فرهنگ به افراد هویت می‌بخشد و باعث کنش متقابل میان آنها می‌شـود و بدیهی اسـت که گسـترش فرهنگ شهروندی پیشرفت حوزه اقتصادی را به‌دنبال دارد.

فرهنـگ به‌عنـوان مجموعه باورهـا، نگرش‌ها و اعتقادهای قلبی یک گروه و جامعه، تشـکیل‌دهنده شـیوه زندگی آنهاست.آنچه شهرها را از یکدیگر متمایز می‌کند، فرهنگ‌هایی است که هر شهر در خود دارد. بعضی از آن شهرها شهرهای فرهنگی هستند و بعضی فرهنگ شهری دارند.

برای بیان تفاوت آنها باید گفت شهر فرهنگی، شهری است که حامل تمدن و فرهنگ دیرینه اسـت و ویژگی‌ها و عناصر فرهنگی را در خود جای داده و از این نظر برای مردم تمام جهان ارزشمند است اما آنچه بیشتر اهمیت دارد فرهنگ شهری است.

فرهنگ شهری با مجموعه‌ای از هنجارها، ارزش‌ها و باورها نوع زندگی انسان را در شهر تعیین می‌کند یا با اجرای اعمال فیزیکی در فضای شهر، نمادهایی را با معانی خاص برای شهرنشینان تداعی کرده و حس تعلق و خاطره‌انگیزی و احساس رضایتمندی از زندگی در شهر را در آنها ایجاد می‌کند.

همچنین این فرهنگ شـهری اسـت که به منابع فرهنگی شـهر از قبیل بناهـای تاریخی، خرده‌فرهنگ‌ها و صنایع‌دسـتی، آداب و رسـوم، فولکلور و منابعی که زاده زیسـت‌بوم شـهری اسـت، ارزش و اعتبار می‌بخشد و سبب توسعه اجتماعی و سیاسی جوامع شهری می‌شود.

ارتقای فرهنگ شهری و شهروندی تنها با مدیریتی کارآمد و دقیق بر منابع فرهنگی شهر امکان‌پذیر خواهد بود.

شـهر نمی‌تواند شـهری فرهنگی باقی بماند؛ مگر آنکه مدیریت شـهری بر عناصـر فرهنگی آن شـهر مدیریت کـرده و آن را به یک سـرمایه فرهنگی بدل کند. یک شـهر فرهنگی با مردم فرهنگـی، مطالبات زیادی دارد که این مطالبات بدون مدیریت شـهری واحد جایگاهی جدی نمی‌یابد و برای ارتقای فرهنگ شـهری به‌تنهایی کفایـت نمی‌کند. زمانی که شـیوه زندگی جامعه برمبنای یک فرهنگ قوی علمی و توسـعه‌یافته قرار گرفت، به‌آسانی می‌توان بنیادهای توسعه پایدار را بر آن استوار کرد؛ بر این اساس و باتوجه به اینکه در تعریف کلی فرهنگ که شـامل باورها، ارزش‌ها، اعتقادات و تمدن یک جامعه است، اگر بخواهیم راه‌حلی برای تحول و تغییر فرهنگ ارائه دهیم به مدیریت کارآمد شهری و برنامه‌ریزی اصولی نیاز داریم. انسجام و همبستگی، تعامل و پیاده کردن نظام شهری در شهر نیازمند مدیریت واحدی است و این تنها در صورتی انجام می‌پذیرد که فرهنگ مدنی در شهر ایجاد شود.

فرهنگ مدنی فرهنگی اسـت کـه در آن دو گونه اعتماد وجود دارد؛ یکی اعتماد شـهروندان به یکدیگر و دیگری اعتماد متقابل آنها به مدیران شهری. در صورت اعتماد شـهروندان به مدیران شهری، توان مدیران در پیاده کردن اهدافشـان افزایش می‌یابد و به‌سـبب مشـارکت و حضور مردم از هزینه‌ها کاسته می‌شود.

به این لحاظ بنا به ضرورت توسعه شهری و توسعه فرهنگ شهری و برای بهبـود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شـهرها بایـد با برنامه‌ریزی و مدیریت شهری وارد عمل شد و قواعد اصولی احداث مسکن، کسب‌وکار سالم، ارتباطات و حمل‌ونقل سـریع و اوقات فراغت با برنامه را در بین شهرنشـینان ترویـج داد؛ بنابرایـن برای تغییر و تحول فرهنگی و رشـد و. تعالی در عرصه فرهنگ و پاسخگویی به نیازهای شهروندی تدبیر جدیدی اندیشیده شود.

تغییر و تحول فرهنگی در هر جامعه‌ای، چه سـنتی و چه مدرن، چالشـی اسـت که جوامع مختلف با آن درگیرند؛ بنابراین متولیان امر باید عزم خود را صدچندان کنند تا این امر محقق شـود. در بحث مدیریت شـهری در جوامع اسلامی و توسعه برند شهری باید با بهره‌گیری از مدل‌های نوآورانه در راستای رشد و شکوفایی کشور گام برداشت.

نکته دیگر توجه به مزیت مطلق الگوی مدیریت شـهری اسـت که از یک سو مبتنی و متکی بر علم، تجربه، مهارت و تخصص است. مدیریت شهری و اداره شهر با الگوهای صحیح فرهنگی شهری، موجب توسعه و ارتقای فرهنگ شهروندی و بالندگی جامعه می‌شود.

همچنین رشـد و توسـعه فرهنگی هر جامعه، مرهـون مدیریت مدبرانه و مقتدرانـه‌ای اسـت که بتواند با پیاده‌سـازی مدیریت فرهنگـی، جامعه را از مرحله‌ای محدود و نامناسـب عبور دهد و شـهروندان را به بالندگی و توسعه رهنمون کند.

اگر در جامعه شهری چنین مدیریتی نباشد، نباید انتظار شکوفایی فرهنگ و ارتقای فرهنگ شـهروندی را داشـت. لازمه حل مسائل شهری و رفع موانع احتمالی توسـعه شهری و فرهنگ شهروندی علاوه بر لزوم بهره‌مندی شهر از مدیران اجرایی قوی و باتجربه، اصلاح رفتار شهروندان و وجود فرهنگ مناسب شهرنشینی است.

اصلاح فرهنگ شـهری و برنامه‌ریزی شهرها نیازمند ایجاد هماهنگی میان دسـتگاه‌های تصمیم‌گیرنده و سـایر سازمان‌هایی اسـت که هر کدام دارای تجربه‌هایـی در برنامه‌هـای فرهنگی، اجتماعی و تفریحی هسـتند و از آنجا که صیانت از آثار کهن و تاریخی که نشـانگر تمدن نیاکان ما است یا احداث مسـاجد، موزه‌هـا و دیگر ابنیه همچون فرهنگسـراها، تالارهـا و نگارخانه‌ها نیازمنـد برنامه‌ریزی هسـتند و انجام ایـن قبیل پروژه‌های شـهری، ارتقای فرهنگ شـهری را در پی دارد، در چارچوب این حرکت، ایجاد تعادل، تناسب و هماهنگی در برنامه‌ریزی‌های کلان شهری ضروری است و همه اجزای شهر باید با در نظر گرفتن نقش فرهنگ در مناسبت‌های اجتماعی شهر، تاسیسات شـهری، نظام حمل‌ونقل و کالبد شـهر و کاربری‌های شـهری اهتمام داشته باشند و در راستای گسترش فرهنگ احترام و تکریم ارباب‌رجوع در امر امنیت و حقوق شهروندی تلاش کنند.

به‌طور کلی اشاعه فرهنگ شهروندی با استفاده از مدیریت شهری با الگوی اسـلامی و ایرانی باید از مهم‌ترین شـاخص‌های مدیران و مسئولان در همه امور باشد.

بر این اسـاس اقداماتی همچون نهادینه کردن فرهنگ صحیح شـهروندی و شهرنشـینی، ارتقای هویت دینی، ملی و محلی، مدیریت تغییرات فرهنگی و ترویج سـبک زندگی اسـلامی و ایرانی باید در دسـتور کار سیسـتم‌های مدیریتی در امور اجرایی شـهری قرار گیرد تا شهروندان از کوچک‌ترین اتفاق تا رخدادهای کلان در سطح شهر را کنار خود و در بطن زندگی‌شان احساس کنند.

اگر فرهنگ شـهروندی و شهرنشـینی را ارتقا دهیم، قـادر خواهیم بود از صرف بسـیاری از هزینه‌ها جلوگیری کرده و این منابع را در بخش مناسـب هزینـه کنیم؛ بنابراین باید گفت توجه به اهمیت حقوق شـهروندی و اجرای الگوهای موفق در مدیریت شهری موجب تقویت زیرساخت‌های توسعه شهری و فرهنگ شـهری اسـت و تبلور و تجلی آن در توسـعه فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی کشور خواهد بود.

علاوه بر موارد پیش‌گفته، باتوجه به قدمت تاریخی و فرهنگی کشورمان نیاز داریم که در تمامی شـهرها پژوهش‌ها و مطالعاتی در زمینه برندینگ شهری صورت پذیرد و ساختارسازی تاریخی و فرهنگی در شهرها انجام شود.